

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri

Bay ká se tul feri ká ɗo ɓil mbede ni key

Mbede key na Luku ɗaa a kjiike fal feri ká ɲgerembay ɗaa ká fal zól ɓe ɓa nulue, ɓay haɲa leɗ nduoɓal-eri zɲnke hurusuo í maa káake káa ʼBáy Kere ha saw nzoɓri ɓoɗ ɓoɗ ká tusiri key ɓáy faa Tem Law Pie káʼa píeke ha ri.

Bari leɗ nduoɓal Zezuri ká i ɓa nzoɓ ndáy nzaapedri na, i ɓaa nasi ɓay tji Zezu saa luɔ huɗ na ha nzoɓri ká Zuruzalɛm. Roo le, zaɗka nzoɓ kúnj sal ɓay luyeri ká ɗi i ɗaa nun-ri tuɔ síe ɓay tul káa Bay Kere na báyi le, nzoɓ mbika lawri tji ɗul saa Zuruzalɛm na í vaa kaw zaɗ ki ká kuɗu zaɗ ká Zude ndaw, kuɗu zaɗ ká Samari ndaw, kpuru tji ɲgerɛpuo Antiyos. Zaɗkeri riw bele ku na, i ka-káa Bay Kere ká se tul Zezu Krisi ká ɗi.

Ká ɓil feri ká kal ku na, ɓaa ɓay se tul Piyɛr, Zak, Zaa, Zak yu Zezu, rɔɔ kakalke le, ɓaa ɓay se tul Pol ze ɲgii. Nzoɓ ɗaa mbede key na kji fal varuri ká Pol se, káʼa ɗaa ha mbu tul ki nzoɓ mbika lawri ɗo kuɗu zaɗ ká Azi ndaw, Maseduwan ɓáy Akayi ndaw, rɔɔ ká zaɗ kiri ndaw pi na. Mbede key na, ɔɔ ɓie soro ɓay Pol ká naa hul sal ká Rɔm. ʼBe nu ku hoy kara Bay ɲgerɛwuru, ɓáy ped ɗaa Tem Law Pie na, nzoɓ ti mgbaka naa hul sal ya.

Máa ɓayri ká ɗo ɓil-e

Úru saa nam zól Zezu ɓa nulue kpuru tji nam pantekoɗ:
1-2

ʼBáa nasi ɓay Zezu, ɓáy ɗaa nun nzoɓ mbika lawri tuɔ
síe: 3-8

Pol suo kér ɓay ɓe: 9

Titire nzoɓ mbika lawri ká i ɓa Ziɓ ya: 10-12

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:12Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:8

Titire varu ká Pol se: 13–14

Mbũ k̄i nzoḅ ndáy nzaapedri ká Zuruzalɛm: 15

Varu ndeke ɗi ba siḏike ká Pol se: 16–18

Varu ndeke ɗi ba sayke ká Pol se: 19–21

Pol naa hul sal ká Zuruzalɛm, rɔɔ í soro ni se Rɔm: 22–
28

Luku ɓaa ɓay se tul mbeɗe key

¹ Nzoḅ buɔ-i Tiyofil, mbeɗe key na ndeke ɗi siḏike ro zey. Mbeɗe ká mì ɗaa ha mù ká pola na, mì kíike fal feri riw bele ká Zezu tii saw ɗáa, ɓáy fe féreeri ká'a fere nzoḅri, ² ɓáy tiikake kpuru t̄ji nam ká ŋɛɛwuru mbi ni se nulue. Pola rɔɔ ɓay haɗa ni se nulue na, ɓáy faa hurusuo Tem Law Pie na ka kíeke nzoḅri ká'a nan ri ɓa *nzoḅ ndáy nzaapedri na fe ká ɓay ɗáa. ³ Fal huɗ ɓe na, ka ȳji a ví t̄ji tul-ri ɓáy kumnun, a kiɛ sùo-ɛ faa ɓal ŋgi-ŋgi ha ri kɔ ta-taɗ mii, ɓa ɓe na k̄i. Ká ɓil namri ká síɗ niɗ na, ka t̄ji tul-ri a ɓaa ɓay ká se tul réke mbay ŋɛɛwuru ká tul nzoḅri na ha ri. ⁴ Nam mb̄iw munu ká'a mbũ k̄i z̄iɗ ri na, ka ɓaa ha ri mii: «ì zól ká Zuruzalɛm ya, roo ɛ, ì giyaɗ fe ká ɓaa waa z̄iɗ rì na. ɓe ze ɓa fe ká mì ɓaa ɓayke pola ha rì. ⁵ Tusueke ɛ, Zaa na ɗaa tul nzoḅri nduo mbii. Roo ɛ, ɓaari na, nam t̄oŋ ŋgi ya hoɗ ro ɓay haɗa mì ɗáa rì nduo ɓil Tem Law Pie.»

Zezu se ɓa nulue

⁶ Báyyi ɛ, *nzoḅ ndáy nzaapedri mbũ k̄i ká luo Zezu í vbi ni ɓay mii: «Mbay, wa ká ɓil sew ni key ze mù léke puoruo *Izarayɛl na ɛ?» ⁷ ɛɛ, ka ȳjiɗra ɓáy ɓay ha ri mii: «Bay ká se tul namke ɓáy sewke na, ɓaa ŋɛɛwuru huɔ-ɛ k̄i hoɗ ze tuu namke ɓo, ɓa ɓay ɓaari ya. ⁸ Roo ɛ, zaɗka Tem Law Pie a ɗí a kaw tul-rì na, ì z̄iɗ hurusuo, ɛ, ì ɓá nzoḅ nasi ɓay ɓi ká ŋɛɛpuo Zuruzalɛm key, ɓáy kuɗu zaɗ ká Zude ɓáy Samari riw bele kpuru t̄ji gbũ tusiri.»

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:93Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:16

⁹ Falε ká'a ḅaa ḅaykeri na munu báyyi lε, ká zadε ku hɔy ηγερεwuru naa ni ká nun-ri ká sakra ḅari ku ḅa nulue. lεε, i kɔ-kóm wuam ḅa fal-ε kpuru ha s̄i mbam ví guba tul-e gbukru ha ri kɔ ni mbăa.

¹⁰ Zadzka i d̄o í kɔ-kóm wuam ḅa fal-ε ká'a se ḅa nulue v̄aw na báyyi lε, nzoḅri siđi nduo gari ḅa pie kpāa kpāa t̄ij tul-ri mbuđa, ¹¹ í vbi ri ḅay mii: «Baari Galeleri, ḅay j̄i ndaw rɔɔ, ì d̄o í kɔ-kóm wuam ḅa nulue lε? Be Zezu ká ηγερεwuru naa ni ká sakra ḅaari ha ni zol ḅa nulue v̄aw na, ká'a ȳji faa mb̄iw munu ká ì kɔ ni ḅáy zól̄i ḅe ḅa nulue v̄aw na.»

Nzoḅ mbika lawri giyaṅ Tem Law Pie

¹² Nzoḅ ndáy nzaapedri d̄i saa tul kuo ká riṅ-ε ḅa Oliviye, a í ȳji í se Zuruzalεm. Kuoke ku na d̄o d̄i ya ḅáy Zuruzalεm. Sal faake d̄i d̄o munu ḅa háari ḅil puɔ ká nzoḅri se ká síe *nam mgbaka t̄aram Zibri na. ¹³ Zadzka i t̄ij puɔ na báyyi lε, i hil í se ḅil hul káy tul k̄i ká d̄o siya ká ḅa zad̄ mb̄ú k̄i ḅari ḅanguɔ na. Riṅ nzoḅkeri na ze d̄o key: Piyer ndaw, Z̄aa ndaw, Zak ndaw, Andere ndaw, Filib̄ ndaw, Toma ndaw, Batelemi ndaw, Matiye ndaw, Zak vu Alfe ndaw, Simon ḅe ká'a hii nzoḅ ḅeri a ru-ruy ḅay tul-ri ndaw, rɔɔ Zud vu Zak ndaw pi. ¹⁴ Bari riw bele ḅáy máyri, ḅáy Mari máa Zezu ndaw, rɔɔ ḅáy yu Zezuri ndaw na, i zuɔ ziṅ k̄i mb̄iw í mb̄u k̄i ḅanguɔ kpađara í d̄aa nzaa ḅay kere.

Matias suo bol Zudas

¹⁵ Nam mb̄iw munu ká nzoḅ mbika lawri riw bele mb̄u k̄i maa isɔđ ḅáy síṅ siđi na, Piyer uru siya ká sakra yu-eri a ḅaa ha ri mii: ¹⁶ «Yu-iri, d̄o nun haṅa ḅay ká Tem Law Pie ha *David̄ ḅaa ká ḅil mbeđe ηγερεwuru na, ka d̄o munu ḅáy zadε. David̄ na ḅaa ḅayke pola hɔy se tul Zudas, ḅe ká'a nda faa pol nzoḅri ha ri mgba Zezu na.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:174 Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 1:26

¹⁷ Be na, pola na i kji ni zij ḅuru *nzoḅ ndáy nzaapedri, a kaw zij ḅuru mbjw a ḅaa ped zij ḅuru. ¹⁸ Roo le, ledḅanke ku na faa lari ká i ḅa ni ḅay tul fe kaaya ḅe na a híeke wáa. Ká ḅil wáake na, ka lie kparafal ḅo siri, le, ḅil-e saka a ḅa kára ḅil-e tji zuḅ siri gḅeḅem. ¹⁹ Bayke ku na, nzoḅri ká Zuruzaleḅ riw bele laa ha ri tũuke riḅ wáake ḅáy nzaa ḅay ḅari mii, *Hakeledama*. Báy nzaa ḅay naari le, ḅaa mii, “wáa sím.”» LEE, Piyer ḅaa ha ri na roḅay mii: ²⁰ «Ka ḅil Mbeḅe Simri na David ḅaa mii:

“Ndaḅ ḅay pónj puo ḅe ḅa ni ḅo ḅa pile kivbiw.

Ndaḅ ḅay haḅa nzoḅ mbjw kara ka ḅaa puo ká ḅi ya*.”
Roḅay, ka ḅaa mii:

“Ndaḅ ḅay haḅa nzoḅ kḅi ḅoḅ, ze ka suo bol ped ḅe†.”»

²¹⁻²² «Munu zu le, náa náari nzoḅ mbjw ká sakra naari key na, ḅa ni ka suo bol-e a zúḅ zij ḅuru nzoḅ ndáy nzaapedri ḅo, a ḅaa nasi ḅay tji ḅgerembay Zezu saa luḅ huḅ na. Nzoḅke ku na, ḅo nun haḅa ni ka ḅa nzoḅ ká ḅo zij ḅuru ḅáy namri riw bele ká ḅgerembay Zezu ḅḅke sakra naari, tii saḅke ḅáy namri ká Zaa ḅáake tul nzoḅri nduo mbii kpuru tji síeke ká ḅgerewuru mbi Zezu ká sakra naari ḅa ni se nulue.»

²³ Báyji le, i nan nzoḅri siḅi í ḅaa ri ḅo pol-ri: nzoḅ mbjwke riḅ-e ḅa Zezeḅ Barsabas, ḅe ká i ḅi ni ḅa Zustus. A nzoḅ siḅike laa le, riḅ-e ḅa Matiyas. ²⁴ Fale le, ḅari riw bele na, i ḅaa nzaa ḅay kere í ḅaa mii: «Mbay, ḅo ká mù kḅ ḅil law nzoḅri riw bele na, mu kíe ḅuru nzoḅri ká siḅi key, waa, nzoḅ ḅaa ze mù náa ni ²⁵ ḅa ni ḅa nzoḅ ndáy nzaaped, a suo bol ped Zudas ká a pḅḅ pedke a se ḅa zaḅ taa ḅay ká ḅa taa ḅe na le?» ²⁶ Báyji le, i ḅaa dji dji ḅay náa nzoḅ mbjw ká sakra ḅari. LEE, dji dji na toḅḅo

* 1:20 1.20 Simri 69.25. † 1:20 1.20 Simri 109.8.

Peđ nzoḅ ndáy nzaapeđri 2:15Peđ nzoḅ ndáy nzaapeđri 2:13

ḅo tul Matiyas ḅa ni nde tul nzoḅ ndáy nzaapeđ ḅawri ká tòḅ duo fale mbjw na.

2

Tem Law Pie vi tul nzoḅ mbika lawri

¹ Zađka *nam suoriya pantekođ vi báyjji Ƽ, nzoḅ mbika lawri riw bele mbj k̄i ká zađ mbjw. ² ƼƼ, zađƼ ku hɔy, giri fe mgb̄a saa nulue vbububu rīi zuu bura, a yaa ḅil hul ká i kaw ḅi na kpol kpol. ³ Báyjji Ƽ, i kɔ r̄im feri t̄ji rīi r̄im huu, wal a ḅo tul-ri mbjw mbjw riw bele. ⁴ ƼƼ, Tem Law Pie yaa ḅil law-ri kpol kpol bele, ha ri tii saḅ ḅáa nzaa k̄iri ḅođ ḅođ, munu ká Tem Law Pie ha ri ḅaa na.

⁵ Bil puo ká Zuruzalɛm na, Ziḅri ká i ḅjɛ Ŋgɛɛwuru ká í uru saa saḅ puori ká tusiri key ḅođ ḅođ riw bele na i ḅo ḅi. ⁶ Zađka i laa giri fe ká mgb̄a na báyjji Ƽ, i ḅuu giriri í vi ḅi báy ruo, Ƽ, zađ ḅay zee ri seƼ, ḅay j̄i Ƽ, nzoḅ ḅaa ḅaa hɔy kara laa ḅay ká i ḅaa na báy nzaa mbóḅ ni mbóḅ ni. ⁷ Báyjji Ƽ, i kaw yer, í ḅakla ḅay ká sakra k̄i mii: «Waa, nzoḅ niri ká i ḅaa ḅay key na, i ḅa Galeleri riw bele ya Ƽ? ⁸ Úwaa, ḅaa mina ndaw roo, náa láari ḅayri ká i ḅaa báy nzaa mbóḅ naari mbjw mbjw riw bele mini key Ƽ? ⁹ Sakra naari key na, nzoḅ ḅanɛri uru saa Parte ndaw, Medɛs ndaw, Elam ndaw, Mesopotami ndaw, Zude ndaw, Kapados ndaw, Pɔn ndaw, Azi ndaw, ¹⁰ Firizi ndaw, Pamfili ndaw, Ezibte ndaw, tusiri Libi ká ḅo lakun Sirɛn ndaw, roo ḅari ká i vi saa ŋgɛɛpuo ká Roḅm, ¹¹ Ziḅri báy nzoḅri ká i fɛɛ s̄uò-ri í vi ḅa nzoḅ kóđ Ŋgɛɛwuru ndaw, Kɛɛđri ndaw, Arabiri ndaw na, i ḅaa mii, ḅaa mina roo náa láari ḅay fe ḅáa Ŋgɛɛwuru ká ndađ ḅamba tasiri báy nzaa mboḅ naari ḅođ ḅođ mini key Ƽ woo?» ¹² Bari riw bele na, i kaw yer ḅa k̄er ḅay i ri ḅa huđ, ha ri ḅaa ḅay ká sakra k̄i mii: «Saḅke mina maa Ƽ?» ¹³ Báyjji Ƽ, nzoḅ ḅanɛri siɛ ri í ḅaa mii: «Him ze ḅaa ri,»

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 2:146 Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 2:22

Káa ɓay Piyer

¹⁴ Báyyi le, Piyer ɓáy nzoɓ ndáy nzaaped hawri ká duo fale mbiw na, i uru í do siya. LeE, Piyer mbi ɓay a ɓaa ɓáy bawda kusol-e ha nzoɓri mii: «Baari Ziɓri, ɓáy ɓaari riw bele ká ì kaw Zuruzalem na, ì te suku-rì í láake ɓay ɓiri ká m̀ ɓáa ha rì key na ta-taŋ. ¹⁵ Nzoɓri ká ì ko ri key na, ɓa him ze ɗaa ri munu ká ì ker ká ɓil law-rì ku ya, ɓay yi le, síe ká do key na, ɓa saw síe tɔnɔ mbiw tibie hoy roɓay. ¹⁶ Roo le, fe ká ɗaa ri key na, ɓa fe ká Zuyel nzoɓ yaana ɓay saa nzaa ŋgerewuru ɓaa ɓayke pola. ¹⁷ ŋgerewuru ɓaa ha ni mii:

“Síe ɔro ɓie namri ká tusiri key na,
m̀ haŋa Tem Law Pie ɓi yaa ɓil law nzoɓri riw bele.
Vu ɓaari taa warakeri ɓáy máykeri na,
i yaana ɓay saa nzaa-i í ɓaa ha nzoɓri.
Led kuban ɓaari na, m̀ haŋa fe tina nun ha ri,
a ŋgereri hoy kara ì kóko fe ɓáy lom.

¹⁸ Ba tusuE ki, síeke ku na,
m̀ haŋa Tem Law Pie ɓi yaa ɓil law nzoɓ ped ɓiri
taa warakeri ɓáy máykeri, a í ɓáake ɓay ká i yaa saa
nzaa-i na.

¹⁹ M̀ ɗáa feri ká mba kóko ká tumbam suku,
ɓáy fe saŋri ká kíE fe ká tusiri key.

Ì kóko sím ndaw, huu ndaw, zuu huu ndaw.

²⁰ Síe a féE sùo-E do guu,
few hoy kara a féE sùo-E ɓa síE munu ká sím
pola roo ɓay haŋa nam ŋgerembay
ká ɓa bawda nam suoriya na ka vi ɓáy.

²¹ Báyyi le, nzoɓ ha ha ká kod ŋgerembay le,
ŋgerewuru a yaana ni*.”

²² «Baari Izarayelri, ì laa ɓay niri key na ɓáy kere! Zezu ká NazarE na, ka ɓa nzoɓ ká ŋgerewuru kíE ni ɓa nzoɓ

* 2:21 2.21 Zuyel 2.28-32.

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 2:237Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 2:31

ped be ɓáy faa fe saŋri, ɓáy feri ká mba kóko, roɔ ɓáy feri ká ɓa fe kíε fe ká ŋgerewuru daa ɓáy faa be ká sakra ɓaari, munu ká ì ko ɓáy sùo-rì ta-taŋ ndaw ro na. ²³ Nzoɓ key na, ì pɔŋ ni ɓo nduo ŋgeredomay ɓaari. Ze ɓaari nzoɓ feyaari kị ì mgbani í ɓer ni ɔo tul puu say huɗ, í i ni munu ká ŋgerewuru mbi nzi-ε ká ɗi pola a leke ɓay haŋa ni ka ɔo munu. ²⁴ Roo ɛ, ŋgerewuru tina ni saa luɔ huɗ ha ni kaw ɓáy kumnun, a mijira sal huɗ be, ɓay jì ɛ, huɗ maa ɓay mgbaka ni naa ɓil luɔ ya, ²⁵ munu ká *Davidɗ ɓaa ɓay se tul-e mii:

“Mì ko ŋgerembay ɔo zìŋ mì ɓaŋguɔ kpaɗara;
ka kaw lakun-i ɓay haŋa sùo-i ka to ya.

²⁶ Saŋke mini ze, ɓil law-i ɔo ɓáy suoriya,
ɓay ɓiri ká mì ɓaa na, mì záyke sùo-i,
a naysuo-i kara a ɔoko ɓáy kere;
mí daa law-i te tul-a nzokɔo, ŋgerembay,

²⁷ ɓay jì ɛ, mù ti pɔŋ mì ɔo zaɗ baw ya.

Bi ká mì ɔo ɓoɗ ɓa taa ɓo na,

mù ti pɔŋ faa ha naysuo-i puŋ mbuɗuk mbuɗuk ya.

²⁸ Mu daa ha mì ko faa hayri ká ha mì káw ɓáy kumnun.
Munu ká mù ɔo zìŋ mì na, suoriya mbaa ɓil law-i gbay
gbay†.”

²⁹ «Baari yu-iri, mì kíε rì ɓay ká se tul Davidɗ ká ɓa bulu kadok naari na ha rì laa ta-taŋ. Bay ká Davidɗ ɓaa key na, ka ɓaa se tul-e be kị sùo-ε ya, ɓay jì ɛ, Davidɗ na hu ha ri voro ni, a luɔ huɗ be hoy kara ɔo sakra naari key tji vuri ɓáy. ³⁰ Roo ɛ, zaɗka'a kaw ɓáy kumnun ɓáy na, ka ɓa nzoɓ yaŋa ɓay saa nzaa ŋgerewuru. Ka ko ndaw mii, ŋgerewuru waa ɓay, a háake huɗ mii, nzoɓ mbijw ká saŋ kani ɓeri a káw tul karingaw mbay ɓeri a suo bol ɓeri.

³¹ Be ze, munu ká Davidɗ ko fe ká'a tji na, zaɗka'a ɓaa

† 2:28 2.28 Simri 16.8-11.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 2:328Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 2:41

mii: “Ngereḅbay ti pón ɓeri dɔ zad baw ya, a naysuo ɓeri kara ti pún mbuduk mbuduk ya ndaw” na, ɓa ɓay ká’a ɓaa se tul tji *Krisi saa luɔ huɗ. ³² Ba ɓe Zezu na key ze Ngereḅwuru tina ni saa luɔ huɗ, ze ɓuru riw bele ɓuru ɓa nzoḅ nasi ɓayke. ³³ Baa Ngereḅwuru na mbi ni kaw tunduo hoɗo ɓe ká nulue, a ha ni Tem Law Pie ká’a waa ɓayke na. Be ze, Zezu ha Tem Law Pie na yaa ɓil law ɓuru kpol kpol munu ká ì kɔ a í laa ɓáy suku-rì ndaw key ku. ³⁴ Tusuke le, ɓa David ze Ngereḅwuru mbi ni se nulue ya, roo le, David na ɓaa mii:

“Ngereḅwuru Ngereḅbay ɓaa ha Ngereḅbay ɓi mii:

‘Mu ví káw tunduo hoɗo ɓi, ³⁵ kpuru

maa ɓáy haɗa m̀ haw yum

ká tul nzoḅ tul ngani ɓori

ha ri vi ɓa fe d́aa ɓal-a zuɔ d́i.’ ”

³⁶ «Be mini ze, ndad ɓay haɗa ɓaari led Izarayelri riw bele ì kɔ ta-taɗ mii, ɓe Zezu key ká ì ɓer ni dɔ tul puu say huɗ na, ɓa ɓe na k̀ ze Ngereḅwuru waa a pie ni ví yaa nzoḅri, a d́aa ni kaw ɓa Ngereḅbay.»

³⁷ Zadka nzoḅri laa ɓay Piyer na báyii le, law-ri kuɗ mbii gbaɗ ha ri vbi Piyer ɓáy nzoḅ ndáy nzaaped hawri mii: «Yu ɓururi, waa, ɓuru d́aa mina le?» ³⁸ Le, Piyer yijra ɓáy ɓay ha ri mii, «Ì suo kér ɓay ɓaari ɓo, ha ri d́aa tul-rì nduo mbii ɓáy riɗ Zezu Krisi. Be ndaw roɔ, Ngereḅwuru a ndáka buma ká tul feyaa ɓaari ziɗ ri ɓáy. Be roɔ, ì zínke fe ini Tem Law Pie ká Ngereḅwuru waa ɓay haɗa rì na ɓáy. ³⁹ Tusuke le, fe inike ká Ngereḅwuru waa na, dɔ ɓay tul-rì ndaw, vu ɓaari ndaw, roɔ ɓay tul ɓari riw bele ká i dɔ d́i d́i mak mak, ɓari ká Ngereḅbay Ngereḅwuru naari a d́ika ri ɓay haɗa ri vi luo-ε na.»

⁴⁰ Báyii le, Piyer ɓaa ɓay kiri ngii ɓamba a bákake ri ndaw, a ɓo ri ndaw mii: «Ì tji ká sakra nzoḅ ndayari key ɓo, í ha Ngereḅwuru ka yaa rì.» ⁴¹ Nzoḅri ngii ɓamba ká

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 2:429Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 3:3

sakra ḅari na, i yaa ḅay ḅe na ha ri ḅaa tul-ri nduo mbii. Namke ku na, nzoḅri maa isoḅ soḅ duo zaḅ say (3.000) nde tul nzoḅ mbika law ḅawri.

Zaḅ káw nzoḅ law mbijwri

⁴² Nzoḅ mbika lawri na i mgbá sùo-ri ngɔ-ngɔḅ ḅanguo kpaḅara: i mbu tul kḷ ḅay láa fe fére ká *nzoḅ ndáy nzaapedri fere ri ndaw, í zuo zḷḷ kḷ mbijw ḅoy ndaw, í sḷ fe zḷḷ kḷ mbijw ḅoy ndaw, a í ḅaa nzaa ḅay kere zḷḷ kḷ mbijw ḅoy riw bele ndaw pi. ⁴³ HḷE mgbá nzoḅri riw bele, ḅay ḷi le, nzoḅ ndáy nzaapedri na, i ḅaa fe ká mba kóko ngḷi ḅamba ḅáy fe saḅri. ⁴⁴ Bari riw bele ká i vi ḅa nzoḅ mbika lawri na, i mbu tul kḷ ká zaḅ mbijw ḅanguo, í ḅaa law mbijw zḷḷ kḷ ká tul fe ḅari riw bele. ⁴⁵ I hie zaḅ ḅari ḅáy fe kereri ká i ḅòke na, í wal larike ḅa kḷ riw bele maa ḅáy zaḅ fe ká nzoḅ ḅaa ḅaa le, se síeke na. ⁴⁶ Báy namri riw bele na, i mbu kḷ ḅanguo kpaḅara ká ḅil mgbaj ká *hul kaḅni ḷgerewuru ḅo ḅi. I sḷ fe zḷḷ kḷ mbijw ḅoy ká faa hul kḷ. Fe sḷm ká i sḷ zḷḷ kḷ mbijw na, i sḷ ḅáy suoriya ndaw ḅáy law ká *taḅ kaḅ kaḅ ndaw pi. ⁴⁷ I pisi ḷgerewuru, í ndaḅ ká nun nzoḅri riw bele. Báyḷi le, ḅáy namri riw bele na, nzoḅri ká ḷgerewuru yaa ri na, ka ḅaa ri nde tul nzoḅ mbika law ḅawri.

3

Gõm ká uru a se-seḅ

¹ Nam mbijw munu ká síe fERE sùo-ε maa saḅ síe say ká ḅa saḅ síe ḅaa nzaa ḅay kere Zibri na báyḷi le, PiyER ḅáy Zaa se ḅa *hul kaḅni ḷgerewuru ḅay ḅaa nzaa ḅay kere. ² LEE, wara nzoḅ mbijw munu ká i mboḅ ni ḅa gõm saa wuru na, i soḅ ni ḅa ni kaw faa rii ḅa hul kaḅni ḷgerewuru ká i ḅi ḅa Faa Kere na, ḅay ḅaḅa ni goḅ fe ká luo nzoḅri ká i ḅo rii ḅa ḅaḅi. ³ Zaḅka ledḅan na ko PiyER ḅáy Zaa ká i

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 3:410Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 3:15

ɗo ríi ba baɗi na báyii ɛ, ka goɗ ri lari. ⁴ ɛɛ, Piyer báy Zaa siɗi bele i ko-kóm ba nun-ɛ, ro Piyer baa ha ni mii: «Mu ko buru key.» ⁵ Báyii ɛ, ledban na ko-kóm kaa ba luo-ri a giyaɗ bay zɪɗ fe ka nduo-ri. ⁶ ɛɛ, Piyer baa ha ni mii, «Mì ɗo báy lari ka nduo-i key bay haɗa mù ya. Roo ɛ, fe ka mì ɗɔke na, mì haɗa mù: Úru siya mú se-seɗ báy riɗ Zezu *Krisi ka Nazareɗ!» ⁷ Ro, a mgba nduo hoɗo be a ura ni ɗo siya. Zaɗɛ ku hoɗ, bal-eri báy para nun bal-eri ngoo kpaɗ ɗo ɗi ha ni. ⁸ ɛɛ, ka uru vaɗ a ɗo siya a tii saw se-seɗ, a ri bil hul kani ɗgerewuru zɪɗ *nzoɓ ndáy nzaapedri na a se-seɗ báy kere, a zo zakra zakra báy suoriya a pisi ɗgerewuru. ⁹ Ruɔ nzoɓri riw bele ka i ko ni se-seɗ na, i pisi ɗgerewuru ndaw. ¹⁰ Zaɗka i ko ni ba be ka'a kaw faa hul kani ɗgerewuru ka i ɗi ba Faa Kere a goɗ fe na báyii ɛ, zaɗ bay zee ri seɗ ha ri kaw yer bay tul fe ka kal ka tul-e na.

Piyer tina saw fe ɗaa bari

¹¹ Ledban na poɗ fal Piyer báy Zaa ya; nzoɓri riw bele ka zaɗ bay zee ri na, i uru í ɗuu giriri ba luo-ri í vaa kiri ri ka bil pãl ka i ɗi ba pãl Salomon. ¹² Zaɗka Piyer ko munu báyii ɛ, ka baa ha ruɔ nzoɓri mii: «Baari Izarayɛlri! Bay ji roɔ, fe key na tuku ri mini key ɛ? Bay ji roɔ, i ko-kóm ɗeke ba tul buru ri fe ka hurusuo buru, mase law buru ka buru ɗaa bo tul ɗgerewuru na ze ha ledban na seke seɗ key ɛ? ¹³ ɗgerewuru *Abaraham, ɗgerewuru Izak báy *Zakoɓ, ɗgerewuru bulu naari na, ka ɗaa riɗ ɗika bo tul nzoɓ ped be ka ba Zezu, ka baari ki sùo-ri i poɗ ni bo nduo ɗgeredomayri í tuɗ ni ɗgeren ka pol Pilad; ze ba fe ka'a mbi nzi-ɛ ka ɗi a hii bay poɗ ni. ¹⁴ Be ka'a ba Nzoɓ ka Tar Kadar, a ba Nzoɓ Fe ɗaa Báy Zaɗɛ na, baari ki ze i tuɗ ni ɗgeren a i vbi Pilad bay haɗa ni ka tina nzoɓ mbɪw ka ba dombirim nzoɓ ku ze ka ha ri. ¹⁵ Be

mini ze, ḅaari na ì ḅaa ha ri i mbay nzoḅ haṅa nzoḅri kaw ḅáy kumnun, roo ɛ, ɲɛɛwuru tina ni saa luɔ huɗ ha ni kaw ḅáy kumnun. Buru na, ḅuru ḅa nzoḅ ḅay nasike. ¹⁶ Ledḅan ká ì kɔ ni key í tuu ni ndaw na, ka se-seɗ ḅáy faa hurusuo riṅ Zezu ká ha ni hurusuo, ḅáy faa ḅaa law ḅo tul-e. Be ze, ḅa faa ḅaa law ḅo tul Zezu ká ḅaa ha sùo ledḅan key na vaa ni kiyaw kiyaw, munu ka ì kɔ ḅáy nun-rì riw bele key ku.

¹⁷ «Yu-iri, fe kaayari ká ì ḅaa ziṅ Zezu na, ḅa fe ká ì kɔ sawke ya, ɲɛɛɗomay ḅaari hoy kara kɔ sawke ya ndaw. ¹⁸ Roo ɛ, ḅe ze ḅaa ha ḅay ká ɲɛɛwuru ḅaa ḅáy faa nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzi-ɛ riw bele pola lew mii, *Krisi a kóko sɛke fe na, ḅayke ḅo munu ḅáy zaɗɛ. ¹⁹ Munu zu ɛ, ì suo kér ḅay ḅaari, a í fére sùo-rì ḅa luɔ ɲɛɛwuru ḅay haṅa ni ka bumra feyaa ḅaari na ḅa fal. ²⁰ Be ndaw rɔɔ, ɲɛɛmbay a pɔṅ saw síe ha ri ha ḅil law-rì huɔ lom, a píe Zezu, nzoḅ ká'a naa ni ví yaa nzoḅri na ha ri. ²¹ Timbeɗɛ key na, ḅo nun haṅa Zezu Krisi ka káw nulue, kpuru maa ḅáy nam ká ɲɛɛwuru a lékeke ḅal feri riw bele ḅa fie, munu ká'a ḅaa ḅayke piɛɗ lew hoy ḅáy faa nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzi-ɛ ká i ḅo ḅoɗ ḅa taa ḅe na. ²² Tusuɛke ɛ, *Moyze nzoḅ yaṅa ḅay saa nzaa ɲɛɛwuru na ḅaa mii: “ɲɛɛmbay, ɲɛɛwuru ḅaari na, a píe nzoḅ yaṅa ḅay saa nzi-ɛ mbiw munu ká ḅi ká sakra ḅaari na ha ri. Bay ḅeri riw bele ká'a ḅaa ha ri na, ì laa í ḅaa feke. ²³ Nzoḅ haṅa haṅa ká laa ḅay nzoḅ yaṅa ḅay saa nzaa ɲɛɛwuru key na ya ɛ, i náa ni ká sakra nzoḅ ɲɛɛwururi í i ni*.” ²⁴ Tii sawke saa tul Samiyel na, *nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzaa ɲɛɛwuru riw bele ḅaa ḅay feri ká tji ká ḅil namri ká náa ḅori ḅi vuri key na suo bol kji bol kji. ²⁵ Fe ká ɲɛɛwuru waa ḅáy faa nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzi-ɛ na ḅo ḅay tul-rì.

* 3:23 3.23 Kijja bol kusol ba siɗike 18.15,18-19.

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔfri 3:2612Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔfri 4:9

Kuni ká'a saa ziŋ bulu ɔaari na, ì ɔo ɔil-e ndaw. Ka ɔaa ha Abaraham mii: "Mì sám fe zuɔ tul saw nzoɔfri riw bele ká tusiri key ɔáy faa saw ɔo."† 26 Be mini ze, ŋgerewuru pie Zezu ká ɔa nzoɔ peɔ ɔe na se luo ɔaari Zibri titire ɔekre ɔay sám fe zuɔ tul-rì ha nzoɔ ha ha ká sakra ɔaari na ka suo kér ɔay ɔe ká tul fe ɔáa kaaya ɔeri.»

4

Piyer ɔáy Zaa kaw pol nzoɔ kún sal ɔay luyeri

¹ Zaɔka Piyer ɔáy Zaa i ɔo ɔáa ɔay ha nzoɔfri kɔɔ ɔáy na báyii le, nzoɔ fe poyri ɔáy mbay tul nzoɔfri ká i kóro *hul kani ŋgerewuru ɔáy *Sadusiri ví ziŋ ri ká ɔi. ² Sùo-ri rii ri ya ɔay tul ɔay ká i fere nzoɔfri mii, Zezu tji saa luo huɔ, ɔayke ɔaa mii, nzoɔfri ká i hu na i máa tji saa luo huɔ munu ndaw. ³ Báyii le, i mgba ri í vbuku ri zuɔ hul sal kpuru tji tibie, ɔay ji le, síe ti mbáa. ⁴ Ze munu hoy kara, nzoɔfri ŋgji ɔamba ká i laa ɔay ká i ka-káake ha ri na, i ɔaa law-ri ɔo tul Zezu. Namke ku na, warari ká i mbi law-ri na i nde tul nzoɔ mbika law hawri ká pola, ha ri maa isɔɔ sɔɔ duɔ zaɔ ndeɔe (5.000).

⁵ Tibieke na báyii le, ŋgeredomay Zibri ɔáy ŋgereri, roɔ ɔáy *nzoɔ fére nzoɔfri bol kusolri ndaw na, i mby ki ká ɔil ŋgerewuru ká Zuruzalem. ⁶ Anasi ká ɔa *ŋgerenzoo fe poy luye, Kayif ká ɔa fay ɔe ndaw, Zaa ɔáy Alezandere ndaw, roɔ ɔáy nzoɔ ini ɔe hawri na riw bele i kaw zaɔ ɔay na ku ndaw. ⁷ Báyii le, i ha Piyer ɔáy Zaa ví ɔo pol-ri í vbi ri ɔay mii, «Baari na, ɔáy faa hurusuo ve, mase ɔáy riŋ nzoɔ ve ze ì váake nzoɔ na ku le?» ⁸ Leɛ, Tem Law Pie ká mbaa ɔil law Piyer na ha ni ɔáake ɔay ha ri mii: «Baari mbay ɔuru Zibri ɔáy ŋgereri ká *Izarayel, ⁹ vuri key na ì vbi ɔuru ɔay tul fe kere ká ɔuru ɔaa ziŋ góm mbjw ká uru

† 3:25 3.25 Tiika saw fe 22.18.

siya a se-seḅ, a í hii ḅay kókɔ, w̄a, sùo-ε na vaa ni mina le? ¹⁰ Munu báyji le, ḅaari riw bele ḅáy leḅ Izarayelri riw bele na, ndaḅ ḅay haṅa rì kɔ ta-taṅ ndaw rɔ! Sùo leḅban ká vaa na, vaa ḅáy faa riṅ Zezu *Krisi ká Nazarēḅ ká ḅaari k̄i ì ber ni ḅo tul puu say huḅ, ká ḅgerewuru tina ni saa sakra nzoḅ huḅeri. ¹¹ Ba be Zezu ká mbeḅe ḅgerewuru ḅaa ḅay se tul-e mii:

“Tisaw ká ḅaari nzoḅ mbúo hulri ì vbu ḅo ḅisuy na,
ȳi a vi ḅa tisaw kere ká kal tul tisaw ḅawri pavbaḅ
a ḅa tisaw tigbaa hul taa tusueke*!”

¹² Nzoḅ k̄i ḅoḅ ká pam a úru saa luo-ε na, tiya. Ká ḅa tusue le, riṅ nzoḅ k̄i ḅoḅ ká sakra nzoḅri riw bele ká tusiri key ká ḅgerewuru ḅa naari ḅay haṅa náa z̄iṅkeri pam na, tiya.»

¹³ Zaḅka ḅgered̄omayri laa ḅay ká Piyer ḅáy Zaa ḅaa ḅáy nun w̄ara nzoḅ na ku báyji le, tuku ri ha ri kaw yer, ḅay ji le, i kɔ Piyer ḅáy Zaa na ḅa nzoḅri ká i se zaḅ fe fére ya, i ḅa nzoḅ ḅoykeri munu ḅoy, roo le, i kɔ ndaw, ḅari na i ḅa b̄aw seḅ Zezu. ¹⁴ Rɔḅay, munu ká i kɔ leḅban ká sùo-ε vaa ni ká ḅo z̄iṅ ri ká zaḅe ku na báyji le, i kɔ faa ká ḅay ȳiṅra ḅáy ḅay ḅo tul ḅay ḅari na ya. ¹⁵ Ro, í mbi nzaa-ri ḅay haṅa ri t̄ji saa luo nzoḅ k̄iṅ sal ḅay luye ḅari na, í t̄ii saṅ may k̄i ḅay ká sakra k̄i mii: ¹⁶ «Fe ji ze náa ḅáari z̄iṅ nzoḅ niri key na le, ḅay ji le, fe saṅ ká i ḅaa na ḅo zaḅ hie ḅa nzoḅri ká Zuruzalem kɔ riw bele! Náa maari ḅay máyri ḅayke ya. ¹⁷ Munu báyji le, ḅay haṅa ḅayke ka yaa zaḅ ḅa pola pola ká sakra nzoḅri ya le, náa háari ri a náa ḅaari ha ri mii, zaḅka i ȳi í ḅaa ḅay ḅáy riṅ Zezu na rɔḅay ḅa nzoḅri ḅa k̄i le, ḅuru ḅáa z̄iṅ ri se se.»

¹⁸ Báyji le, i ḅi ri í haa ri ḅay haṅa ri ḅaa ḅay, mase i fére nzoḅri fe ḅáy riṅ Zezu na mb̄aa. ¹⁹ Zaḅka Piyer ḅáy Zaa laa ḅayke na ku báyji le, i ȳiṅra ḅáy ḅay ha ri mii:

* 4:11 4.11 Simri 118.22.

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 4:2014Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 4:27

«Baari k̄i ì kér sùo-rì í kɔ, h̄ɛ *bol kusol ɲɛɛwuru, báy h̄ɛ bol kusol-rì laa na waa, h̄aa ze ndaɗ mba haw ká nun ɲɛɛwuru le? ²⁰ Buru na, ɓuru maa bay mgbaka sùo ɓuru bay ɓáa bay fe ká ɓuru kɔ báy nun ɓuru, báy fe ká ɓuru laa báy suku ɓuru na ya.» ²¹ Báyji le, nzoɓ kúnj sal bay luye Zibri haa ri ba k̄i ndaw rɔɔ, í pɔɲ ri ha ri zol báy. I kɔ faa ká bay ɗáa fe zinj ri ya, bay ji le, nzoɓri riw bele pisi ɲɛɛwuru bay tul fe saɲ ká kal na. ²² Nzoɓ ká sùo-ε vaa ni key na, mbiimbam mboɲa be kal s̄inj niɲ.

Nzaa bay kere nzoɓ mbika lawri

²³ Zaɗka i pɔɲ Piyer báy Zaa ha ri zol na báyji le, i se luo nzoɓ ɓariri, í ɓaa bay feri ká *ɲɛɛɛnzoɓ fe poyri báy ɲɛɛri ɓaa zinj ri na. ²⁴ Zaɗka i laa bayke báyji le, i mbu nzaa-ri mbijw hoy riw bele, í ɗaa nzaa bay kere ha ɲɛɛwuru mii: «Mbay tul feri riw bele, ɓo k̄i ze mù ɗaa tumbam, mú ɗaa tusiri báy mbiiri báy feri riw bele ká ɗo ɗi. ²⁵ Ba ɓo ɲɛɛwuru k̄i ze, mù ɓaa bay báy faa Tem Law Pie ɓo ha bulu ɓuru *David piɛɗ lew, be ká'a ɓa nzoɓ ped ɓo na mii:

“Bay ji rɔɔ, saɲ puo nzoɓri ɓoɗ ɓoɗ law-ri se ri búɓubu búɓubu,

ha ri uru báy siika sùo-ri mini le?

Bay ji rɔɔ, nzoɓri leke sùo-ri í uru buɗuru buɗuru gɔr hoy le?

²⁶ Mbayri ká tusiri key i mbu k̄i,
a ɲɛɛɗɔmayri kara i uru bay rúu zinj ɲɛɛmbay
báy Krisi,

be ká'a naa ni ɗo ɓoɗ ɓa nzoɓ ped be†.”

²⁷ «Ba tusuε, ɲɛɛwuru ɓuru, ká ɓil puo ni key na,
*Eroɗ báy Pɔs Pilaɗ i mbu k̄i zinj saɲ nzoɓri ká i kɔ mù ya
báy leɗ Izarayɛlri na, í leke bay ká sakra k̄i bay ɗáa fe zinj

† 4:26 4.26 Simri 2.1-2.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 4:2815Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 4:37

Zezu, nzoḅ ká taṅ kaḍaṅ ká mù naa ni ḍo ḅoḍ ḅa nzoḅ ped ḅo na. ²⁸ Be ze, fe ká mù leke pola ḅáy faa ḅurusuo-ḵ ḅáy law hiiya ḅo na, i ḍaa ḵ ḅáy zaḍε. ²⁹ Timḅεḍε key na, fe seke ká i hii ḅay ḍáa ziṅ ḅuru na, mu kḵ. Mu ḅa ḅuru nzoḅ ped ḅori na ḅurusuo ḅa ḅuru káake káa ḅay ḅo na ḅáy nun w̄ara nzoḅ. ³⁰ Mu ḍaa nduo-ḵ ka ḅo tul ḅuru ḅa ḅuru v̄ake nzoḅ suosεεmri, ḅúru ḍáake fe saṅri ḅáy feri ká mba kókḵ ḅáy riṅ Zezu, nzoḅ ká taṅ kaḍaṅ ká mù naa ni ḍo ḅoḍ ḅa nzoḅ ped ḅo na.»

³¹ Zaḍka i ḍaa nzaa ḅay kere ḵ na báyii le, zaḍ ká i mḅu k̄i ká ḍi na laṅ yik yik, Tem Law Pie ví mbaa ḅil law-ri riw bele, a í ka-káa ḅay ḅεεεwuru ḅáy nun w̄ara nzoḅ.

Nzoḅ mbika lawri mḅa ini ziṅ k̄i

³² Ruḵ nzoḅri riw bele ká i mbi law-ri na, i ḍaa law-ri ḅáy k̄er ḅay ḅari maa k̄i, í ḍo ḅa nzoḅ ká mḅiw ḅoy. Nzoḅ mḅiw ká sakra ḅari ker mii, fe ḅeri na ḅa taa ḅeri huo ḅeri ḅoy ya, roo le, ḅari riw bele na i kḵ fe ḅari ḅa fe k̄i riw bele. ³³ Nzoḅ ndáy nzaapedri na ḅaa nasi ḅay t̄ji ḅεεεmbay Zezu saa luḵ huḍ na ḅáy bawda ḅurusuo, le, ḅεεεwuru sam fe zuḵ tul nzoḅ mbika lawri riw bele.

³⁴ Nzoḅ mḅiw ká sakra ḅari ká fe puo nduo-ε puo na, tiya. Tusueke le, ḅari ká i ḍo ḅáy wáari, mase hulri na, i hie í pḵṅ larike í f̄aa, ³⁵ í víke ḅa *nzoḅ ndáy nzaapedri, rḵḵ í leke ká sakra ḅari nzoḅ mbika lawri na, maa ḅáy tul fe ká nzoḅ ḅaa ḅaa le, se síeke na. ³⁶ Nzoḅ mḅiw ká riṅ-ε ḅa Zezeb, ká nzoḅ ndáy nzaapedri ḍi ni ḅa Barnabas (saṅ riṅke le, ḅa nzoḅ ḍáa w̄ara ḅo ḅil law nzoḅ), saṅ kaṅi ḅe ḅa Levi, ká i mḅoṅ ni ká Sipur na, ³⁷ ka hie wáa ḅe mḅiw a pḵṅ larike a f̄aa a vieke ḅa nzoḅ ndáy nzaapedri.

5

Ananias ḅáy máy ḅe Safira

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 5:116Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 5:13

¹ Nzoḅ mbjw riḅ-ε ḅa Ananiyas ḅáy máy ḅe Safira, i hie wáa ḅari mbjw. ² Báyyi ε, Ananiyas wal nzaa larike ndji. Máy ḅe kara zuḅ zḅḅ ni ká ḅi ndaw. Ro, a séke ḅáy ḅie larike na a ḅa *nzoḅ ndáy nzaapedri a ḅaa mii: «Bele zey.» ³ ΛΕΕ, Piyεr vbi ni mii: «Ananiyas, saḅke mina rḅḅ, mù ḅa *Satan mbaa ḅil law-a ḅa mù ḅaa ḅay baylu ḅa Tem Law Pie, a mú kḅḅ lari wáa ḅo na, mú víke mini key ḅḅy ε? ⁴ Pola rḅḅ ḅay ḅaḅa mù hie wáa ḅo na wáa, ḅa taa ḅo ya ε? Ze, mù hie ḅḅy kara, ḅa ḅay ḅo zu, mù ḅáake fe munu ká law-a hii na ya ε? Wáa, ḅaa mina rḅḅ, mù mbi nzaa-a sḅo-ḅ, rḅḅ mú ḅaa fe mini key ε? Ba nzoḅ ze mù ḅaa ḅay baylu ḅa ni ya, roo ε, ḅa ḅgerεwuru!» ⁵ Zadža ḅayke tḅḅḅ ḅo suku Ananiyas na báyyi ε, ka lie gbḅy ḅa huḅ. Nzoḅri riw bele ká i laa ḅayke na, ḅiε ḅaa ri zikiki. ⁶ Ro, leḅ kubanri uru í mbi ni í kaa ni ḅáy gari í vaa voro ni.

⁷ Bole ḅi ya waka ká ḅaa saḅ síe say na báyyi ε, máy ḅe ví riḅ hul ká Piyεr ḅo ḅi na taḅ kḅḅ fe ká kal na. ⁸ ΛΕΕ, Piyεr vbi ni mii: «ḅaa ḅa mi laa! Lari wáa ká ì hie na wáa, bele ḅḅy zey ε?» ΛΕΕ, máy na yḅḅra ḅáy ḅay mii: «Bele larike kḅ zu.» ⁹ Báyyi ε, Piyεr ḅaa ḅa ni mii: «Saḅke mina rḅḅ, ì ḅa law-ri maa kḅ ḅay líe Tem ḅgerεmbay ε? Mu kḅ, nzoḅri ká i voro waa-ka na, i ḅo faa hul ku. I mbika mù munu na ndaw.» ¹⁰ Zadžε ku ḅḅy ε, ka lie gbḅy ḅa huḅ ká pol Piyεr. Ro ze, leḅ kubanri na i yḅí í vaa ḅaa tul-ri tuḅ huḅ Safira na, í mbi ni í vaa voro ni ḅo lakun wara. ¹¹ Nzoḅ mbika lawri riw bele ká i mbḅ tul kḅ, ḅáy nzoḅ ḅawri ká i laa ḅayke na, ḅiε ḅaa ri zikiki.

Nzoḅ ndáy nzaapedri ḅaa fe saḅri

¹² Nzoḅ ndáy nzaapedri na ḅaa fe saḅri ḅáy feri ká mba kḅḅ ḅgi-ḅgi ká sakra nzoḅri. Nzoḅ mbika lawri mbḅ kḅ riw bele ḅaḅguḅ ká ḅil boro Mbay Salomon. ¹³ Ze nzoḅri ḅaa ḅay ḅari ḅáy kere í písike ri ḅamba ḅḅy kara, nzoḅ

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 5:1417Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 5:24

mbiw ká'a ndeke tul-ri nde na, tiya, ḅay ji le, hiε daa ri.
¹⁴ Be nu ku hōy kara, ruo nzoḅri ngji ḅamba, máyri ḅáy wārari i mbi law-ri ḅa ḅgerembay a í nde tul k̄i ḅa pola pola. ¹⁵ Feke ku na daa ḅa nzoḅri f̄aa nzoḅ suosεmri saa hula ḅáy fe nam ḅari, í daa ri zuo bufaa buo leḅεḅε ḅay ḅaḅa ḅo, zadka Piyε do kál faa na báyii le, tem be ka guba tul nzoḅ ḅaneri. ¹⁶ Ruo nzoḅri ngji ḅamba tasiri, i uru ḅáy puo ḅáy puo ká do lakun Zuruzalem ndaw í vike ḅáy nzoḅ suosεmri ḅáy nzoḅ ḅayri ká temndayari do tul-ri, le, i vaa riw bele.

I f̄aa nzoḅ ndáy nzaapedri zuo hul sal

¹⁷ Báyii le, *ngεenzob fe poy luye ḅáy ḅari riw bele ká i kaw ziŋ ri ká i ḅa *Sadusiri na, i daa sere ziŋ *nzoḅ ndáy nzaapedri. ¹⁸ Ro, í f̄aa ri í daa ri zuo hul sal ká puoke na. ¹⁹ Báyii le, leḅ nzaaped taa ḅgerembay uru saa nulue ḅa suŋ, a ví mgbuḅa faa hul sal na ha ri t̄ji kele a ḅaa ha ri mii: ²⁰ «l̄ se í káw *hul k̄ani ḅgerewuru, í ka-káa ḅay feri riw bele ká se tul káw ḅáy kumnun key na ḅa nzoḅri laa.» ²¹ Zadka nzoḅ ndáy nzaapedri laa ḅay key na báyii le, i zol í se hul k̄ani ḅgerewuru ḅa tibie piεḅ hōy, a í t̄ji saw fére nzoḅri fe.

Báyii le, ḅgerenzob fe poy luye ḅáy nzoḅri ká i kaw ziŋ ni na, i ḅi ḅgerε Ziḅri riw bele ká i ḅa nzoḅ kún sal ḅay luyeri ha ri vi ḅay fón ḅay, roo í pie nzaaped ḅa nzoḅri ká i koro hul k̄ani ḅgerewuru v̄aa ḅi nzoḅ ndáy nzaapedri ká ḅil hul sal. ²² Zadka í se hul sal na báyii le, i ziŋ ri ya. Lεε, i ȳji ḅáy fal-ri nzek í ḅaa ḅa *nzoḅ kún sal ḅay luyeri na mii: ²³ «Zadka ḅuru t̄ji nzaa hul sal na, faa hul mgbu do ḅi gbukru, a nzoḅ koro faa hul salri na kara i do ḅi kek. Roo le, zadka i mgbuḅa faa hul ḅa ḅuru se hula na le, ḅuru ko s̄uo nzoḅ mbiw ya.» ²⁴ Zadka mbay nzoḅri ká i koro hul k̄ani ḅgerewuru ḅáy ḅgerenzob fe poyri

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 5:2518Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 5:34

laa ḅayke na báyii Ƽ, i ker ḅay ká ḅi kpuy. Fe ká t̄ji tul nzoḅ ndáy nzaaped̄ri ḅáy fe ká'a kali na i kṵ ya k̄j w̄m.

²⁵ ƼƼ, nzoḅ mb̄iw munu t̄ji tul-ri a ḅaa ha ri mii, «ì laa key! Nzoḅri ká ì f̄aa ri zuṵ hul sal na, i ḅo ḅil hul k̄ani ḅgerewuru a í ḅo fére nzoḅri fe.» ²⁶ Báyii Ƽ, nzoḅri ká i kṵ hul k̄ani ḅgerewuru ḅáy mbay ḅari na, i se í z̄iḅ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri na, í f̄aa ri í víke ha ri. I m̄gba ri ḅáy ḅurusuo ya, ḅay j̄i Ƽ, i ḅaa ḅ̄iƼ s̄uo-ri ḅay nzoḅri ká ì vbuku ri ḅáy tisawri.

²⁷ Fale ká i f̄aa ri í víke ri ḅo pol nzoḅ kún sal ḅay luyeri na báyii Ƽ, ḅgerenzob̄ fe poy luye na t̄ii saw vbika ri ḅay mii: ²⁸ «Pola na w̄aa, ḅuru haa r̄i ḅay haḅa r̄i fere nzoḅri fe ḅáy riḅ nzoḅ na key ya Ƽ woo! A ze ì kṵ fe fére ḅaari na ḅayke ȳaa Zuruzal̄em kpol kpol riw bele, í hii ḅay haḅa ḅay huḅ nzoḅ key na ka ḅo tul ḅuru zu!»

²⁹ Báyii Ƽ, Piyer ḅáy nzoḅ ndáy nzaaped̄ ḅawri na, i ȳiḅra ḅáy ḅay ha ri mii: «Dáa vu mbom ḅo tul ḅgerewuru ndaḅ mba ḅáa ḅo tul nzoḅ! ³⁰ Baari na, ì ḅer Zezu ḅo tul puu say huḅ í i ni, roo Ƽ, ḅgerewuru ká bulu naari koḅ ni na ze tina ni saa luṵ huḅ. ³¹ Ba ḅe na k̄j ze ḅgerewuru mbi ni ḅa ni kaw tundo hoḅo ḅe ká ḅa zaḅ káw luye, a ḅaa ni kaw ḅa mbay tul nzoḅri, a ḅa Nzoḅ Yaaḅa Nzoḅri, ḅay m̄gbúḅa faa ḅa Izaraȳlri suo k̄er ḅay ḅari ká tul feȳaa ḅari ḅa ḅgerewuru ka nda buma z̄iḅ ri. ³² Buru ndaw, Tem Law Pie ká ḅgerewuru ḅa ni mbaa ḅil law nzoḅri ká i ḅaa vu mbom ḅo tul-e ndaw na, ḅuru ḅa nzoḅ ḅay nasike.»

³³ Zaḅka nzoḅ kuḅ sal ḅay luyeri laa ḅayke na báyii Ƽ, law-ri f̄aa ri puu-u, í hii ḅay ika nzoḅ ndáy nzaaped̄ri na.

³⁴ Báyii Ƽ, nzoḅ mb̄iw ká sakra ḅari ku ḅa Farizi, riḅ-Ƽ ḅa *Gamaliȳl, a ḅa nzoḅ fére nzoḅri *bol kusol ká nzoḅri riw bele hii ḅay ḅe ḅamba na ḅo ḅi. Ka uru siya ká sakra nzoḅ kún sal ḅay luyeri na, a vbi ri ḅay haḅa ri tina nzoḅ

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 5:3519Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 6:1

ndáy nzaapedri na tji kεε ndji ndaw ro! ³⁵ Fal tji bari na, ka baa ha nzoḅ kúnj sal bay luyeri na mii: «Baari Izarayelri! Ì nε báy sùo-rì bay tul feri ká i hii bay d'áa zinj nzoḅri key na! ³⁶ Ì kér í kò! Bole di bamba ya rɔbay ze Tedas tji a baa mii, beri ba nzoḅ luye laa ro! Ze a faa nzoḅri maa isɔɔ nin zuɔ falε. Lεε, nzoḅri i ni a ha nzoḅri riw bele ká i se fal-ε na, i bεε kɪ kaɔ kaɔ ha fe ká'a hii bay d'áa na d'o ba fe ká gɔr hɔy. ³⁷ Ká fal be Tedas ká bil sewke ká i d'áake riñ nzoḅri d'o bil mbede na báyji le, Zudas, nzoḅ ká kuɔ zaɔ ká Galele tji. Be hɔy kara ka faa nzoḅri ngji maa fe zuɔ fal-ε a séke. Lεε, nzoḅri i ni na ndaw, a ha nzoḅri riw bele ká i se fal-ε na, i bεε kɪ kaɔ kaɔ. ³⁸ Munu zu le, timbede key na mi baa ha ri: ì yoklo sùo-rì ká tul nzoḅri key na mbáa! Ála ri ha ri zól! Zaɔka fe d'áa bari na uru saa luɔ nzoḅ hɔy le, a bíε báy, ³⁹ a ze bo, zaɔka uru saa luɔ ηγερωυru le, ì ti máa bíε ya. Kɔkɔ ká ì ru-ruy zinj ηγερωυru!»

Báyji le, bari nzoḅ kúnj sal bay luyeri na, i yaa kér bay Gamaliyel ⁴⁰ í di nzoḅ ndáy nzaapedri ha ri nda ri báy ndoy, a í haa ri b'áa bay báy riñ Zezu. Falε ku rɔɔ i ala ri ha ri zól báy. ⁴¹ Lεε, nzoḅ ndáy nzaapedri zól ká zaɔ f'ónj bay na ku báy suoriya, bay ji le, ηγερωυru kɔ ri ba nzoḅri ká i maa k'ókɔ sεkε fe bay tul riñ Zezu. ⁴² Nam báy nam ká bil hul kani ηγερωυru báy bil hul nzoḅri na, í fere ri fe banɔuó í ka-káa Bay Kere mii, Zezu ba *Krisi, nzoḅ ká ηγερωυru waa a pie ni ví yaa nzoḅri na.

6

I nan nzoḅ sɔkɔ nzoḅri ba tɔnɔ say

¹ Bil sewkeri ku na, munu ká ruɔ nzoḅ mbika lawri ngji ba pola pola na, nzoḅ mbika lawri ká i uru saa puo kɪ ká i baa nzaa gεεk na, i nguri sùo-rì bay tul Zibri ká i baa

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 6:220Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 6:11

nzaa eboro, ḅay ji le, nam ḅáy nam na, zadka i dfo wál fe sum na le, i ker se tul máy síeri ká i ḅaa nzaa gEek na ya. ² Báyji le, *nzoḅ ndáy nzaapedri ká duo fale sídi na, i di nzoḅ mbika lawri riw bele ha ri mby k̄i í ḅaa ha ri mii: «Bay haḅa ḅuru p̄oḅ ka-káa Bay ḅgerewuru, r̄oḅ ḅúru ȳi ḅúru ḅa nzoḅ léke fe sumri na, ḅa fe ká dfo ḅáy faake ya. ³ Sawke mini ze, yu ḅururi, ì nán warari ḅa t̄oḅ say ká sakra ḅaari ká nzoḅri k̄o simseḅ ḅari dfo ḅáy kere, ká Tem Law Pie mbaa ḅil law-ri, a í dfo ḅáy nun nzeḅ ndaw na, ḅo ḅa ḅuru p̄oḅ pedkeri key na ka zuḅ nduo-ri ha ri dfaa. ⁴ A ḅuru na le, ped dfaa ḅuru a ḅá dfaa nzaa ḅay kere ḅáy ka-káa Bay ḅgerewuru ḅa nzoḅri laa.»

⁵ Báyji le, ḅay ká i ḅaa na, nzoḅ mbika lawri hii dfo di riw bele. Ze í naa Et̄ien ká mbika law ḅe ḅḡi ḅamba, ká Tem Law Pie mbaa ḅil law-ε na. I naa Filiḅ ndaw, Prokor ndaw, Nikanor ndaw, Timon ndaw, Parmenas ndaw, r̄oḅ Nikola ká uru saa puo ká Antiyos, ḅe ká'a fere s̄o-ε a vi ḅa nzoḅ kóḅ ḅgerewuru na. ⁶ Fale ku báyji le, i faa ri í kie ri ḅa nzoḅ ndáy nzaapedri ha ri dfaa nduo ḅo tul-ri, í dfaa nzaa ḅay kere ḅay tul-ri. ⁷ Be nu ku laa le, Bay ḅgerewuru yaa zad ḅa pola pola. Ká ḅil ḅgerewuru ká Zuruzalem na, ruḅ nzoḅ mbika lawri ḅḡi ḅa pola pola, a nzoḅ fe poyri kara ḅḡi ḅamba i dfaa law-ri ḅo tul Zezu.

I m̄gba Et̄ien

⁸ Et̄ien na fe sam̄i ḅgerewuru dfo tul-e ḅa ni dfo ḅáy ḅurusuo dfaa feri ká mba kóko, ḅáy fe sanri ḅḡi ḅamba ká sakra nzoḅri. ⁹ Roo le, Ziḅ ḅaneri ká i di *hul mbú k̄i ḅari ḅa «koyri ká i p̄oḅ,» ká í uru saa puo ká Sir̄en ḅáy Alezandere, r̄oḅ ḅáy kuḅu zad ká Silisi ḅáy Azi ndaw na, i tii saw máy ḅay z̄iḅ Et̄ien. ¹⁰ Roo le, i maa ḅay m̄gbaka ni ḅáy ḅay ya, ḅay ji le, Tem Law Pie ze ḅa ni nun nzeḅ ḅaa ḅay. ¹¹ Báyji le, i puo nzoḅ ḅaneri puo ndaw r̄oḅ, ha

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 6:1221Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:5

ri kuḑ ḅay zuo nzi-ε mii: «Bay kaaya ká'a ḅaa a ḑáake ḅay ḅo tul *Moyze ḅáy ηγερωυru na, ḅuru laa ká nzi-ε.»¹² Be ze, i suru tigbāa nzoḅri ḅáy ηγερε Ziḅri, roo ḅáy *nzoḅ fére nzoḅri bol kusolri ndaw na, ḅa law-ri fāa ri ha ri ḑaa so tul Etien í mgbā ni í séke ni luo *nzoḅ kúnj sal ḅay luyeri.¹³ I vi ḅáy nzoḅri ká i kuḑ ḅay zuo nzi-ε mii: «Ledban key na ḅaa ḅay kaaya ḅanḅuo se tul hul kaḅi key ká ḑo ḅoḑ ḅa taa ηγερωυru ndaw, se tul *bol kusol Moyze ndaw pi.¹⁴ Buru laa ḅay ká nzi-ε mii, Zezu ni ká Nazarḑ na, a ḅíε zaḑ ni key wukluk wukluk ndaw, a fεε fe nduo puo ká Moyze ḅa naari na ḅa ni ḑo ḅoḑ ndaw pi.»¹⁵ Báyii ε, nzoḅri riw bele ká i kaw zaḑ kúnj sal ḅay luye na, i mbu kóm yim ḅa tul Etien, ε, i ko nun-ε ri i nun led nzaaped ηγερωυru ká nulue.

7

Etien tina saw ḅay ká pol nzoḅ kúnj sal ḅay luyeri

¹ Báyii ε, *ηγερεnzoḅ fe poy luye vbi Etien mii, «Bay ni ká i ḑaa ḅo tul-a key na wāa, ḅa tusuε kḱ ε?»² Λεε, Etien yiḅra ḅáy ḅay mii: «Baari yu-iri ḅáy bāari, ì laa ḅay ḅi key na ḅáy kere! ηγερωυru Nzoḅ Riḅ Dika na tḱi tul bāa naari *Abaraham, ḅáy sewke ká'a ḑōke tusiri ká Mesopotami koḅ ká'a zoḅ a vāa ḑaa puo ká Saran ya ḅáy na,³ ηγερωυru ḅaa ḅa ni mii: “Mu zól ká tusiri ḅo, mú pōḅ nzoḅ ini ḅori mú se tusiri ká mḱ kίε mḱ*.”⁴ Báyii ε, Abaraham na zoḅ a pōḅ nzoḅ Kalderi a vāa ḑaa puo ká Saran na. Zaḑka bi-ε hu ká Saran na báyii ε, ηγερωυru ḅa ni se tusiri ni ká ì kaw ḑi timbeḑε key.⁵ Ka kaw tusiri nzoḅri, ε, zaḑ ruka fe ḅe tiya. Zaḑ taa ndjike mini kara tiya, roo ε, ηγερωυru waa ziḅ ni mii, ḅeri haḅa ni tusirike na ḅa taa ḅe, ḅáy vu bul-eri. Ze Abaraham ti ḅáy

* 7:3 7.3 Tiika saw fe 12.1.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:622Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:15

ledf ká bil sewke ku na ya hoy kara, ⁶ bay ká ηγερωυru ḅaa ḅa ni na ze dfo key: “Saw ḅori káw tusiri nzoḅri. I dfaa ha ri vi ḅa koy í dfaa nun-ri tuo síe mbiimbam isodf nin. ⁷ Roo le, nzoḅ puokeri ká i ha ri kaw ḅa koy na, ḅi kḷi ze mì dfaa ḅay ḅo tul-ri. FalE le, i tji í ví kaw tusiri ni key na, a í ruo mì ká dī†.” ⁸ Be nu ku na báyii le, ηγερωυru siḅ tul ḅay ká’a waa ziḅ Abaraham na, a ḅa ni kuḅ ηgori ḅay kíeke *sáka kuni ká’a saa ziḅ ni na. Be ze, zadka Abaraham mboḅ Izak dfaa nam tōnō sidfi na, ka kuḅ ηgori ḅe. Izak mboḅ *Zakoḅ a kuḅ ηgori ḅe. Zakoḅ hoy kara, zadka’a mboḅ ledfri duo falE sidfi na, ka kuḅ ηgori ḅari ndaw. Ba ḅari na ku ze, i ḅa saw bulu naari.

⁹ «Vu Zakoḅri ká i ḅa saw bulu naari na, i dfaa sere ziḅ tōnō fal-ri ká ḅa Zezeḅ, í mgba ni í hie ni ḅa ni ḅa koy ká tusiri Eziḅte. Roo le, ηγερωυru sadf ziḅ ni, ¹⁰ a tina ni saa bil kóko seke fe ḅeri riw bele. Ka ḅa ni nun nzem ḅa fe dfaa ḅe kara rii law *Farawon ká ḅa mbay ká Eziḅte na. Be ze, ka háke Zezeḅ kaw ḅa nzoḅ réke bil puo ḅe, báy tusiri Eziḅte riw bele.

¹¹ «Báyii le, kōn luye lie ḅo tusiri Eziḅte na riw bele báy tusiri bulu naari ká *Kanaa ndaw. Kōnke na dfaa ḅa nzoḅri kō seke fe ηgji ḅamba tasiri, ḅa bulu naari ziḅ fe sum ndij mini ká ḅay sókōke sùo-ri ya. ¹² Zadka Zakoḅ laa ḅay soro fe pay ká dfo tusiri Eziḅte na báyii le, ka pie vi-eri ká ḅa bulu naari na se dī faa ḅal ba mbjw. ¹³ Ndeke dī faa ḅal ba sidike ká i se na báyii le, Zezeḅ kie sùo-ε ḅa yu-eri kō ni. Be nu ku ndaw rōo, Farawon kóke saw nzoḅ ini Zezeḅri na báy. ¹⁴ Báyii le, Zezeḅ pie nzaa pedf ḅay ḅaḅa ri vaa dī bi-ε Zakoḅ báy nzoḅ ini ḅe ḅawri ká tul-ri siḅ tōnō say p̄are ndeḅe na ha ri ví kaw tusiri Eziḅte. ¹⁵ Be ze, Zakoḅ na ví kaw Eziḅte kpuru ndaw rōo, a hu ká dī báy. Bulu naari taa ḅawri kara, i hu ká dī ká fal huf

† 7:7 7.7 Tiika saw fe 15.13-14.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:1623Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:29

ḅe na ndaw. ¹⁶ Huḑ ḅari na nzoḅri i séke Sikam ká Kanaa, i vaa voro ḑo luḑ huḑ ká Abaraham hie pola lew zinj vu Emori na.

¹⁷ «Bay ká ḡgerewuru waa zinj Abaraham pola lew na, zadka namke tōḡ ḑi ya deḅ ḅay ví báyii le, saw naari mboḡ k̄i í síe ḅa pola pola ká tusiri Eziḑte. ¹⁸ Falē ku le, mbay k̄i ká ḅa fie ká laa soro ḅay Zezeḅ ya na tii saw réke puo ká ḑi. ¹⁹ Mbayke ku na kḑ bulu naari ḅáy nun síe, a ula ri a ḑaa nun-ri tuḑ síe a haa ri ḅay haḡa ri pōḡ vu ḅari ká ḅa leḑ tuperi ha ri hu. ²⁰ Sewke ku na, i mboḡ *Moyze ká ndaḑ leḑ ḅamba ká nun ḡgerewuru. I hōl ni ká ḅil hul bi-ε few say. ²¹ Zadka i zinj faa kōḑ ni mbāa í pōḡ ni na báyii le, vu Farawōn ká ḅa leḑ máy tikḑi na vaa zinj ni a mbi ni, a hōl ni ḅa vu ḅil-e. ²² Ze Moyze na, i fere ni nun nzem nzoḅ Eziḑteri riw bele ḡa ni kḑ. Ka ḡḡōḡ ḅáy ḅay ndaw, ḅáy fe ḑaa ḅeri ndaw pi.

²³ «Zadka Moyze ḑaa mbiimbam síḡ niḡ na báyii le, ka mbi nzi-ε ḅay séke ḅay vaa kóko yu-eri ká i ḅa leḑ Izarayelri na. ²⁴ Zadka'a se na báyii le, ka kḑ leḑ Eziḑte mbijw munu ká ḑo ḑaa ḅay zinj leḑ *Izarayel na. Ze a yaa tul leḑ Izarayel ká ku-ε nda ni na, a nda ni a i ni a vbíḑake gbaa ndaake. ²⁵ Ka ker ká ḅil law-ε mii, yu ḅeriri i kóko ḅeri ḅa nzoḅ ká ḡgerewuru a tínake ri saa ḅil koy. Roo le, i kḑ munu ya. ²⁶ Nzaaruoke na báyii le, ka ȳi a se luo-ri na rōḅay, le, ka zinj leḑ Izarayelri siḑi ká i ḑo ndáka k̄i. Ka ví ḑo mgbaka ri hēre ḅáy kusol ḅay huoke ḅay húoke law-ri a ḅaa mii: “Yu-iri, ḅaarì ká ì ḅa nzoḅ ini na, ḑaa mina ì nda k̄i munu le?” ²⁷ Báyii le, nzoḅ ḡay ká nda yu-ε ḡḡi ḅamba na tuḡ Moyze ḡgerenḡ a ḅaa mii: “Nzoḅ ve ze náa mù ḅa mbay, mase nzoḅ kúḡ sal ḅay tul ḅuru le? ²⁸ Waa, mù hii ḅay ika mì munu ká mù ike nzoḅ ká Eziḑte ká liē na ndaw le wooḑ!” ²⁹ Zadka Moyze laa ḅayke na báyii le,

ḑ 7:28 7.28 T̄i kēle 2.14.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:3024Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:38

ka naa sùo-ε a tji dful a v̄aa kaw tusiri Madian. Ka kaw dfi kpuru, a mboj ledf warari ḅa sidfi ká dfi.

³⁰ «Zadka mbiimbam kal síṅ niṅ na báyii lε, Moyze dfo ḅil law k̄or ká lakun kuo ká Sinay. Lεε, ledf nzaapedf ká nulue mbijw tji tul-e ká ḅil r̄im huu ká dfo puu ká gbúḍa.

³¹ Zadka Moyze mbi nun-ε a k̄o fe ká tji na, tuku ni ḅa ni kaw yer, ze a soro ḅa pola ḅay kók̄o feke na. Báyii lε, ka laa kusol ḅgerembay ká ḅaa ḅa ni mii: ³² “Mì ḅa ḅgerewuru bul-ari. Mì ḅa ḅgerewuru Abaraham, ḅgerewuru Izak, a mí ḅa ḅgerewuru Zakob ndawš.” Báyii lε, ḅiε dfaa Moyze ḅa ni t̄o kpak kpak, a hii ḅay k̄o-kóm ḅa huu na mb̄aa.

³³ Lεε, ḅgerembay ḅaa ḅa ni mii: “Mu nán dik̄on ká ḅal-a, ḅay ji lε, zadf ká mù dfo dfi key na ḅa zadf ká dfo ḅodf ḅa taa ḅi. ³⁴ Nzoḅ ḅiri ká i kaw tusiri Eziḅte na, mì k̄o seke fe ḅari k̄o. Réke sùo ḅari na, mì la-laa, ze mí dfi mí vi ḅay ȳaṅa ri. Timbedfε key na, mu vi ḅa mi píe mù se Eziḅte*.”

³⁵ «Moyze taa mbijwke ká ledf Izarayelri tunj ni ngeren̄ í ḅaa mii, nzoḅ ve ze naa ni ḅa mbay, mase nzoḅ kúnj sal ḅay tul ḅari lε na, ḅa ḅe na k̄i ze ḅgerewuru pie ni ḅa mbay ndaw, nzoḅ tína ri saa ḅil koy ndaw, ḅáy faa ledf nzaapedf ká nulue ká tji tul-e ká ḅil r̄im huu ká dfo puu ká gbúḍa ká'a s̄o ni na. ³⁶ Ba ḅe Moyze na ze, ka tina ledf Izarayelri saa ḅil koy ká tusiri Eziḅte ḅáy faa fe san̄ri, ḅáy feri ká mba kók̄o ká tusiri Eziḅte ndaw, ká lakun Maambii Síε ndaw, ká ḅil law k̄or mbiimbam síṅ niṅ ndaw pi. ³⁷ Ba ḅe na key r̄obay ze ka ḅaa ḅa ledf Izarayelri mii: “ḅgerewuru a píe nzoḅ ȳaṅa ḅay saa nzi-ε mbijw munu ká ḅi, ká sakra ḅaari na ha r̄i†.” ³⁸ Zadka ledf Izarayelri mbu k̄i ká ḅil law k̄or na, ḅe Moyze key na

§ 7:32 7.32 Tji kele 3.6. * 7:34 7.34 Tji kele 3.5,7-8,10. † 7:37 7.37 Kij̄a bol kusol ba siḍike 18.15.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:3925Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:45

rḅbay ze ka ḁo ziḅ ri. Ka ḁo sikḁa bulu naari ḁáy leḁ nzaaped ḅgerewuru ká ḅaa ḅay ziḅ ni ká tul kuo Sinay. 'Be Moyze na ze yaa ḅay ká luo ḅgerewuru ká ḅa ḅay káw ḁáy kumnun na ḁa bulu naari, le, i suo í ḅaa ḁa naari.³⁹ Roo le, bulu naari hii ḅay ḁáa vu mbom ḅo tul ḅay ḅe na ya, í tuḅ ni ḅgereḅ í ḁaa law-ri ḅo tul yíi ḅa tusiri Ezibte,⁴⁰ í ḅaa ḁa *Aron mii: "ḁaa wḅruri ḁa ḅuru ha ri nda faa pol naari, ḅay ii le, Moyzeke ká tina naari saa tusiri Ezibte na, náa kóri zaḁ ka'a se ḅa ḅaḁi yaḁ." ⁴¹ Ká ḅil namke ku na, i zuu lari í ḁaa ni rii vu nday ḁo í puo ḅa wḅru ḅari, a í ḁaa suoriya ḅay tul fe ká i ḁaa ḁáy nduo-ri ḁo na. ⁴² Báyii le, fe ḁáa ḅari na ḁaa ḁa law ḅgerewuru fere bir ká tul-ri, a pḅḅ ri ha ri ruo mbaymawri ká tumbam, munu ká'a ḅaa ḅayke ká ḅil mbede nzoḅ yaaḅa ḅayri saa nzi-ε mii: "Baari Izarayelri, waa, ḅa ḅi ze ì vbie fe ḁol í puoke fe ḁa

mì
ḁáy mbiimbam ká náa ḁáari síḅ niḅ ká ḅil law kḅr na
le?

Ū-uu, ḅa ḅi ya.

⁴³ Zaḁri riw bele ká ì se ḁi na,
ì soḅ fe ká i puḁ ḅa hul wḅru ḅaari ká ḅa Molok,
ḁáy wḅru mbaymaw Refan ká ì ḁaa ḁáy nduo-rì na.

Wḅrukeri key na ì ḁaa í puo fe ha ri.

Sawke mini ze, mì vbúku rì mí ḁa nzoḅri ví fáa rì
í zólke ḁi ḁi mak mak ḁáy Babilon[§]."

⁴⁴ «Zaḁka bulu naari ḁo ḅil law kḅr ḁáy na, *hul kaḅi ḅgerewuru ká i ḁaa ḁáy huḁ na ḁo sakra ḅari a kiε ri mii, ḅgerewuru ḁo ziḅ ri. Hulke ku na, i ḁaa munu ká ḅgerewuru mbi nzi-ε a kiε Moyze faa ḁáake ḁa ni ḁaa munu ká'a kḅ ḁáy nun-ε. ⁴⁵ Hulke ku na, vu bulu naari pḅḅ ḁa vu ḅari. A ḅari na laa le, i soḅ í séke fal *Zozuye

‡ 7:40 7.40 Tíi kεle 32.1. § 7:43 7.43 Amos 5.25-27.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:4626Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:56

ká nda faa pol-ri kpuru í t̄fike tusiri ká ḡḡEḡWuru nii saw nzoḅri ká i kaw ḡi na pol-ri. Hulke ku na ḡo kpuru t̄ji sewke ká *David̄ réke mbay. ⁴⁶ Be David̄ na ka rii nun ḡḡEḡWuru, a vbi ni faa ḡay ḡáa hul ḡa ḡe ká'a ḡa ḡḡEḡWuru Zakob̄ na, ka ḡaa puo ká ḡi. ⁴⁷ Roo l̄e, ḡa vi-e Salom̄on ze ḡaa hul ḡa ni. ⁴⁸ Be nu ku h̄oy kara, ḡḡEḡWuru ká nulue siya ká'a ḡa ḡḡEḡ Tul Feri Riw Bele na, kaw ḡil hul ká nzoḅ ḡaa ḡáy nduo-ε na ya, munu ká ḡḡEḡmbay ḡaa ḡa nzoḅ ḡaḡa ḡay saa nzi-ε mii:

⁴⁹ “Nulue siya ḡa zaḡ réke mbay ḡi,
a tusiri key ḡa zaḡ t̄ok̄o ḡal-i.

Waa, kiri hul ji r̄oḡay, ì ḡáa ḡay ḡaḡa mì l̄e?

Waa, zaḡ ḡaa ze ì ḡaa ḡa zaḡ mgbaka t̄aram ḡi l̄e?

⁵⁰ Fe niri key na waa, ḡa ḡi ze, mì ḡaa riw bele ya l̄e*?”

⁵¹ «Baarì nzoḅ tul ḡḡoḡori ká law-rì mbii diḡ diḡ, ká suku-rì t̄ji s̄uy í laa ḡay ya ndaw na! Ì tun̄ Tem Law Pie ḡḡereḡ ḡaḡuo! Baarì na ì ḡo munu ká bulu ḡaarì na ũo! ⁵² Nzoḅ ḡaḡa ḡayri saa nzaa ḡḡEḡWuru na, nzoḅ taa ḡaa ze bulu ḡaarì na laḡ ḡáa nun-ε tuo síe l̄e? Bari na, i ì nzoḅri ká i vi pola í ka-káa ḡay se tul vika Nzoḅ Fe ḡáa ḡáy ZaḡE na. Ba ḡe na ze, timb̄eḡE ì mbi tul-e í i ni. ⁵³ Baarì ká ì ḡaa *bol kusol ḡḡEḡWuru ḡáy faa leḡ nzaapedri ká nulue na, ì ḡaa vu mbom ḡo tul bol kusol key na ya!»

I i Et̄ien

⁵⁴ Zaḡka *nzoḅ kún sal ḡay luyeri laa ḡayke na munu báyji l̄e, law-ri f̄aa ri puu-u, í s̄u sere-ri ḡḡEḡ ḡḡEḡ ká tul Et̄ien. ⁵⁵ Roo l̄e, Et̄ien ká Tem Law Pie mbaa ḡil law-ε na k̄o-kóm ḡa nulue, l̄e, ka k̄o riḡ ḡika ḡḡEḡWuru ḡáy Zezu ká ḡo siya ká tunduo hoḡo ḡḡEḡWuru ⁵⁶ a ḡaa mii:
«Ì laa key! Mì k̄o nulue mgbuḡa ḡo h̄oy, mí k̄o *Vu

* 7:50 7.50 Ezay 66.1-2.

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:5727Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:6

Nzoḅ ḁo siya ká tunduo hoḁo ḡgerewuru!»⁵⁷ Zadf̄ka i laa ḁayke munu báyii Ƽ, i guu ni gǝm í ḁaa nduo-ri mbii basuku-ri í takra í ḁuu vbuḁubu ḁa tul-e,⁵⁸ í mgba ni í t̄jike ni saa ḁil ḡgerewu na ḡgereḡ ḁa nzaa zad̄ ndaw rɔɔ, í tii saw vbúku ni ḁáy tisaw ḁay ika ni ḁáy. Nzoḅ nasi ḁay huḁ ḁeri na, i nan gari ḁari í ḁa leḁ kuban mbijw munu ká riḡ-Ƽ ḁa Sol ḁa ni kɔrɔ.⁵⁹ Zadf̄ka i ḁo vbúku ni kɔḅ rɔḁay na, Et̄jɛn ḁaa nzaa ḁay kere a ḁaa mii: «ḡgerewu Zezu! Mu yaa ɔmi ḁi ḁa luo-ɔ!»⁶⁰ Falɛ ku báyii Ƽ, ka huku siri mgbuu a ḁaa nzaa ḁay kere rɔḁay ḁáy bawda kusol-e mii: «Mbay, mu ḁaa ḁay feyaa key na ka ḁo tul-ri ya!» Fal ḁay na ku báyii Ƽ, ɔmi ḁe t̄ji ḁa ni haw sad̄ak. **8**

¹ Bay ká se tul huḁ ḁe na, Sol na hii zih ri ndaw.

Sol ḁaa nun nzoḅ mbika lawri tuɔ síe

Namke ku na, bawda fe ḁaa nun tuɔ síe t̄ji tul nzoḅ mbika lawri ká Zuruzalem ha ri ḁuu í zekre k̄j kperke kperke, í se ḁil puori ká kuḁu zad̄ ká Zude ḁáy Samari, Ƽ, bele ḁa nzoḅ ndáy nzaaped̄ri huɔ-ri hɔy ze i t̄ɔḡ ká ḁi.² Nzoḅ ḁanɛri ká i ḁa nzoḅ h̄jɛ ḡgerewuru na i mbi huḁ Et̄jɛn na í vaa voro, í rɛ huḁ ḁe na ḁamba ḁáy mbii nun-ri mgboḁo mgboḁo.³ Sol laa Ƽ, nzaa faa ḁáy ḁurusuo ḁay ḁíɛ nzoḅ mbika lawri, a se ḁáy hula ḡgebre ḡgebre a faa máyri ḁáy warari ká i ḁa nzoḅ mbika lawri na ḡiḁ bele, a ḁaa ri zuɔ hul sal.

Filib ka-káa Bay Kere ká Samari

⁴ Báyii Ƽ, ḁari ká i zekre k̄j na i se ḁáy zad̄ zad̄, í ka-káa Bay Kere ḁa nzoḅri laa.⁵ Filib na se ḡgerewu mbijw munu ká kuḁu zad̄ ká Samari, a ka-káa ḁay *Krisi, nzoḅ ká ḡgerewuru waa a pie ni ví yaa nzoḅri na ḁa nzoḅri laa.⁶ Zadf̄ka ruɔ nzoḅri riw bele laa ḁay Filib, a í kɔ fe

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:728Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:18

saṅri ká'a ḁaa na báyii Ƽ, i te suku-ri kie ḁa luo-ε. ⁷ Ka ḁa temndayari t̄ji saa tul nzoḅ ḁala ḁaṅeri ṅḡji ḁamba. T̄ji ḁari na, i guu fe ḁeleṅ ḁeleṅ. Ka ḁa nzoḅri ká sùo-ri hu w̄o ḁáy nzoḅ kped̄eri ṅḡji ḁamba vaa keḁre keḁre, ⁸ ḁa nzoḅri zay sùo-ri ḁamba tasiri ká ḁil ṅger̄epuoke na ku.

⁹ Nzoḅ mb̄iw ká riṅ-ε ḁa Sim̄on kaw ḁil puoke ku, a ḁa nzoḅ fe ḁáa mgb̄ji, ḁa *nzoḅri ká Samari na i kaw yer. Ka k̄o sùo-ε ḁa nzoḅ luye ¹⁰ ḁa ḁari riw bele, tii saa tul led̄ri kp̄uru t̄ji tul ṅger̄eri na, i te suku-ri kie ḁay láa ḁay ḁe na í ḁaa mii: «Be ni key na ḁa ḁurusuo taa ṅger̄ewuru ká í ḁi ni ḁa “ḁurusuo ṅḡiike”.» ¹¹ I te suku-ri riw bele ḁay láa ḁay ḁe, ḁay ji Ƽ, ḁa piεḁ lew h̄oy, ka ḁaa fe ha ri kaw yer ḁay tul fe ḁáa mgb̄ji ḁeri na.

¹² Roo Ƽ, zad̄ka i ḁaa law-ri ḁo tul ḁay Kere ká Filiḁ ka-káake se tul Zezu Krisi, ḁáy réke mbay ṅger̄ewuru ká tul nzoḅri na báyii Ƽ, máyri ḁáy w̄arari na ha ri ḁaa tul-ri nduo mbii. ¹³ Be Sim̄on k̄i sùo-ε kara ḁaa law-ε ḁo tul ḁay na ku, a ha ri ḁaa tul-e nduo mbii na. FaƼ ku Ƽ, ka zol mb̄aa a r̄ji tul Filiḁ ḁaṅūo. Fe saṅri ḁáy feri ká mba kók̄o ká Filiḁ ḁaa ká'a k̄o na tuku ni ḁa ni kaw yer.

¹⁴ Báyii Ƽ, *nzoḅ ndáy nzaaped̄ri ká i kaw Zuruzal̄em na i laa mii, nzoḅri ká kuḁu zad̄ ká Samari na, i yaa ḁay ṅger̄ewuru. Ro, í pie Piyer ḁáy Zaa ha ri se luo-ri. ¹⁵ Zad̄ka i t̄ji Samari na báyii Ƽ, i v̄aa mb̄u nzoḅ mbika law fieri na, í ḁaa nzaa ḁay kere ká tul-ri ḁay ḁaṅa Tem Law Pie ka ví yaa ḁil law-ri, ¹⁶ ḁay ji Ƽ, Tem Law Pie ví yaa ḁil law nzoḅ mb̄iw ká sakra ḁari ku na ya r̄oḁay; i ḁaa tul-ri nduo mbii ḁáy riṅ ṅger̄embay Zezu h̄oy. ¹⁷ Báyii Ƽ, Piyer ḁáy Zaa ḁaa nduo-ri ḁo tul-ri ḁa Tem Law Pie ví yaa ḁil law-ri. ¹⁸ Zad̄ka Sim̄on k̄o mii, Tem Law Pie yaa ḁil law nzoḅ ḁáy faa ḁáa nduo ḁo tul nzoḅ ká nzoḅ ndáy nzaaped̄ri ḁaa na báyii Ƽ, ka wal lari a ḁa Piyer ḁáy Zaa

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:1929Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:29

¹⁹ a ḅaa ha ri mii, «H̄a mì h̄urusuo na key nd̄aw ḅo, nzoḅ h̄aa h̄aa ká mì ḅaa nduo-i ḅo tul-e l̄e, Tem Law Pie ka ȳaa ḅil law-ε munu na nd̄aw.»

²⁰ L̄eε, Piyer ḅaa h̄a ni mii: «Mu ḅíε ḅáy lari ḅo na kpukḅu kpukḅu, ḅay j̄i l̄e, mù ker ká ḅil law-a mii, fe ini ḅgerewuru na, mù maa híe ḅáy lari. ²¹ Ped̄ ká ḅuru ḅaa na, ḅay ḅo ti ḅil-e ya, ḅay j̄i l̄e, ḅo na, mù ḅo sikḅa ká nun ḅgerewuru ya. ²² Mu suo k̄er ḅay ḅo ká tul fe ḅáa kaaya ḅo, mú kod̄ ḅgerewuru ḅay haḅa ḅo, faa ḅo ku l̄e, ka nda buma ziḅ mù ká tul k̄iri k̄er ḅay ḅo ká mini key na, ²³ ḅay j̄i l̄e, mì k̄o mù l̄e, law-a zoḅ bak bak ḅamba, a feȳaa kara s̄iḅ mù kod̄ok nd̄aw.» ²⁴ Zaf̄ka Sim̄on laa ḅayke na munu báyji l̄e, ka ḅaa h̄a Piyer ḅáy Z̄aa mii: «Baari kara, ì ḅaa nzaa ḅay kere h̄a ḅgerembay ḅay tul-i, ḅay haḅa ḅay ká ì ḅaa ziḅ mì key na, ka t̄ji tul-i munu na ya.»

²⁵ Fal̄e ká Piyer ḅáy Z̄aa ḅaa nasi ḅay Zezu Krisi í ka-káa Bay ḅgerembay ha ri ká zaf̄e ku na báyji l̄e, i mbi faa ḅay ȳji ḅa Zuruzalem. Sed̄ ḅari ká faa na, i ka-káa Bay Kere h̄a nzoḅri ká ḅil puo h̄awri ḅḡji ḅamba ká kud̄u zaf̄ ká Samari.

Filib ziḅ d̄om̄ay mb̄iw ká uru saa Etiyopi

²⁶ Led̄ nzaaped̄ ḅgerembay mb̄iw munu t̄ji tul Filib a ḅaa h̄a ni mii: «Úru siya mú se nun-a mak ḅa fi hod̄o, mú mbi faa ká nzoḅri se ḅi ḅamba ya ká uru saa Zuruzalem a se ḅa Gaza na mú k̄o». ²⁷ Ká zaf̄e ku h̄oy Filib uru a se faa na, l̄e, ka k̄o led̄ban mb̄iw munu ká tusiri Etiyopi. Ba nzoḅ ká i lo gum-ε lo a ḅa led̄ káw mbay ká ḅa máy nzoḅ ká riḅ-ε ḅa Kandas, a ḅa nzoḅ k̄oro feziḅa mbay na riw bele. Led̄banke ku na, ka se Zuruzalem ḅay k̄od̄ ḅgerewuru ká ḅi. ²⁸ Ȳji ḅe ḅa puo na ka kaw ḅil puupusu ḅe, a ḅo k̄iḅa mbed̄e ká Ezay nzoḅ ȳaḅa ḅay saa nzaa ḅgerewuru ḅaa. ²⁹ L̄eε, Tem Law Pie ḅaa h̄a Filib mii:

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:3030Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 7:39

«Mu se nun-a ḅa pola ḅa lakun puupusu ku.» ³⁰ Báyyi le, Filiḅ ḅuu nun-ε ḅa pola a tji zaḅ na, le, ka laa kusol nzoḅ ká Etiyopi ká ḅo kjiṅa mbede Ezay nzoḅ yaṅa ḅay saa nzaa ḅgerewuru na. Ro, a vbi ni mii: «Fe ká mù kji key na waa, mù kḅ sawke kḅ kji le?» ³¹ Lεε, ka yjiṅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Zaḅka nzoḅ kiε mì ya na waa, mì ḅáa mina mí kḅ sawke le?» Báyyi le, ka ḅaa ḅa Filiḅ hil a kaw zir ni. ³² Bay ká'a kji ká ḅil mbede na ze ḅo key:

«I mgba ni í kuḅ ni, munu ká i mgba baḅu í kuḅ ni
í séke ḅa zaḅ ika ni.

Munu ḅa vu baḅu ká i mgba ni ḅay mún suyke
ká'a aa nzi-ε a rε-rεw ya na;

ḅe na kara, ka mgbuḅa nzi-ε a ḅaa ḅay mbiw ya.

³³ I ḅaa sahoḅ ḅo tul-e, a í ḅaa ḅay ḅe ḅáy zaḅε ya.

Ku waa, vu bul-eri ḅo ḅaa ḅáy rḅḅ, nzoḅ a ḅáa ḅay se
tul-ri le,

ḅay ji le, i kuṅ nam ḅe gak ká tusiri key*!»

³⁴ Lεε, nzoḅ ká Etiyopi na vbi Filiḅ mii: «Mì koḅ mù, mu ḅaa ḅa mì laa. Nzoḅ yaṅa ḅay saa nzaa ḅgerewuru ni key na ḅaa ḅay se tul ve le? Se tul ḅe kji sùo-ε mase, se tul nzoḅ kji le?» ³⁵ Báyyi le, Filiḅ mbi ḅay ká'a kji ká ḅil mbede na, a tii saw ḅáa ḅay Bay Kere ká se tul Zezu na ḅa ni. ³⁶ Munu ká i se nun-ri ḅa pola ḅáy na, i tji zaḅ mbiw ká mbii ḅo ḅi. Báyyi le, nzoḅ ká Etiyopi na vbi Filiḅ mii: «Mu kḅ, mbii ze ḅo key! Waa, fe ji ze haa faa ḅay ḅaṅa mù ḅaa tul-i nduo mbii na le?» ³⁷ [Lεε, Filiḅ yjiṅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Zaḅka mù ḅaa law-a ḅo tul Zezu kji le, náa ḅáa.» Nzoḅ ká Etiyopi na yjiṅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Mì ḅaa law-i ḅo tul-e ḅa tusuε kji. Mì kḅ Zezu *Krisi na ḅa Vu ḅgerewuru.»] ³⁸ Nzoḅ ká Etiyopi na ḅaa ḅáy puupusu na. Fa le ku le, ḅe ḅáy Filiḅ na i ḅi saa ḅi siḅi bele í vaa ḅo ḅil mbii ḅa Filiḅ ḅaa tul-e nduo mbii. ³⁹ Zaḅka i tji saa

* 8:33 8.33 Ezay 53.7-8.

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 7:4031Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 9:10

mbii na ku báyii Ƽ, Tem ƷƷƷƷmbay mbi Filiḅ na a zéeke serere ha nzoḅ ká Etiyopi na kō s̄o-Ʒ mbāa. Ze munu hōy kara, ka mbi bufaa ḅe ḅáy bawda suoriya ká ḅil law-Ʒ. ⁴⁰ A Filiḅ na Ƽ, t̄ji ká Azot lew kped̄ere. FaƼ Ƽ, ka se puo ḅáy puo a ka-káa Bay Kere ha nzoḅri kp̄uru a t̄jike ƷƷƷƷpuo ká Sezare.

9

Sol suo k̄er ḅay ḅe

¹ Sewke ku na Sol ḅaa nun nzoḅri ká i se fal ƷƷƷƷmbay na tuḅ síe ḅan̄guḅ, law-Ʒ nze mgbuk mgbuk a hii ḅay ika ri. Ka se luo *ƷƷƷƷnzoḅ fe poy luye ² a vbi ni mbede ḅay séke *hul mb̄ú k̄i Ziḅri ká ḅo ƷƷƷƷpuo Damas ḅay haṅa ri kóke ni. Mbedeke ku na ḅaa mii, zaḅka ḅeri z̄iṅ w̄ara nzoḅ, mase máy nzoḅ ká mbi Faa ƷƷƷƷmbay Ƽ, ḅeri m̄gba ri ḅeri séke ri Zuruzal̄em. ³ Zaḅka'a zol a se ḅi ya deḅ ḅay t̄ji Damas na báyii Ƽ, zaḅE ku hōy zaḅ hie gḅer̄er̄E saa nulue a kiri ni gbuk. ⁴ ƼƼ, ka lie raḅ ḅo siri, a laa kusol nzoḅ ká ḅi ni mii: «Sol! Sol wool! Saḅke mina r̄oḅ, mù ḅaa nun-i tuḅ síe munu Ƽ?» ⁵ Báyii Ƽ, ka ȳiṅra ḅáy ḅay ha ni mii: «Mbay, w̄a, mù ḅa ve Ƽ?» ƼƼ, ƷƷƷƷmbay ȳiṅra ḅáy ḅay ha ni mii: «Mì ḅa Zezu ká mù ḅaa nun-i tuḅ síe na. ⁶ Úru siya mú se ḅil ƷƷƷƷpuo na ku, Ƽ, i kíE mù fe ká ḅo nun haṅa mù ḅaa na.» ⁷ ƼƼ, w̄arari ká i se z̄iṅ Sol na, i tāa í ḅo tul k̄i silili í laa kusol nzoḅ ká m̄gba na, roo Ƽ, i kō nzoḅ mb̄iw ya. ⁸ Sol na uru saa siri, Ƽ, ka kō zaḅ mb̄iw ya ha ri m̄gba nduo-Ʒ m̄gba í kuḅ ni í séke Damas. ⁹ Nam ká say na, ka kō zaḅ ya, a s̄u fe ya nd̄aw, a nzoḅ mbii ya nd̄aw pi.

¹⁰ ƼƼ, nzoḅ mb̄iw munu ká mbi fal ƷƷƷƷmbay, riṅ-Ʒ ḅa Ananias kaw Damas. Báyii Ƽ, ƷƷƷƷmbay tina nun ha ni a ḅi ni mii: «Ananias!» ƼƼ, ka hii nzi-Ʒ mii: «Mbay,

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 9:1132Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 9:21

mì dfo key ḅay láa ḅay ḅo.» ¹¹ LEE, ḡGEREmbay ḅaa ḡa ni mii: «Úru siya mú se faa ká ḅo ḅil puo ká i dfi ḅa Faa Ká Do Kparak, mú nzaa nzoḅ mbjw ká riḡ-ε ḅa Sol ká uru saa Tars, a kaw ḅil puo ká Zudas ku, a dfo dfaa nzaa ḅay kere. ¹² Zafka'a dfo dfaa nzaa ḅay kere na, fe tina nun ḡa ni. 'Ba ḅo Ananias ze mù riḡ tul-e ḅay dfaa nduo-o ḅo tul-e, ḅo ḡa ni ko zaf ḅa kḡ rḅay.» ¹³ Báyii LE, Ananias yḡira báy ḅay ḡa ni mii: «Mbay, mì laa ḅayri ḡḡi-ḡḡi ká nzoḅri ḅaa se tul ledḅan na ká dfaa ndaya ziḡ nzoḅ taa ḅori ká Zuruzalem na. ¹⁴ Ka vi zaf ni key báy mbede ká uru saa luo ḡGERenzob fe poyri ḅay mgbakake nzoḅri ká i dfi riḡ-a.» ¹⁵ LEE, ḡGEREmbay ḅaa ḡa ni mii: «Mu se, ḅay ḡi LE, ḅi kḡ ze mì naa ledḅan na key ḅay ḡaḡa ni ka dfaa riḡ-i nda zaf ká saḡ nzoḅri ḅod' ḅod' ndaw, pol mbayri ndaw, rḅḅ sakra led' Izarayelri ndaw pi. ¹⁶ Bi kḡ ze, mì kíε ni kóko seke feri riw bele ká'a kóko ḅay tul-i na báy.»

¹⁷ Zafka Ananias zol a tḡi puo na báyii LE, ka riḡ a se tul Sol ká hula a dfaa nduo-ε ḅo tul-e a ḅaa ḡa ni mii: «Yḡ-i Sol, ḡGEREmbay Zezu ká tḡi tul-a ká faa báy ví ḅo ká Damas na, ḅe kḡ ze ka pie mì ḅay ḡaḡa mù ko zaf ḅa kḡ ndaw, ḅay ḡaḡa Tem Law Pie ka mbaa ḅil law-a ndaw pi.» ¹⁸ Báyii LE, ká zafε ku hḅy, feri ḡay kpeḅre kpeḅre saa nun Sol munu ká hḅy feri a zuo siri ḡa ni ko-kóm ḅa kḡ rḅay. LEE, ka uru siya a ha ri dfaa tul-e nduo mbii. ¹⁹ Falε ku LE, ka su-sum ḡa ḡurusuo-ε yḡi a vi dfi ḅa kḡ.

Sol ka-káa ḅay ká se tul Zezu ká Damas

Sol na dfaa nam ḡaneri ziḡ nzoḅ mbika lawri ká Damas. ²⁰ Ba vaa hḅy LE, ka tii saḡ ka-káa ká ḅil *hul mbú kḡ Ziḅri mii, Zezu na ḅa Vu ḡGERewuru. ²¹ Nzoḅri riw bele ká i laa ḅayke na, tuku ri ha ri kaw yer í vbi kḡ ḅay mii, «Waa, ḅa ledḅan ni key ká dfaa nun nzoḅri ká i dfi riḡ Zezu na tuo síe ká Zuruzalem ya LE? 'Ba ḅe ká'a vi ḅay mgbaka nzoḅri ḅay

Peď nzoď ndáy nzaapeďri 9:2233Peď nzoď ndáy nzaapeďri 9:31

séke ri ha *ngereenzob fe poyri na ya le woo?» ²² Báyji le, Sol zih hurusuo ba pola pola a káake káa bay a kie nzobri fe mii, Zezu ba *Krisi, nzoď ká ngerewuru waa a pie ni ví yaa nzobri na. LeE, Zibri ká i kaw Damas na, i kó faa ká bay yijira bay bay ha ni mbáa.

²³ Fale ká'a daa nam haneri na báyji le, Zibri mbu ki í mbi nzaa-ri bay ika ni. ²⁴ Roo le, bayke tóďo bo suku Sol. Nzobri ká Damas koro faari ká tji saa ngerepuo na riw bele, sun bay bisie bay ika ni. ²⁵ Báyji le, nam mbiw munu ba sun, nzobri ká i mbi lawri bay faa Sol na, i mbi ni í daa ni bo bil buďu í hílke kòko dudu, í đirake ni bo fal kòko na ha ni zol.

Sol yji a se Zuruzalem

²⁶ Sol na yji a se Zuruzalem a nzaa faa bay zúo zih nzoď mbika lawri ká đi. Roo le, bari riw bele na i daa hie de, bay ji le, i kó ni ba nzoď mbika law taa tusuEke ya. ²⁷ Báyji le, Barnabas sùu ni a séke luo *nzoď ndáy nzaapeďri, a kij bay fe ká ngereembay daa zih Sol ká faa bay faa ká ngereembay baake bay zih ni na. Ka baa ha ri na robay mii, Sol ka-káa bay ká se tul Zezu bay nun wara nzoď ká Damas. ²⁸ Úru saa síeke ku na, Sol na zuo zih ri mbiw a haari zih ri, a ka-káa bay rih Zezu bay nun wara nzoď ká Zuruzalem. ²⁹ Ka baa bay a may bay zih Zibri ká i baa nzaa gerek ndaw. Báyji le, bari ku na i nzaa faa bay ika ni. ³⁰ Zaďka bayke tóďo bo suku nzoď mbika lawri ká i kó Sol ba yu bari na báyji le, i sùu ni í séke Sezare í ha ni kal kpuru a se Tars.

³¹ Be nu ku laa le, nzoď mbika lawri riw bele ká i mbu tul ki ká kuďu zaď ká Zude, Galele ndaw, roo bay Samari ndaw na, i yaa ɔmi fyo a í kaw đekEke. Bari na i ha hurusuo ha ki í hie ngereembay banɔo, a í ngjike ba pola pola bay faa Tem Law Pie ká so ri na.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 9:3234Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 9:42

Piyer vaa Ene

³² Bil sewke ku na Piyer se ḅáy puori riw bele ḅay kṵ-kóm. LEE, nam mḅiw munu na ka se ḅay kókṵ nzoḅ mbika lawri ká i kaw Lida, ³³ LE, ka ziḅ ledḅan mḅiw ká riḅ-ε ḅa Ene naa híi suosεεm mbiimbam tṵnṵ síḅi ro, ḅay ji LE, ḅal-ε hu wũṵ. ³⁴ Ro, a ḅaa ḅa ni mii: «Ene, Zezu *Krisi vaa mù ro. Úru siya mú léke fe nam ḅo.» Zafε ku hṵy LE, ledḅan na uru siya. ³⁵ Zafka nzoḅri ká Lida ḅáy nzoḅri ká Sarṵn riw bele kṵ nzoḅ ká sùo-ε vaa ni na báyii LE, i suo kér ḅay ḅari í ḅaa law-ri ḅo tul ηεεmbay.

Tabita kaw ḅáy kumnun ḅa kṵ rṵḅay

³⁶ LEE, máy mḅiw munu kaw sakra nzoḅ mbika lawri ká Zope, riḅ-ε ḅa Tabita. (ḅáy nzaa γεεk LE, ḅa *Dorkas*, sawke LE, ḅa kidaḅa.) Be na, ka ḅaa ped kereri ηḅii ḅamba a mḅa ini ziḅ nzoḅ kṵkuri. ³⁷ Sewke ku na sùo-ε se ni ḅa ni hu. Falε ká i sùo ni mbii huḅ ṵ riw bele báyii LE, i mḅi ni i vaa ḅaa ni ḅo ḅil hul káy tul kṵ ká ḅo siya. ³⁸ Munu ká Lida ḅo ḅi ya deḅ ḅáy Zope na, zafka nzoḅ mbika lawri ká Zope laa mii, Piyer ḅo Lida na báyii LE, i pie wārari ḅa síḅi ḅay ḅaḅa ri vaa kóḅ Piyer ḅa ni ka vi kóḅ hṵy ziḅ ri ḅo, ka mḅa roy ya. ³⁹ Piyer na uru ḅa vaa hṵy a se ziḅ ri. Zafka'a tṵi ḅi na báyii LE, i sùu ni í séke ḅil hul káy tul kṵ ká ḅo siya. Máy síeri riw bele i ví kiri ni ḅáy rεw í kiε ni ηḅamasiri ḅáy gari ḅawri ká'a saḅa ha ri ḅáy káw ḅe ḅáy kumnun rṵḅay na. ⁴⁰ Báyii LE, Piyer tina nzoḅri riw bele ká i kaw hula na tṵi keLE, a huku siri a ḅaa nzaa ḅay kere. Falε ku LE, ka uru a kṵ-kóm ḅa huḅ na a ḅaa ḅa ni mii: «Tabita, úru siya!» LEE, ka mḅuḅa nun-ε a kṵ Piyer a uru a kaw. ⁴¹ Ro, Piyer na mḅa nduo-ε a sṵ ni ḅa ni uru siya. Falε LE, ka ḅi nzoḅ mbika lawri ḅáy máy síeri na, a kiε ri Tabita ká yṵi a kaw ḅáy kumnun na. ⁴² Bayke ku na, nzoḅ Zoperi riw bele laa ḅa nzoḅri ηḅii ḅamba ḅaa law-ri

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 9:4335Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 10:11

ḅo tul Ḥgerembay. ⁴³ LEE, Piyer na kaw Zope a ḅaa nam maa fe ká ḅil puo Simḅon ká ḅa nzoḅ gbáa huḅ.

10

Piyer se puo Kḅorney ká ḅa nzoḅ yḅm

¹ Nzoḅ mbijw munu riḅ-ε ḅa Kḅorney kaw Sezare. Ka ḅa Ḥgerenzob yḅm ká puoruo Rḅm ká'a re tul nzoḅ yḅmri ḅa isḅḅ. Kuḅu nzoḅ yḅmkeri ku na i ḅi ri ḅa «nzoḅ yḅmri ká Itali.» ² Ledḅanke ku na ḅa nzoḅ ká Ḥje Ḥgerewuru a koḅ ni ḅáy nzoḅ ini ḅeri riw bele. Ka mgba ini Ḥgji ḅamba zij nzoḅ kḅkuri ká i ḅa Zibri, a ḅaa nzaa ḅay kere Ḥje Ḥgerewuru ḅanḅuḅ kpaḅara. ³ Nam mbijw munu ká síe fere sḅo-ε na báyii le, fe tina nun Ḥje ni kḅ led nzaaped Ḥgerewuru mbijw munu ta-taḅ ri tul-e ká hula a ḅi ni mii: «Kḅorney!» ⁴ LEE, Kḅorney kḅ led nzaaped na báyii le a ḅaa Ḥje ni mii: «Mbay, mina le?» Báyii le, led nzaaped ká nulue na ḅaa Ḥje ni mii: «Nzaa ḅay kere ḅo ká mù ḅaa na, Ḥgerewuru la-laa, a ini ká mù mgba zij nzoḅ kḅkuri kara ka kḅ ndaw, ze a kḅerke se tul-a. ⁵ Munu zu le, timbeḅe key na, mu pie wari ha ri se Zope í vaa nzaa Simḅon ká i ḅi ni ḅa Piyer na Ḥje ni vi. ⁶ Ka naa hul Simḅon, ḅe ká'a ḅa nzoḅ gbáa huḅ na. Hul ḅe ḅo nzaa maambii ler.» ⁷ Falé ká led nzaaped ká nulue ḅaa ḅayke Ḥje ni a zḅ na báyii le, Kḅorney ḅi led káw ḅeri ḅa síḅi, a ḅi nzoḅ yḅm mbijw ká Ḥje Ḥgerewuru ká sakra ḅari ku ká'a kaw tul-ri na, ⁸ a kji fal feri ká kal na riw bele ha ri laa. Fal ḅayri ká'a kji na báyii le, ka pie ri se Zope na.

⁹ Nzaaruoke ká i se faa rḅbay ká í tḅḅ ḅi ya deb báyii Zope na báyii le, Piyer hil a ḅo tul hul siya ḅay ḅaa nzaa ḅay kere báyii síe ká ḅo law tul. ¹⁰ LEE, kḅn se ni Ḥje ni hii ḅay sḅḅa fe. Zaḅka i ḅo ḅaa fe sḅm ḅay haḅa ni sḅ na báyii le, ka kḅ fe tina nun Ḥje ni. ¹¹ LEE, ka kḅ nulue mgbuḅa

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 10:1236Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 10:24

ḑo hoy gberere, ha ni ko fe ri gari a aa gboron ka i sin sal ḑo tiwke nin bele uru saa ḑi a bo siri. ¹² Ka bil feke ku na, kiri nayri ḑoḑ ḑoḑ riw bele ḑo bil-e, nayri ka bal-ri nin nin ndaw, feri ka i koro siri bay bil-ri ndaw, roḑ bay kiri nduyri ḑoḑ ḑoḑ ndaw pi. ¹³ Lee, ka laa kusol nzoḅ ḑaa ha ni mii: «Piyer, uru siya bo mu i mu su!» ¹⁴ Bayi le, Piyer yinra bay bay ha ni mii: «Uwaa! Mbay, fe ka Zibri haa sunake i ko ba fe ka ndaya, mase ba fe im ka mini key na, mi mbi bo nzaa-i ba mbiw ya mgbaj.» ¹⁵ Ndeke ḑi ba siḑike na, ka laa kusol nzoḅ ḑaa ha ni mii: «Fe ka ngerewuru ḑaa ta-taj mii, ba fe kere na, koko ka mu ko ba fe im.» ¹⁶ Feke ku na vi mini faa bal ba say, le, ka zaḑe ku hoy i kuḑ feke na i yiike ba nulue ba ki.

¹⁷ Zaḑka Piyer kaw a ker se tul saw fe ka tina nun ha ni na kpuy bayi le, nzoḅri ka Korney pie ri na, i vbi faa ka se ba hul Simon na kpuru, i va tij ḑi i ḑo faa hul, ¹⁸ i ḑi ḑiw i vbi bay mii: «Zaḑ ni key ze Simon ka i ḑi ni ba Piyer na naa ḑi le?» ¹⁹ Lee, Piyer na ḑo ker bay saw fe ka tina nun ha ni na banḑo. Bayi le, Tem Law Pie ḑaa ha ni mii: «Ay, mu ko, nzoḅri ba say i ḑo key i vbi bay bo. ²⁰ Mu uru siya mu ḑi mu va zinj ri bo, mu se zinj ri taj may bay, bay i le, ba bi ki ze mi pie ri.» ²¹ Bayi le, Piyer ḑi a zinj ri a ḑaa ha ri mii: «Nzoḅ ka i nzaa ni na, ba bi zu. Waa, sawke mina roḑ i vi key le?» ²² Lee, i yinra bay bay ha ni mii: «Korney ka ba ngerezoḅ yum na ze pie buru vi luo-o key. Be na, ka ba nzoḅ fe ḑaa bay zaḑe ka' a ruo ngerewuru, ka Zibri riw bele ḑaa bay be bay kere na. Ngerewuru pie leḑ nzaaped be mbiw saa nulue se luo-e a ḑaa bay zinj ni. Ze a pie buru bay haḑa mu se luo-e bo, bay ka mu ḑoke na, mu ḑaa ha ni laa.»

²³ Bayi le, Piyer ha ri vi naa zinj ni. Nzaaruoke na, ka uru a se zinj ri. Yu-e haneri ka i ba nzoḅ mbika law ka i kaw Zope na, i su ni i se zinj ni ndaw. ²⁴ Ndeke ḑi nam

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 10:2537Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 10:35

siḏike na, i tji Sezare. Pola rɔɔ ɓay haŋa ri tji Sezare na, Kɔrney ɗi nzoḅ ini ɓeri ɓáy nzoḅ buɔ-ε hayri ká i ɓa ɓáw soro ɓe na ha ri kaw í giyaŋ ri. ²⁵ Zaḏka Piyer ɗo ríi ɓa hula na ɓáyji le, Kɔrney suɔ nun-ε a huku siri mgbuu a ɗiŋ tul-e ká pol-e. ²⁶ Roo le, Piyer ura ni ɗo siya a ɓaa ha ni mii: «Mu ɗo ɓáy zaḏ gaŋa ɓo, ɓay ji le, ɓi kara mi ɓa nzoḅ munu ká ɓo na ndaw.» ²⁷ Leε, seḏ ɓari ɓa hula na, ka lo soro ziŋ ni, rɔɔ í tjiike tul nzoḅ ruɔri ká i mby ki na. ²⁸ ɓáyji le, ka ɓaa ha ri mii: «Baari na ì kɔ ndaw, Ziḅ ha ha kara, i haa ni ɓay haŋa ni se luo nzoḅ hayri ká i ɓa Ziḅ ya, mase ɓay rii ɓil hul ɓari ya ndaw. Roo le, ŋgerewuru kie mi ha mi kɔ mii, ɗo nun haŋa mi kɔ nzoḅ mbiw mini ɓa nzoḅ ká ndaya, mase ɓa nzoḅ im ya. ²⁹ Saŋke mini ze, zaḏka ì pie ha mi na, mi vi taŋ máy ɓay. Timbeḏe key na, mi hii ɓay kóko, wa, ɓay ji ndaw rɔɔ ì pie ha mi vi le?»

³⁰ Leε, Kɔrney yiŋra ɓáy ɓay ha ni mii: «Nam niŋ ro vuri, ká síe fere suɔ-ε a ɗo mini ká timbeḏe key ká mi ɗo ɗaa nzaa ɓay kere ká ɓil hul ɓi na, nzoḅ mbiw munu nduo gari nduy ziri ziri tji tul-i mbuɗa a ɓaa ha mi mii: ³¹ «Kɔrney, nzaa ɓay kere ɓo ká mù ɗaa na, ŋgerewuru la-laa, a ini ká mù mgbá ziŋ nzoḅ kukuri kara, ka kɔ ndaw, ze a kërke se tul-a. ³² Mu pie nzoḅri ha ri se Zope í vaa nzaa Simɔn ká i ɗi ni ɓa Piyer na ha ni vi. Ka naa hul Simɔn, ɓe ká'a ɓa nzoḅ gbáa huɔ ká hul ɓe ɗo nzaa maambii ler na.» ³³ Zaḏe ku hoɔ mi pie nzoḅri vaa nzaa mù, le, mù ɗaa ɓáy kere mú vi na ki. Timbeḏe key na, ɓuru riw bele ɓuru ɗo pol ŋgerewuru ɓay láa ɓayri riw bele ká ŋgerembay hii ɓay haŋa mù ɓaa ha ɓuru laa na.»

Piyer ka-káa ɓay ká ɓil puo Kɔrney

³⁴ ɓáyji le, Piyer mbi ɓay a ɓaa mii: «Ba tusuε, timbeḏe key na mi kɔ le, ŋgerewuru naa nun nzoḅ ya, ³⁵ roo le, saŋ nzoḅ ha ha ká hiε ni a ɗaa fe ɓáy zaḏe

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 10:3638Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 10:46

na, ka yaa ni ɓáy kere. ³⁶ Be na, ka ha nzoɓri vaa ka-káa ɓay ɓe ha led Izarayelri. Ba Bay Kere ká se tul ɗekɗekɗe ká ɗo sakra ɓe ɓáy nzoɓri ɓáy faa Zezu *Krisi ká ɓa ɲgerembay tul nzoɓri riw bele. ³⁷ Fal namri ká Zaa ka-káa Bay ɲgerewuru a ɗaa tul nzoɓri nduo mbii na, fe ká tji ká kuɗu zaɗ ká Galele ɓáy Zude riw bele na, ɓa fe ká ɓaarì hoy kara ì ko ndaw. ³⁸ ɲgerewuru naa Zezu ká Nazareɗ ɗo ɓoɗ a ha Tem Law Pie mbaa ɓil law-ε a ha ni hurusuo. Ka se ɓáy zaɗ zaɗ a ɗaa fe kereri ndaw, a vaa nzoɓ hayri ká i ɗo ɓil koy ɲgeretemndaya riw bele ndaw, ɓay ji le, ɲgerewuru ɗo ziji ni. ³⁹ Buru na, ɓuru ɓa nzoɓ nasi ɓay feri riw bele ká'a ɗaa ká puo Zibri ɓáy ɲgerepuo ká Zuruzalem. Be na, i ɓer ni ɗo tul puu say huɗ í i ni. ⁴⁰ Roo le, ndeke ɗi nam sayke na, ɲgerewuru tina ni saa luɔ huɗ ha ni kaw ɓáy kumnun. Ka kiε sùo-ε ⁴¹ ha nzoɓri riw bele ya, roo le, ka tji tul ɓuru ká ɲgerewuru naa ɓuru pola ɓa nzoɓ nasi ɓay fekeri na. Falε ká ɲgerewuru tina ni saa luɔ huɗ ha ni kaw ɓáy kumnun na, ɓuru su fe ziji ni ndaw, a ɓuru nzo ziji ni ndaw pi. ⁴² Be kji ze, ka mbi nzi-ε ha ɓuru ɓay haɗa ɓuru ka-káa ɓay ha nzoɓri mii, ɓa ɓeri kji ze, ɲgerewuru naa ɓeri a ɗaa ɓeri kaw ɓa nzoɓ kúɲ sal ɓay ká tul nzoɓ káw kumnunri ɓáy nzoɓ huɗeri. ⁴³ Nzoɓ yaɗa ɓayri saa nzaa ɲgerewuru riw bele i ɓaa nasi ɓay ɓe mii, nzoɓ ha ha ká ɗaa law-ε ɓo tul-e le, ɓáy faa riɲ-ε na ndaw roo, ɲgerewuru a ndákake buma ká tul feyaa ɓe ziji ni ɓáy.»

Tem Law Pie yaa ɓil law nzoɓri ká i ɓa Zib ya

⁴⁴ Zaɗka Piyer ɗo ɓaa ɓay munu koɓ hoy le, Tem Law Pie ví yaa ɓil law nzoɓri riw bele ká i laa ɓay ɓe na. ⁴⁵ Feke ku na ɗaa ha nzoɓ mbika lawri ká i ɓa saw Zib ká í se ziji Piyer na, tuku ri ɓay tul Tem Law Pie ká ɲgerewuru ha ni yaa ɓil law nzoɓri ká i ɓa Zib ya na, ⁴⁶ ɓay ji le, i laa ɓayri

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 10:4739Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 11:11

ká i ḅaa ḅáy nzaa ḅayri ḅoḑ ḅoḑ í písike ḤḡEREWURU. Báyyi LE, PiyER mbi ḅay a ḅaa ha ri mii: ⁴⁷ «Baarì ká i zij Tem Law Pie munu ká ḅuru Ziḅri key na waa, nzoḅ ve ze a háa rì faa ká ḅay haḅa ri ḅaa tul-rì nduo mbii na ḅáy LE?» ⁴⁸ Báyyi LE, ka mbi nzi-ε ha ri ḅay haḅa ri ḅaa tul-ri nduo mbii ḅáy riḅ Zezu *Krisi. FalE LE, i koḑ ni ḅay haḅa ni ka káw zij ri nam maa fe ndji ro.

11

PiyER kji fal ped ḅaa ḅeri

¹ LEE, *nzoḅ ndáy nzaapedri ḅáy nzoḅ mbika lawri ká i kaw kuḑu zaḑ ká Zude na i laa mii, nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya na, i yaa Bay ḤḡEREWURU ndaw. ² Zaḑka PiyER yji a vi ZuruzalEM na báyyi LE, ḅari ká i ḅa saw Ziḅri na, i mbi ḅay í ḅaa zij ni mii: ³ «Bo na, mù se luo nzoḅri ká ḅa Ziḅ ya mú sụ fe zij ri!» ⁴ LEE, PiyER tii saw kjiḅa fal feri ká kal na ḅáy nzi-ε lEM lEM a ḅaa ha ri mii:

⁵ «Bi na, mì ḑo puo ká Zope. A zaḑka mì ḑo ḅaa nzaa ḅay kere na báyyi LE, fe tina nun ha mì ko fe rii gari a aa gboron ká i siḅ sal ḑo tiwke niḅ bele, uru saa nulue a ví ḅo siri ká pol-i. ⁶ LEE, nun-i hu ḑi sji sji a mí ḑo békle, le, mì ko fe ḅolri ká ḅal-ri niḅ niḅ ká tusiri key, nay ḅisuyri ndaw, feri ká i koro siri ḅáy ḅil-ri ndaw, roḑ nduyri ká i se siya ndaw pi. ⁷ Roḅay, mì laa kusol nzoḅ ḅaa ha mì mii, “PiyER, úru siya ḅo mú i mú sụ!” ⁸ LEE, mì yjiḅra ḅáy ḅay mii, “Úwaa! Mbay! Fe ká Ziḅri haa súḅake í ko ḅa fe ká ndaya, mase ḅa fe ḷm ká mini key na, mì mbi ḅo nzaa-i ba mbij ya mgbaḅ!” ⁹ Ndeke ḑi ba siḑike na, mì laa kusol nzoḅ ká uru saa nulue mii, “Fe ká ḤḡEREWURU ḅaa ta-taḅ mii, ḅa fe kere na, koḑo ká mu ko ḅa fe ḷm.” ¹⁰ Feke ku na vi mini faa ḅal ba say, LE, i yjiḅrake riw bele ḅa nulue. ¹¹ ZaḑE ku hoy LE, wari ká say ká i pie ri saa Sezare na

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 11:1240Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 11:22

i ví ḑo faa hul ká m̀i naa ḑi na. ¹² LEE, Tem Law Pie ḑaa ḑa m̀i ḑay ḑaḑa m̀i se zih ri taḑ máy ḑay. Báyji LE, yu-iri ká tul-ri yie ká ì kɔ ri key na, i sù m̀i í se zih m̀i mbjw hɔy se Sezare na, a búru k̄iri búru se ḑil hul Korney ká pie ḑa m̀i na. ¹³ Ledban key na tina saw ḑay ferì ká'a kɔ ká ḑil hul ḑe ḑa ḑuru laa. Led nzaaped ká nulue na tiji tul-e a ḑaa ḑa ni mii, “Mu pie nzoḅ ḑa ni se Zope, a v̄aa nzaa Simon ká i ḑi ni ḑa Piyer na ḑa ni vi. ¹⁴ Be na, a kíE mù ḑayri ká ḑay ḑaḑa mù zihke pam, ḑo ḑáy nzoḅ ḑori riw bele.” ¹⁵ Zadzka m̀i tii saw ḑaa ḑay ha ri munu na báyji LE, Tem Law Pie ḑi a ví yaa ḑil law-ri riw bele, munu ká'a ḑi a ví yaa ḑil law naari ká titire na. ¹⁶ LEE, m̀i ker se tul ḑay ká ḑGERembay ḑaa pola mii, “Zaa na ḑaa tul nzoḅri nduo mbii, roo LE, ḑaari na, m̀i ḑaa ri nduo ḑil Tem Law Pie.” ¹⁷ Munu ká ḑGEREWuru ha ri fe ini ḑe ká ḑa Tem Law Pie munu ká'a ḑa naari ká náa ḑaari law naari ḑo tul ḑGERembay Zezu *Krisi na waa, m̀i ḑa ve ndaw rɔɔ, m̀i tuj fe ḑaa ḑGEREWuru na ḑgereḑ LE?»

¹⁸ Fal ḑay ká Piyer ḑaa ha ri na báyji LE, law-ri nda siri fuɔ a í pisi ḑGEREWuru mii: «Ba tusue ki, ḑari ká i ḑa Ziḑ ya na hɔy kara, ḑGEREWuru ha ri faa ha ri suo k̄er ḑay ká tul feyaa ḑari, ḑo í ḑo ḑáy kumnun taa tusueke na.»

Nzoḅri ká Antiyos yaa Bay ḑGEREWuru

¹⁹ Sewke ká i ike Etjen a í tii saw ḑaa nun nzoḅ mbika lawri tuɔ síe ha ri ḑuu saa Zuruzalem na, nzoḅ mbika lawri na zekre k̄i k̄perke k̄perke í ḑuu k̄puru i tiji Fenisi ndaw, tukuḑu mbii Sipir ndaw, Antiyos ndaw, í ka-káa Bay Kere ká se tul Zezu ḑa Ziḑri huo-ri k̄i hɔy. ²⁰ Roo LE, ká sakra nzoḅ mbika lawri na, nzoḅ ḑaneri ká puo ḑari ḑo Sipir ḑáy Sirɛn na, i vi Antiyos í tii saw ḑaa ḑay Bay Kere ká se tul ḑGERembay Zezu ḑa nzoḅri ká i ḑa Ziḑ ya na ndaw. ²¹ ḑGERembay sam fe zuɔ ḑi ḑa nzoḅri ḑgii ḑamba suo k̄er ḑay ḑari í ḑaa law-ri ḑo tul-e. ²² LEE, soro ḑay fe

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 11:2341Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 12:2

ká kal na, tɔɔɔ ɓo suku nzoḅ mbika lawri ká i mbu tul kɪ ká Zuruzalɛm ha ri naa Barnabas, í pie ni kpuru se Antiyos.

²³ Zafka'a tji ði a kɔ law kere ká ŋɛɛwuru ɔaa ziŋ ri na báyii ɛ, ka ɔaa suoriya a ɓo ri riw bele ɓay haŋa ri kaw tul mbika law ɓari ká tul ŋɛɛmbay na ŋɔ-ŋɔŋ ɓaŋuɔ.

²⁴ Barnabas na ɓa nzoḅ law kere ká Tem Law Pie yaa ɓil law-ɛ kpol kpol, a ɓa nzoḅ ká ɔaa law-ɛ nzokɔ te tul Zezu. Be ze ɔaa ha nzoḅri ŋgii ɓamba zuɔ ziŋ ŋɛɛmbay í nde tul nzoḅ haŋri ká pola.

²⁵ Falɛ ku ɛ, Barnabas na zɔl a se Tars ɓay nzáa Sol ká ði. ²⁶ Zafka'a ziŋ ni na báyii ɛ, ka yii ziŋ ni se Antiyos a í kaw ði. Maa mbiimbam mbijw na, ɓari sidfi bele i mbu kɪ ziŋ nzoḅ mbika lawri ká zaf mbú kɪ ɓari. I fere nzoḅri fe ŋgii ɓamba ká ði. Ká ɓil puo ká Antiyos na ze i tii saw túu riŋ ha nzoḅ mbika lawri ɓa «nzoḅ Krisiri.»

Nzoḅ mbika lawri mɓa ini ziŋ yu ɓari ká Zude

²⁷ Sewke ku na nzoḅ yaaŋa ɓay saa nzaa ŋɛɛwuru haŋeri uru saa Zuruzalɛm í vi Antiyos. ²⁸ Nzoḅ mbijw ká sakra ɓari ku ká riŋ-ɛ ɓa Agabus uru siya a ɓaa ɓay ɓáy faa Tem Law Pie ha ri mii, kɔn luye a líe ɓo zafri riw bele. [Tusuɛke ɛ, kɔnke ku na, lie ɓo zaf ɓáy sew ká Kolod réke mbay.] ²⁹ Zafka nzoḅ mbika lawri laa ɓayke ku báyii ɛ, i siŋ tul ɓay mbijw hoŋ ɓay haŋa nzoḅ ha ha ɛ, ka ha fe ká maa tul hurusuo-ɛ ɓay píeke ɓo í sóke yu ɓari ká i kaw kuɔu zaf ká Zude na. ³⁰ Be ze ɓa fe ká i mbu, í ɔaa zuɔ nduo Barnabas ɓáy Sol ha ri vaa ɔaa zuɔ nduo *ŋɛɛ tul pedri ká Zuruzalɛm.

12

Leɔ nzaaped ká nulue tina Piyɛr saa hul sal

¹ Ká ɓil sewke ku na, mbay *Eroɔ tii saw ɔaa nun nzoḅ mbika law haŋeri tuɔ síe. ² Ka ha ri i Zak yu Za ɓáy

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 12:342Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 12:12

maamii. ³ Zafka'a ko fe d'aa be na rii law Ziɓri ɓamba báyii le, ka ha ri mgba Piyer ndaw. (Ba *nam suoriya maapa ka i d'aa taɗ fe hew fe na.) ⁴ Falé ka'a mgba Piyer na báyii le, ka vaa d'aa ni ɓo hul sal, a ha nzoɓ yumri ɓa niɗ niɗ koɗo ni í suo ki ɓáy namri riw bele. Ka ker ɓay tina ni ka nun nzoɓri ka fal *nam suoriya tji saa ɓil koy ɓay kúɗ ɓay ɓo tul-e. ⁵ Be ze í koɗo Piyer na ka ɓil hul sal, roo le, nzoɓ mbika lawri ka i mɓu tul ki na i d'aa nzaa ɓay kere ɗɗo-ɗɗoɗ ɓanguo ɓay tul-e.

⁶ Nam ka Eroɗ ker ɓay tina ni ka nun nzoɓri na, ka ɓil suɗke ku na Piyer ka i siɗ ni ɓáy sal lari na, na-nam ka sakra nzoɓ koɗo niri ka siɗi na. Nzoɓ yumri do faa hul ka kele í koɗo ni ndaw. ⁷ Báyii le, zaɗe ku hoɗ leɗ nzaaped ɗɗerembay ka nulue tji kpedere a ha zaɗ hie kaɗ kaɗ ka ɓil hul sal na. Leɛ, leɗ nzaaped ka nulue na laɗ ni a tuma ni a ɓaa ha ni mii: «Úru siya ɓa vaal!» Báyii le, sal lariri ka i siɗke nduo-eri na nzuma yoroɗ zuo siri. ⁸ Leɛ, leɗ nzaaped ka nulue na ɓaa ha ni mii: «Mu siɗ sal huɔ ɓila, a mú nda dikon ɓo do ɓal-a.» Leɛ, Piyer na d'aa munu. Leɗ nzaaped ka nulue ɓaa ha ni na roɓay mii: «Mu nduo maagari ɓo ka yururu na a mú vi fal-i.» ⁹ Báyii le, Piyer tji saa hul sal a se fal-e. Fe ka leɗ nzaaped ka nulue d'aa ziɗ ni na, nun-e mgbuɗa ka di ya ɓáy, a ko ɓa fe ka tina nun ha ni hoɗ. ¹⁰ I kal nzoɓ yum ka do titire dekre, roɓay i kal nzoɓ ndeke di siɗike í tji faa koɗo dudu ka i d'aa ɓáy lari na, le, faa na mgbuɗa suɔ-e hoɗ ɓoloɗ ka pol-ri ha ri tji. Zafka i tji í se faa ka se ɓa ɓil puɔ na báyii le, zaɗe ku hoɗ, leɗ nzaaped ka nulue na poɗ ni ka di a zol. ¹¹ Zafka nun Piyer taɗ ka tul fe ka kal na, ka ɓaa mii: «Timbeɗe key na mi ko ro: ɓa ɗɗerembay ki ze pie leɗ nzaaped be ha ni vi tina mi saa nduo Eroɗ, ɓáy fe kaɗyari riw bele ka Ziɓri giyaɗ ɓay d'aa ziɗ mi na.»

¹² Zafka nun Piyer taɗ ka tul suɔ-e na, ka zol a se ɓa

puo Mari máa Zaa ká i d̄i ni ɓa Marki. Ba zaḑ ká nzoḅri mb̄u k̄i ruo ɓamba í d̄o d̄áa nzaa ɓay kere ká d̄i. ¹³ Ka nda faa hul ká keɛ, ɛ, leḑ káw mb̄iw ká ɓa máy nzoḅ ká riŋ-ɛ ɓa Rod soro a se ɓay kóko. ¹⁴ LEE, ka laa kusol Piyer ha s̄u-ɛ rii ni ŋḡi ɓamba tasiri, a p̄oŋ mgbúḑa faa na, a d̄uu a v̄a ɓaa ha nzoḅri mii: «Piyer d̄o faa hul ká keɛ d̄i ku!» ¹⁵ Báyyi ɛ, i ɓaa ha ni mii: «Bala ze d̄áa mù ɛ woo?» LEE, ka geḑe a ɓaa ha ri mii: «Ba s̄u ɓe k̄i.» I ȳiŋra ɓáy ɓay ha ni mii: «Munu ɛ, ɓa w̄uru ɓe zu.» ¹⁶ Báyyi ɛ, Piyer nda faa hul na ɓaŋguo. Zaḑka i ví mgbuḑa faa hul í ko ɓa ɓe na báyyi ɛ, tuku ri riw bele. ¹⁷ Ro, Piyer ura nduo-ɛ a laŋ ɓay haŋa ri p̄oŋ roḑ nzaa, roḑ a k̄i fal fe ká ŋɛɛmbay d̄aa a t̄ínake ni saa hul sal na ha ri laa. A ȳi a ɓaa ha ri mii: «Ì v̄a ɓaa ɓayke ha Zak ɓáy yu naari ha ri laa.» Fale ku ɛ, ka t̄i a se zaḑ k̄i.

¹⁸ Nzaaruɔ sil na báyyi ɛ, nzoḅ ȳumri se tul k̄i hali hali ɓay kóko zaḑ ká Piyer na t̄i ɓa ɓaḑi. ¹⁹ Eroḑ h̄oy kara ha ri nzaara ni kpuy í z̄iŋ ni ya. Fale ká'a vbi nzoḅ ȳumri ká i k̄oḗ Piyer na báyyi ɛ, ka mbi nzi-ɛ ha nzoḅ ȳum ɓeri i ɓari nzoḅ k̄oḗ faa hul sal na. Ro, a zol saa kuḑu zaḑ ká Zude a se ŋɛɛmpuo Sezare ɓay káw d̄i nd̄i.

Huḑ Mbay Eroḑ

²⁰ Báyyi ɛ, law *Eroḑ na zoŋ ká tul nzoḅri ká Tir ɓáy Sidon. LEE, i tuḑ tul k̄i í mb̄u nzaa-ri mb̄iw h̄oy ɓay z̄iŋ ni. Fale ká i v̄a z̄iŋ Balatus ká ɓa nzoḅ k̄oḗ ɓil puo Mbay Eroḑ í leke ɓay z̄iŋ ni na báyyi ɛ, í v̄a vbi Eroḑ ɓay haŋa d̄ɛkɛkɛ ka d̄o sakra ɓari, ɓay i ɛ, ɓáy faa puoruo ɓe roḑ, i z̄iŋke fe s̄um í s̄u ɓáy. ²¹ Nam ká Eroḑ tuu ha ri na vi báyyi ɛ, ka nduo gari mbay ɓe a kaw tul karingaw mbay a baka ri ɓay. ²² LEE, ruo nzoḅri s̄i gay ɓe ɓáy nzaa-ri ḡom í ɓaa mii: «Ba nzoḅ ze ɓaa ɓay ku ya, roo ɛ, ɓa w̄uru!» ²³ Ká zaḑe ku h̄oy leḑ nzaaped ŋɛɛmbay ká nulue nda ni riḑ

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 12:2444Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 13:6

ḅo siri, ḅaȳ ji lɛ, mbaȳ ká ḅo ḅaȳ ḅáa ḅo tul̄ ŋɔɛɛwuru na, ka ḅaa ḅo tul-e ḅe k̄i sùo-ɛ. Ze kayri s̄y ḅil-e ḅa ni hu. ²⁴ Be nu ku ro, Baȳ ŋɔɛɛwuru na yaa zad̄ ḅa pola pola, ḅa nzoḅ mbika lawri nḡji ḅa pola pola. ²⁵ A Barnabas ḅáy Sol na lɛ, zad̄ka ped̄ ḅari ká i pie ri ḅaȳ ḅaṅa ri v̄aa ḅaa ká Zuruzalɛm na ɔ báyyi lɛ, i ȳji í se Antiyos, a í ḅaa Zaa ká i ḅi ni ḅa Marki na ḅo fal-ri ḅa ni se ziṅ ri mb̄iw h̄oy.

13

Tem Law Pie ha ri naa Barnabas ḅáy Sol ḅo ḅod̄

¹ Ká sakra nzoḅ mbika lawri ká i mb̄y tul̄ k̄i ká Antiyos na, *nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzaa ŋɔɛɛwuru ḅáy nzoḅ fére nzoḅri fe i kaw ḅi. Riṅ nzoḅkeri na ze ḅo key: Barnabas ndaw, Simeon, ḅe ká i ḅi ni ḅa Nizer ndaw, Lusiyus, ḅe ká a ḅa nzoḅ ká Sirɛn ndaw, Manahen, ḅe ká i h̄ol ni ḅáy Mbay *Erod̄ mb̄iw h̄oy ndaw, r̄ɔɔ Sol ndaw pi. ² Nam mb̄iw munu ká i mb̄y tul̄ k̄i ḅaȳ rúo ŋɔɛɛmbay, a í saṅ sùo-ri í s̄y fe ya na báyyi lɛ, Tem Law Pie ḅaa ha ri mii: «Í naa Barnabas ḅáy Sol í ḅaa ri ḅo ḅod̄ ḅa m̄i ḅay tul̄ ped̄ ká m̄i ḅi ri ḅayke.» ³ Falɛ ká i saṅ sùo-ri í s̄y fe ya, a í ḅaa nzaa ḅay kere na báyyi lɛ, i ḅaa nduo-ri ḅo tul̄ Barnabas ḅáy Sol na r̄ɔɔ, í p̄ɔṅ ri z̄ol ḅáy.

Barnabas ḅáy Sol i se ḅa Sipir

⁴ Barnabas ḅáy Sol ká Tem Law Pie pie ri mini na, i mbi faa i se ḅa Selusi ká ḅo nzaa maambii. Ká zad̄ɛ ku ze, i hila ri ká ḅi ha ri se tukuḅu mbii ká Sipir. ⁵ Zad̄ka i t̄ji tukuḅu mbii ká Sipir na, i ḅi í se puo ká Salamin í t̄ii saṅ ka-káa Baȳ ŋɔɛɛwuru ká ḅil̄ *hul̄ mb̄y k̄i Zibri. Zaa-Marki ḅo ziṅ ri mb̄iw a s̄o ri.

⁶ I ḅaari tukuḅu mbii na riw bele, kpuru í t̄jike puo ká Pafos. Báyyi lɛ, ká zad̄ɛ ku na i ziṅ nzoḅ fe ḅáa mgb̄ji mb̄iw munu, riṅ-ɛ ḅa Bar-Zezu. Ka ḅa Zib, a ḅaa sùo-ɛ

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 13:745Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 13:15

ɓa nzoɓ yaɗa ɓay saa nzaa ŋgerewuru. ⁷ Ka kaw lakun Serziyus Polus, ɓe ká'a ɓa nzoɓ réke tul puo ká tukuɗu mbii, a ɓa nzoɓ fe kóko ndaw. Báyii le, ɓe Serziyus Polus na, ka ɗi Barnabas ɓáy Sol, ɓay ii le, kon láa Bay ŋgerewuru se ni ŋgii ɓamba. ⁸ LEE, nzoɓ fe ɗáa mgbii ká ɓa Bar-Zezu (ká riŋ-ε ɓáy nzaa gerek ɓa *Elimas*) na, ka geɗe ɓay zih ri kpaŋ ɓay háa faa ha nzoɓ réke tul puo na, ka mbi law-ε ya. ⁹ Báyii le, Sol (ká i ɗi ni ɓa Pol) ká Tem Law Pie ya bil law-ε kpol kpol na ko ni ɓa siya ɓa tiya a ɓaa ha ni mii: ¹⁰ «Bo vu ŋgeretendaya! Bo nzoɓ law ndaya ká mù ɓa nzoɓ úla nzoɓ, ká mú ɓa nzoɓ tul ŋgani fe kereri riw bele. Faa ŋgerembay ká ɗo sikɗa ká mù mgbá mú ɗa ɗo fi mbiw na waa, síe ha rɔɔ mù pɔŋ nzaa nduo fe ɗáa ɓo na le? ¹¹ Timbeɗe key na, mu laa key! Nduo ŋgerembay a mgbaka mù ha mù ɗa, le, mù ti kóko zaɗ mbáa bole a ɗi maa fe.» Zaɗe ku hoy le, nun Elimas sii nduŋ ha ni ko zaɗ ya. Ka far zaɗ far rɔɔ, a nzaara nzoɓ ɓay haɗa ni kuɔ ni ɓáy. ¹² Zaɗka nzoɓ réke tul puo na ko fe ká tji tul Elimas na báyii le, ka ɗaa law-ε ɓo tul Zezu, ɓay ii le, fe ká Pol ɓáy Barnabas fere ni se tul ŋgerembay na, tuku ni ha ni kaw yer.

Pol ɓáy Barnabas i se Antiyos ká tusiri Pisidi

¹³ Báyii le, Pol ɓáy baw seɗ ɓeri i se í vaa kaw bil bawda tuo ká Pafos, í se ɓa Perze ká tusiri Pamfili. LEE, Zaa-Marki pɔŋ ri ká zaɗe na ku a yi ɓa Zuruzalem. ¹⁴ Pol ɓáy Barnabas na laa le, i uru ká Perze na í se nun-ri ɓa Antiyos ká tusiri Pisidi. Zaɗka i tji ɗi na báyii le, i se bil *hul mbú kɪ Ziɓri ká bil nam mgbaka taram í kaw ɗi. ¹⁵ Falɛ ká i kji ɓay hanɛri ká ɗo bil *mbeɗe bol kusol ɓáy taa *nzoɓ yaɗa ɓayri saa nzaa ŋgerewuru o riw bele na, mbay hul mbú kɪri ɓaa ha ri mii: «Baari yu ɓururi, timbeɗe key na, zaɗka i ɗo ɓáy ɓay ká ɓay ɓókoke nzoɓri le, i ɓaa.»

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 13:1646Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 13:27

¹⁶ Báyii ɛ, Pol uru siya a ura nduo-ε ha zaḑ ḑo ndiḅ rɔɔ a ḑaa mii: «Baari leḑ Izarayɛlri, ḑáy ḑaari ká ì ḑa Ziḑ ya ká í hje ḅgerewuru na, ì laa ḑay ḑi key na ḑáy kere! ¹⁷ ḅgerewuru leḑ Izarayɛlri key na nan bulu naari ḑa nzoḅ taa ḑeri. Báý ḑol ḑari ká i ḑǔke tusiri Eziḑte na, ka ḑaa ha ri ḅgji ḑa pola pola, rɔḑay, ḑáy nduo hoḑo ḑe na, ka tɔnake ri ḑáy hurusuo-ε saa ḑi. ¹⁸ Maa mbiimbam síḅ niḅ na, ka iki law-ε ká tul-ri a kǔrɔke ri ká ḑil law kɔr. ¹⁹ Falɛ ku rɔɔ, a ha leḑ Izarayɛlri i saḅ nzoḑri ká ḑa tɔnɔ say ká i kaw tusiri *Kanaa na, a pɔḅ zaḑɛ ku na ha ri ḑa tusiri ḑari. ²⁰ Fekeri riw bele ku na, bole ḑi maa mbiimbam isɔḑ niḅ ḑáy síḅ ndeḑe munu. Falɛ ku ɛ, ka ha nzoḅ ḑáa ḑayri kaw tul-ri kpuru tji ḑil sewke ká Samiyɛl ḑáke nzoḅ yaḅa ḑay saa nzaa ḅgerewuru.

²¹ «Báyii ɛ, leḑ Izarayɛlri na i vbi mbay ḑay haḅa ni ka káw tul-ri. Lɛɛ, ḅgerewuru ha ri Sawul ká ḑa vu Kis ká saḅ kaḅi ḑe ḑa Bezamɛ ha ni re tul-ri maa mbiimbam síḅ niḅ. ²² Rɔḑay, falɛ ká'a tuḅ Sawul ḅgerenɛ na báyii ɛ, ka yiḅ a naa *David ḑa mbay a ḑaa nasi ḑay ḑe mii: “Mì kɔ David, vu Zese ḑa wara law-i. ḑe ze, a ḑáa feri riw bele ká mì hii na ha ni ɔ ḑáy zaḑɛ.” ²³ Nzoḅ mbijw ká saḅ David na ze ḅgerewuru ḑaa ni kaw ḑa Nzoḅ Yaḅa Nzoḅ ḑay tul leḑ Izarayɛlri munu ká'a waa na. ḑe ze ḑa Zezu. ²⁴ Pola rɔɔ ḑay haḅa Zezu vi na, Zaa Batis ka-káa ḑay haḅa leḑ Izarayɛlri riw bele i suo kér ḑay ḑari ḑo, í ha ri ḑaa tul-ri nduo mbii. ²⁵ Zaḑka Zaa ḑo ḑi ya ḑáy ɔrɔ ḑie nam ḑe na báyii ɛ, ka ḑaa mii: “Baari na waa ì ḑaa mii, mì ḑa ve ɛ? Mì ḑa nzoḅ ká ì giyaḅ ni na ya. Roo ɛ, ì láa mì key: nzoḅ ká'a ví fal-i vuku na, sal dikɔn ká ḑal-ε hoḅ kara mì maa ḑay hína ya.”

²⁶ «Yu-iri, ḑaari ká ì ḑa vu bulu *Abaraham, ḑáy ḑaari ká ì ḑa Ziḑ ya ká í koḑ ḅgerewuru na, ḑa naari kji ze ḅgerewuru pie ḑáy ḑay pam key na ha naari. ²⁷ Tusuke

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 13:2847Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 13:34

ɛ, nzoɓri ká Zuruzalem báy mbay ɓari na, Zezu ɓa ve ɛ na i kɔ ya. ɓay ká i kji se tul-e ká ɓil mbede nzoɓ yaɗa ɓayri saa nzaa ŋɛɛwuru báy ɓil nam mgbaka ɗaramri riw bele na kara, i laa saw ɓayke taɗ ya. Roo ɛ, báy faa ɓay huɗ ká i ɗaa ɓo tul Zezu na ha ɓay ká nzoɓ yaɗa ɓayri saa nzaa ŋɛɛwuru ɓaa se tul-e na, ɗo munu báy zaɗɛ. ²⁸ Ze i ziɗ kaaya mbiw ká ɓay ɗáake ɓay huɗ ɓo tul-e ya na hoy kara, i vbi Pilad ɓay haɗa ni pɔɗ faa ha ri i ni. ²⁹ Falɛ ká Zezu ɗaa feri riw bele ɔ, munu ká i ɗaa ɓayke ɗo ɓil mbede ŋɛɛwuru se tul-e na, i ɗira ni saa tul puu say huɗ í vaa ɗaa ni ɓo ɓil luɔ huɗ. ³⁰ Roo ɛ, ŋɛɛwuru tina ni saa luɔ huɗ ha ni kaw báy kumnun. ³¹ Lɛɛ, ɓil namri ká ŋgii maa fe ká fal tji ɓe saa luɔ huɗ na, Zezu tji tul ɓari ká i su ni saa kuɗu zaɗ ká Galele kpuru tji Zuruzalem na. ɓari na, i ɓa nzoɓ nasi ɓay ɓe ɓay ɓáa ɓay ká se tul-e na ha led Izarayɛlri.

³² «Buru kara, ɓuru vi ka-káa ɓay Kere key na ha ri kɔ mii: fe ká ŋɛɛwuru waa ziɗ bulu naari pola lew hoy ɓay ɗáa na, ³³ ka ɗaa timbede ɓay tul naari ká náa ɓári vu ɓari, a tɗnake Zezu saa luɔ huɗ ha ni kaw ɓay kumnun munu ká'a ɓaa ɗo ɓil sim ndeke ɗi siɗike ká ɓil Mbede Simri na mii:

“Bo na mù ɓa Vu-i;

úru saa vuri key na mì ɓa Băa-ka*.”

³⁴ «Rɔɓay, ŋɛɛwuru ɓaa ɓayke pola lew hoy mii, ɓeri tina ni saa luɔ huɗ ha naysuo-ɛ ka púnj mbuɗuk mbuɗuk ya. Ka ɓaa mii:

“Ba tusuɛ kji!

Mi sám fe sami kere ɓi ká taɗ kaɗ kaɗ
ká'a ɗoko wum na zuɔ tul ri,
munu ká mì waa ziɗ David na†.”

* 13:33 13.33 Simri 2.7. † 13:34 13.34 Ezay 55.3.

³⁵ Saṁke mini ze, ŊƎƎƎƎƎƎƎƎ h̄ David̃ ḅaa ḅayke ḅo zaḅ k̄i rḅḅay mii:

“Mù ti p̄oḅ faa h̄ naysuo nzoḅ ká ḅo ḅoḅ ḅa taa ḅo na, puḅ mbuḅuk mbuḅuk yaḅ.”

³⁶ Be David̃ na, zaḅka’ a kaw ḅáy kumnun ḅáy na, ka ḅaa ped̃ ká law ŊƎƎƎƎƎƎƎ hii na h̄ ni ɔ ḅáy zaḅƎ; faƎ ku Ǝ, ka ví hu ha ri mbi ni í voro ni ḅo lakun bul-eri h̄ naysuo-Ǝ puḅ mbuḅuk mbuḅuk. ³⁷ Roo Ǝ, nzoḅ ká ŊƎƎƎƎƎƎƎ tina ni saa luɔ huḅ na, naysuo-Ǝ puḅ mbuḅuk ya.

³⁸⁻³⁹ «Yu-iri, ì kḅ ḅáy kere ndaw rḅ! Taambḅɔl Zezu na ze ḅuru ka-káa ḅay ká se tul ŊƎƎƎƎƎƎƎ ká’ a ndáka buma ká tul feyaa ḅaarì z̄iḅ rì. Taambḅɔl Zezu na, nzoḅ h̄a h̄a ká ḅaa law-Ǝ ḅo tul-e Ǝ, feyaa ḅeri riw bele na ŊƎƎƎƎƎƎƎ a náa ká tul-e ḅa fal. Feke ku na, *bol kusol *Moyze maa ḅay ḅáa ya. ⁴⁰ Munu zu Ǝ, ì nze ḅáy sùo-rì ḅay haḅa fe ká nzoḅ yaḅa ḅayri saa nzaa ŊƎƎƎƎƎƎƎ ḅaa ḅayke na, ka t̄i tul-rì ya. I ḅaa mii: ⁴¹ “Baarì nzoḅ síƎ ŊƎƎƎƎƎƎƎ na, ì káw yer a í ḅíƎ, ḅay j̄i Ǝ, fe ká mì ḅaa ká ḅil seṁke ká ì kaw ḅáy kumnun na, ì ti ḅáa law-rì ḅo ḅi ya. Ze i ha ri kḅ saṁ ḅayke na h̄oy kara, ì ti yaḅa yaḅ.”»

Zib̄ri ká Antiyos yaḅ Bay Kere Kresi ya

⁴² Zaḅka Pol ḅáy Barnabas t̄i saa zaḅ mbú k̄i Zib̄ri na báyi Ǝ, nzoḅri kōḅ ri ḅay haḅa ri ȳi í vi ḅáy nam mgbaka t̄aram taa fal na ḅay ḅáa ḅay se tul ḅay taa mb̄jwke na ku ḅáy ha ri laa. ⁴³ Fal mbú k̄i ká nzoḅri zekre k̄i na báyi Ǝ, Zib̄ri ḅáy nzoḅri ká i ḅa Zib̄ ya ká í ferƎ sùo-rì í ruo ŊƎƎƎƎƎƎƎ na, i ḅgi ḅamba se fal Pol ḅáy Barnabas. ƎƎƎ, Pol ḅáy Barnabas na ḅo ri ḅay haḅa ri ḅaa law-rì ḅo tul law kere ká ŊƎƎƎƎƎƎƎ ḅaa z̄iḅ ri na, í r̄i tul-e ḅan̄guo kpaḅara.

ḅ ^{13:35} ^{13:35} Simri ^{16:10}. § ^{13:41} ^{13:41} Abakuk ^{1:5}.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 13:449Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 14:1

⁴⁴ Ká ðil nam mgbaka taram taa k̄i na, ruo nzoḅri ká ðil ḡgerεpuo riw bele, i ví m̄bu k̄i ḡay láa ḡay ḡgerεmbay.

⁴⁵ Zadfka Ziḅri k̄o ruo nzoḅri na báyii Ƽ, i d̄aa sere z̄iḡ Pol í tuḡ ḡay ḡe ḡgerεḡ í rad̄ ni, a í m̄gba nasi zuo tul-e.

⁴⁶ Báyii Ƽ, Pol ḡáy Barnabas i ḡaa ḡay ḡáy nun w̄ara nzoḅ ha ri mii: «Ba ḡaari k̄i ze ḡgerεw̄uru hii ḡay haḡa r̄i laa ḡay ḡe pola. Roo Ƽ, ì tuḡ ḡayke ḡgerεḡ, a í k̄o s̄uò-r̄i mii, ì maa ḡay z̄iḡ kumnun ká d̄o ḡaḡguo na ya. Munu zu Ƽ, nda-ndad! Timbed̄e key na, ḡuru fére s̄uò ḡuru ḡa luo nzoḅri ká i ḡa Ziḅ ya ro. ⁴⁷ Tusuke Ƽ, fe ká ḡgerεmbay mbi nzi-ε ká d̄i ḡa ḡuru na ze d̄o key:

“Mì d̄aa mù kaw ḡa zad̄ taḡa ká saḡ nzoḅri riw bele,

ḡay haḡa ḡo mu se mú ka-káa ḡay pam na

k̄puru mú t̄iike ḡbu tusiri na ḡa nzoḅri laa*.”»

⁴⁸ Zadfka nzoḅ ḡayri ká i ḡa Ziḅ ya na, i laa ḡayke munu báyii Ƽ, i d̄aa suoriya a í pisi ḡgerεw̄uru ḡay tul ḡay ḡe. ḡari riw bele ká ḡgerεw̄uru nan ri pola d̄o ḡay z̄iḡ kumnun ká d̄o ḡaḡguo na, i vi ḡa nzoḅ mbika lawri.

⁴⁹ Be ku roo, ḡay ḡgerεmbay ȳake zad̄ k̄pol k̄pol ká ðil tusiri ḡari riw bele. ⁵⁰ Roo Ƽ, Ziḅri na, i d̄aa ḡay zuo ðil law máy feziḡari ká i ruo ḡgerεw̄uru ḡáy ḡgerε puori ha ri suru tigb̄aa nzoḅri ha ri d̄aa nun Pol ḡáy Barnabas tuo síe, ḡo i níike ri ká tusiri ḡari na. ⁵¹ Be ze, Pol ḡáy Barnabas na, i nda s̄um siri ká ḡal-ri kuḅ kuḅ zuo tul-ri, í zol a í se ḡa Ikoniyum. ⁵² Roo Ƽ, ḡari nzoḅ mbika lawri ká i t̄oḡ na, suoriya ḡáy Tem Law Pie mbaa ðil law-ri.

14

Pol ḡáy Barnabas se Ikoniyum

¹ Zadfka Pol ḡáy Barnabas i t̄i Ikoniyum na báyii Ƽ, i kal i se *hul mbú k̄i Ziḅri munu ká i d̄aa ḡaḡguo. ḡay

* 13:47 13.47 Ezay 49.6.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 14:250Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 14:12

ḅari ká i ḅaa na yij ḅamba tasiri ḅa Ziḅri ḅáy nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya ká í ngij ḅamba tasiri na, i vi ḅa nzoḅ mbika lawri. ² Roo le, Ziḅri ká i hii ḅay ḅáa law-ri ḅo tul Zezu ya na, i suru tigḅaa nzoḅ ḅawri ká i ḅa Ziḅ ya ha ri ker ḅay ndaya se tul Pol ḅáy Barnabas. ³ Be nu ku hɔy kara, Pol ḅáy Barnabas kaw Ikonyum bole ḅi ḅi. Bari na, ḅay law-ri ká i ḅaa ḅo tul ŋgerembay ŋɔ-ŋɔŋ na, i káake káa Bay Kere ŋgerembay ḅáy nun wara nzoḅ. ŋgerembay ki sùo-ε ḅo fal-ri a sɔ ri, ḅa nzoḅri kɔ ḅay ká i ka-káake se tul law kere ḅe ká'a mḅba zij ri na ḅa tusue ḅay, a ha ri ḅurusuo ḅáa fe sanri ḅáy feri ká mba kókɔ na. ⁴ Báyij le, nzoḅri ká ḅil ŋgerempuoke ku na i te ḅil ki. Nzoḅ ḅaneri i ḅa nzoḅ taa Ziḅri, a nzoḅ ḅawri laa le, i ḅa nzoḅ taa *nzoḅ ndáy nzaapedri. ⁵ Ro, Ziḅri ḅáy nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya, ḅáy mbay ḅari mbu nzaa-ri mbij hɔy ḅay ḅáa seke zij Pol ḅáy Barnabas í hii ḅay vbúku ri ḅáy tisawri. ⁶ Lee, zaḅka Pol ḅáy Barnabas laa ḅayke na báyij le, i ḅuu ḅa puo ká Listere ndaw, Derbe ndaw ḅáy vu puo ḅawri ká kiri ri ká tusiri Likayoni ndaw pi. ⁷ Ká ḅil puokeri ku na, i ka-káa Bay Kere ká ḅi ḅa nzoḅri laa.

Pol ḅáy Barnabas ḅo Listere

⁸ Bil puo ká Listere na, ledḅan mbij munu ká ḅal-ε hu wúɔ ká i mboŋke ni saa wuru ḅa ni se-seḅ ya na kaw ḅi. ⁹ Lee, ka laa ḅay ká Pol ḅo ḅáa. Báyij le, Pol kɔ-kóm ḅa nun-ε ḅeke, le, ka kɔ law-ε ká'a ḅaa ḅo tul ŋgerembay na maa ḅa sùo-ε ka vaa. ¹⁰ Ro, a ḅaa ḅay ḅa ni ḅáy bawda kusol-e mii: «Úru siya mú ḅo sikḅa!» Lee, ledḅan na uru siya vad a se-seḅ. ¹¹ Ruɔ nzoḅri ká i ḅo zaḅε í kɔ fe ká Pol ḅaa na báyij le, i ḅaa ḅay ḅeleŋ ḅáy nzaa Likayoni mii: «Be ni key na, ḅa wururi ro ze i fere sùo-ri ḅa nzoḅri í ḅi í vi luo naari key!» ¹² Be ze, í túuke riŋ-ri ḅa riŋ wuru ḅari. I ḅi Barnabas ḅa Zus, a Pol laa le, i ḅi ni

Peď nzoɓ ndáy nzaapeďri 14:1351Peď nzoɓ ndáy nzaapeďri 14:20

ba ερμες, ɓay ji ɓe, ka ɓa nzoɓ mbika tul ɓay. ¹³ Báyji ɓe, ηγερενοɓ *fe poy wuru ɓari Zus, ká hul ɓe ɗo ɗi ya ɓáy nzaa ηγερεπο deɓ na, se a v̄aa f̄aa bawda b̄aa ndayri ká i ɗew ri ɓáy fukri puuri ɗo sol-ri, r̄oɔ a víkeri zaɗ ɗol Pol ɓáy Barnabas, ɓay ji ɓe, ɓe ɓáy ruɔ nzoɓri na, i hii ɓay ika ndayri ɓay púoke fe ha Pol ɓáy Barnabas ɓa wuru ɓari.

¹⁴ Zaɗka Barnabas ɓáy Pol ká i ɓa *nzoɓ ndáy nzaapeďri na, i kɔ munu báyji ɓe, kér ɓay i ri ɓa huɗ ha ri goɗo gari ɓari tir tir, í takra í r̄i sakra ruɔ nzoɓri ¹⁵ í ɓaa ɓay ɓeleɗ ha ri mii: «Baar̄i nzoɓri woo! Bay ji r̄oɔ, ì ɗaa fe mini key ɓe? Buru na, ɓuru ɓa nzoɓ munu ká ɓari na ndaw. Bay Kere ká ɓuru ví ka-káake ha r̄i na, ɓuru ɓóke r̄i ɓay haɗa r̄i ala wuru ɓari key ká ì puo goɗ hoy na, í fere s̄u-o-ri ɓa luo ηγερεwur̄u Nzoɓ Káw Báy Kumnun ká ɗaa tumbam ndaw, tusiri ndaw, maambiiri ndaw, r̄oɔ ɓáy fer̄i riw bele ká ɗo ɓil-e na. ¹⁶ Pola lew na, ka p̄oɗ faa ha saw puo nzoɓri ɓoɗ ɓoɗ ɗaa fe munu ká law-ri hii. ¹⁷ Be nu ku hoy kara, ηγερεwur̄u k̄iε fe kereri ɓanguo kpaɗara ha nzoɓri kɔ mii, ɓeri ɗo key. Ka ha mbam tɔ ha r̄i ndaw, a ha r̄i ziɗ fe pay ɓáy fewke fewke riw bele ndaw, a ha fe sum maa r̄i siɓ siɓ ndaw, a ha suoriya mbaa ɓil law-ri gbay gbay ndaw pi.»

¹⁸ Ze nzoɓ ndáy nzaapeďri ɓaa munu hoy kara, ηγοɗ ziɗ ri ɓamba ɓay haɗa nzoɓri p̄oɗ ɗaa fe poy ha ri. ¹⁹ Báyji ɓe, zaɗε ku hoy Zibri ká i uru saa Antiyos ká tusiri Pisidi ɓáy Ikoniyum na, i t̄ji Listere í ɗaa ɓay zuo ɓil law ruɔ nzoɓ puokeri ku na ha ri se fal-ri í vbuku Pol ɓáy tisawri ɓay ika ni. Falε ku r̄oɔ, í kuɔ ni saa ɓil ηγερεπο na í ɗaa ni ɓo nzaa zaɗ í ker mii ka hu-hu. ²⁰ Roo ɓe, zaɗka nzoɓ mbika lawri kiri tul-e gb̄ku na, ka uru siya a se ɓil ηγερεπο na ɓa k̄i. Nzaaruoke na báyji ɓe, ɓe ɓáy Barnabas na i zol mb̄iw hoy i se puo ká ɗerbe.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 14:2152Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 15:1

Pol ḅáy Barnabas ȳi í se Antiyos ká Siri

²¹ Pol ḅáy Barnabas na i ka-káa Bay Kere ká ḅil puo ká Derbe, le, nzoḅri ḅg̃i ḅamba yaa ḅayke na, í vi ḅa leḅ nduoḅal Zezu. Falε ku le, *nzoḅ ndáy nzaapedri na, i ȳi í se Listere ndaw, Ikoniyum ndaw, rɔɔ í se Antiyos ká tusiri Pisidi ndaw. ²² Nzoḅ mbika lawri ká puokeri ku na, Pol ḅáy Barnabas ḅaa w̄ara ḅo ḅil law-ri, í ḅo ri ḅay haḅa ri kaw tul mbika law ḅari ḅg̃ɔ-ḅg̃ɔḅ, í ḅaa ha ri mii: «Náa kókɔri seke feri ḅoḅ ḅoḅ pola ndaw rɔɔ, náa séri ḅil *puoruo ḅgerewuru na ḅáy.» ²³ Zaḅ mbú k̃iri mb̃iw mb̃iw riw bele ká nzoḅ mbika lawri mb̃u tul k̃i ká ḅi na, Pol ḅáy Barnabas nan nzoḅri ḅay haḅa ri ḅa *ḅgerε tul pedri. Falε ká i saḅ s̃u-ri í s̃u fe ya í ḅaa nzaa ḅay kere ḅay tul-ri na, i p̃ɔḅ ri zuo ḅil nduo ḅgerεmbay, nzoḅ ká i ḅaa law-ri zuo tul-e na.

²⁴ Falε ku rɔɔ, i kal ḅáy tusiri Pisidi í t̃i kuḅu zaḅ ká Pamfili. ²⁵ Ká ḅil kuḅu zaḅke ku na, i ka-káa Bay Kere ká Perze, rɔɔ í se Atali ká ḅo nzaa maambii na ḅáy. ²⁶ Ká zaḅε ku na, i r̃i í kaw ḅil bawda tuo ḅay ȳi ḅa Antiyos ká Siri. Ba ḅgerεpuo ká nzoḅ mbika lawri pie ri saa ḅi í p̃ɔḅ ri zuo ḅil law kere ḅgerewuru ḅay tul ped ká i v̄a ḅaa ḅa ni ɔ timbeḅε key na. ²⁷ Zaḅka i t̃i Antiyos na báyyi le, i ḅi nzoḅ mbika lawri ha ri ví mb̃u k̃i, í k̃i fal feri riw bele ká ḅgerewuru ḅaa ḅáy faa ḅari na ha ri laa. Kakalike le, faa ká ḅgerewuru mgbuḅa ḅa nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya, ká í ḅaa law-ri ḅo tul Zezu ndaw na, i k̃i falε ha ri laa. ²⁸ Pol ḅáy Barnabas kaw ziḅ nzoḅ mbika lawri na bole ḅi maa fe.

15

Mbú k̃i ká Zuruzalεm

¹ Báyyi le, nzoḅ ḅañeri ká i uru saa Zude í vi Antiyos na, i t̃i saḅ fére ȳu ḅari fe í ḅaa ha ri mii: «Zaḅka ì kuḅ

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 15:253Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 15:10

ngori ɓaari munu ká *bol kusol *Moyze fere nzoɓri na ya le, ì ti zín pam na ya.» ² Bay ɓari ká i ɓaa na, Pol ɓáy Barnabas may zinj ri kpuru í ndorke kɪ ɓa pola ha nzoɓ mbika lawri mbu nzaa-ri bay haɗa Pol ɓáy Barnabas ɓáy nzoɓ haɗeri ká sakra ɓari na, i úru i se Zuruzalem luo *nzoɓ ndáy nzaapedri ɓáy *ngere tul pedri ɓo, í léke bayke.

³ Fale ká nzoɓ mbika lawri su ri ɗo faa í waɗa ri na báyii le, ɓari na i se nun-ri ɓa pola í kál ɓáy Fenisi, Samari ndaw, í kɪike fal ferri ká ngerewuru ɗaa ha nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya na fɛreke sùo-ri ɓa luo ngerewuru. Bayke ku na mbi bawda suoriya ha yu ɓari riw bele. ⁴ Zaɗka i tji Zuruzalem na báyii le, nzoɓ mbika lawri ká i mbu tul kɪ ndaw, nzoɓ ndáy nzaapedri ndaw, roo ngere tul pedri ndaw na, i mɓa ri ɓa sùo-ri ɓáy kere. Leɛ, Pol ɓáy Barnabas kji fal ferri riw bele ká ngerewuru ɗaa ɓáy faa ɓari na ha ri laa. ⁵ Roo le, nzoɓ haɗeri ká i ɓa *Fariziri ká i vi ɓa nzoɓ mbika lawri na, i uru siya í ɓaa ha ri mii, ɗo nun haɗa nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya na, i kuɗ ngori ɓari ndaw, a í ɗaa vu mbom ɓo tul bol kusol Moyze ndaw pi.

⁶ Báyii le, nzoɓ ndáy nzaapedri ɓáy ngere tul pedri mbu tul kɪ bay békle saw bayke na bay kóko. ⁷ Fal bay ká i may bole ɗi ɓamba ká sakra kɪ na báyii le, Piyer uru siya a ɓaa ha ri mii: «Baari yu-iri, ì ko ndaw mii, bole ɗi ɓamba ro, ngerewuru náa mì ká sakra ɓaari bay haɗa mì ka-káa Bay Kere ha nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya na, i laa í ɗáake law-ri ɓo tul Zezu. ⁸ Roɓay, ngerewuru ká ɓa nzoɓ kóko ɓil law nzoɓ na, ha Tem Law Pie mbaa ɓil law nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya na, faa mbij munu ká'a ha ni mbaa ɓil law naari key na ndaw. ⁹ Be ze, ngerewuru na, ká sakra ɓari ɓáy naari na, náa nun kɪ tiya. Ka wàa feyaa ɓari ha law-ri *taɗ kaɗ kaɗ, bay tul law-ri ká i ɗaa ɓo tul Zezu. ¹⁰ Munu ku waa, ɗaa mina roo timbeɗe key na ì lie ngerewuru í hii bay ɗáa

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 15:1154Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 15:20

soɓa ká hii ɓamba mini key ɓo tul nzoɓ mbika lawri ká i ɓa Ziɓ ya na le? ʼBa soɓa ká mba tul bulu naari ndaw, tul naari ndaw pi. ¹¹ Naa kóri ta-taŋ, ɓa law kere Ŋgerembay Zezu ká ha ze náa zɔŋkeri pam, faa mbijw munu ká ɓari na ndaw.»

¹² Nzobri riw bele ká i mby ki na i kaw ndiŋ. LEE, i te suku-ri ɓay láa ɓay ká Pol ɓáy Barnabas ɓaa ha ri se tul fe saŋri ɓáy feri ká mba kóko ká Ŋgerewuru ɗaa ɓáy faa ɓari ká sakra nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya na. ¹³ Zaɗka i ɓaa ɓay na o riw bele báyi le, Zak mbi ɓay a ɓaa mii: «Yu-iri, i te suku-rì í laa ɓay ɓi key ro! ¹⁴ Simɔn Piyer na kij fal faa ká Ŋgerewuru kóke kóm ɓa tul saw nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya ɓáy tiikake na, ɓay nán nzoɓ haŋeri ká ɓil-e ɓay haŋa ri ɓa nzoɓ taa ɓeri. ¹⁵ LEE, ɓay ká Simɔn Piyer ɓaa na, ɗo faa mbijw munu ká Ŋgerembay ɓaa ɓáy faa nzoɓ yaŋa ɓayri saa nzi-ε pola lew mii:

¹⁶ “Fale ku le, mì yí ɓay ɗaa hul *David ká haw zuo siri na

ɗo zaɗe ɓa ki.

Zaɗ ɓeri ká ɓie na mì léke ɗo siya.

Mì léke ni ɗo sikɗa ɓáy zaɗe,

¹⁷ ɓay haŋa nzoɓri riw bele ká i tòn fal na,

i nzáake fal-i;

ɓay haŋa saw nzoɓri riw bele ká mì ɗi ri ɓa nzoɓ taa ɓi na,

i nzáa mì, ɓi ká mì ɓa Ŋgerembay.

¹⁸ Be ze ɓa ɓay ká Ŋgerembay, ɓe ká'a ha nzoɓri ko fe niri key ɓa ɗi lew hoy na ɓaa*.”»

¹⁹ «Sawke mini ze, mì ker mii, nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya ká í fere sùo-ri ɓa luo Ŋgerewuru na, nzoɓ ka yoklo ri faake ya. ²⁰ Roo le, ndaɗ ɓay haŋa náa ɗári mbeɗe ɓo, náa vbikeri ri ɓay haŋa ri mɓa sùo-ri ká tul náyri ká nzoɓri

* 15:18 15.18 Amos 9.11-12.

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 15:2155Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 15:28

púoke fe ha wuru ḅari ndaw, ká tul ḅáa nun pie ndaw, ká tul suḅa nayri ká i piri sol-ri ká sím ndiḅ ḅa ḅaḅi na ndaw pi. ²¹ Tusueke le, ḅa ḅíe lew ḅáy saw bulu nzoḅri kpuru tiji vuri key na, i ka-káa bol kusol Moyze ḅáy ḅgerεpuo mbijw mbijw riw bele. A nam mgbaka ḅaramri riw bele na, Ziḅri kiji bol kusolke ku na ká *hul mbú ki ḅari.»

I ḅaa mbede ha yu ḅari ká Antiyos

²² Báyji le, *nzoḅ ndáy nzaaped̄ri, ḅáy *ḅgerε tul ped̄ri, rɔɔ ḅáy ḅari nzoḅ mbika law haḅri riw bele na, i mbi nzaa-ri mbijw hoḅ ḅay nan nzoḅri ká sakra ḅari ha ri se ziḅ Pol ḅáy Barnabas se Antiyos. Lεε, i naa Zud (ká i ḅi ni ḅa Barsabas) ḅáy Silas ḅari siḅi bele ká nzoḅ mbika lawri hiε ri í ḅaa vu mbom ḅo tul-ri na. ²³ I ḅaa mbede nduo nduo-ri ḅay haḅa ri séke. Bay ká ḅo ḅil mbedeke na ze ḅo key:

«Buru nzoḅ ndáy nzaaped̄ri ḅáy ḅgerε tul ped̄ri ká ḅuru ḅa yu ḅaari na, ḅuru ḅaa mbede ni key na ha rì, ḅaari yu ḅururi ká ì ḅa saw Ziḅ ya ká ì kaw Antiyos ndaw, Siri ndaw, rɔɔ Silisi ndaw na, ḅuru hii soko ha rì.

²⁴ Buru laa mii, yu ḅuru haḅeri ká i uru saa luo ḅuru key, ká ḅuru mbi nzaa ḅuru munu ha ri ya na, i se luo-rì í vaa fεε kér ḅay ḅaari ḅáy faa ḅay ḅari, í yóklɔke rì.

²⁵ Sawke mini ze, ḅuru mbi nzaa ḅuru mbijw hoḅ, ḅuru nan nzoḅri ká sakra ḅuru key ḅay haḅa ri se ziḅ nzoḅ taa ḅururi ká ḅa Barnabas ḅáy Pol na ha ri se luo-rì.

²⁶ Pol ḅáy Barnabas na, i ḅa nzoḅri ká i pɔḅ sùo-ri ha huḅ ḅay tul riḅ ḅgerεmbay naari Zezu *Krisi. ²⁷ Be ze, ḅuru pie Zud ḅáy Silas se luo-rì. Bari na, ì ḅáa ḅayke ḅáy nzaa-ri munu ká ḅo ḅil mbede ni key na ha rì laa ndaw. ²⁸ Tusueke le, Tem Law Pie ndaw, ḅuru ndaw na, ḅuru mbi nzaa ḅuru ḅay haḅa rì soḅa ká hii ḅamba na ya. Roo le, ferì ká ḅo nun haḅa rì ḅaa na ze ḅo key:

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 15:2956Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 15:39

²⁹ ì mgba sùo-rì ká tul náyri ká i púoke fe ha wuru ɓari ndaw, ká tul ɗáa nun pie ndaw, ká tul suɗa nayri ká i piri sol-ri ká sím ndiɗ ɓa ɓaɗi na ndaw pi. Zaɗka ì mgba sùo-rì ɓay tul fe niri key na ɓe, ì káw ɓáy kere. ʼBuru pɔɗ rì zuo ɓil nduo ɗɗeɗeɗe wuru ro.»

Pol ɓáy Barnabas ɓáy nzoḅ ndáy nzaaped̄ri se Antiyos
³⁰ ɓáyji ɓe, nzoḅ mbika lawri ká Zuruzalɛm na, i pɔɗ faa ha Pol ɓáy Barnabas ɓáy nzoḅ nzaaped̄ri ká i nan ri na ha ri se ɓa Antiyos. Zaɗka i tji ɗi na ɓáyji ɓe, i mbu nzoḅ mbika lawri riw bele í ha ri mbeɗe ká i píeke ri na.
³¹ Zaɗka i kji mbeɗeke a í laa ɓayke na ɓáyji ɓe, i ɗaa suoriya ɓay tul wara ká'a ɗaa ɓo ɓil law-ri. ³² ɓe, Zud ɓáy Silas ká i ɓa *nzoḅ yaɗa ɓayri saa nzaa ɗɗeɗeɗe wuru sùo-ri na, i ɓo yu ɓari ɗji ɓamba, í gɔl ri ha ri ɗɔɗ ká ɓil mbika law ɓari. ³³ Falɛ ká i kaw ziɗ ri bole ɗi maa fe na ɓáyji ɓe, yu ɓari ká Antiyos na pɔɗ ri ha ri yi í se Zuruzalɛm ɓáy ɗeɗeɗe, í vaa ziɗ nzoḅri ká i pie ri na.
³⁴ [Roo ɓe, Silas kuɗ sùo-ɛ a kaw fal ká Antiyos koḅ.] ³⁵ ʼBe nu ku ɓe, Pol ɓáy Barnabas kaw Antiyos. ʼBari ɓáy nzoḅ haɗri ɗji ɓamba i fere nzoḅri fe í ka-káa ʼBay ɗɗeɗeɗe bay ha ri.

Pol ɓáy Barnabas wal ki

³⁶ Bole ɗi maa fe na ɓáyji ɓe, Pol ɓaa ha Barnabas mii: «Naa se náa vaa ko yu naari ká tul puo tul puo ká náa káari káa ʼBay Kere ɗɗeɗeɗe bay ká ɗi pola na náa ko waa, i kaw mina zu ɓe?» ³⁷ ɓe, Barnabas hii ɗo ɗi, a hii ɓay haɗa Zaa ká i ɗi ni ɓa Marki na se ziɗ ri. ³⁸ Roo ɓe, Pol ko rii ni ya, a hii ɓay haɗa ni se ziɗ ri ya, ɓay ji ɓe, varu ɓari ká i se pola na ka pɔɗ ri ká Pamfili, a zol taɗ ɔro ɓie ped̄ na ziɗ ri. ³⁹ ɓáyji ɓe, i ndor ki ɓáy ɓayke na ku kpuru í wálke ki ha nzoḅ ha ha ɓe, mbi faa seɗ ɓe a se. Barnabas mgba Marki uu gar-ɛ í hil bawda tuo í se ɓa tukuɗu mbii Sipir.

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 15:4057Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 16:9

⁴⁰ A Pol laa le, mɔba Silas uu gar-ε. Fa le ká nzoɔ mbika lawri pɔŋ ri zuɔ ɔil law kere ŋɔεεmbay na báyii le, i zol
⁴¹ í se báy zaɔ zaɔ ká tusiri Siri ndaw, Silisi ndaw, í gɔl nzoɔ mbika lawri ká i mɔy tul kɪ báy zaɔri ɔoɔ ɔoɔ na ha ri ŋɔŋ ká tul mbika law ɔari.

16

Pol báy Silas mɔba Timote ha ni se zɪŋ ri

¹ Fa le ku le, Pol uru a se ɔεrbe, rɔɔ a kal a se Listere báy. Nzoɔ mbika law mɔiw munu riŋ-ε ɔa Timote kaw ɔi. Mi-ε ɔa Ziɔ ká ɔaa law-ε ɔo tul Zezu, a bi-ε laa le, ɔa ɔεɔk. ² Yu-εri ká ɔil *Krisi ká i kaw Listere báy Ikoniyum na, i ɔaa ɔay ɔe báy kere. ³ Pol hii ɔay haŋa ni ka se varu na zɪŋ ni. 'Be ze, a sùu ni ha ri vaa kuŋ ŋgori ɔe, ɔa fe saw ɔari Ziɔri, ɔay ɪ le, Ziɔri ká tusirike ku na, i kɔ riw bele mii, bi-ε ɔa ɔεɔk. ⁴ Báyii le, i se nun-ri ɔa pola. 'Bil puori ká i kal ɔi na, i mɔy nzoɔ mbika lawri í ɔaa ɔay feri ká *nzoɔ ndáy nzaapeɔri báy *ŋɔεε tul peɔri mbi nzaa-ri ká ɔi ká Zuruzalem na ha ri laa, a í ɔo ri ɔay haŋa ri ɔo tul ɔay ká i mbi nzaa-ri ká ɔi na. ⁵ Be nu ku ro ha nzoɔ mbika lawri ká i mɔy tul kɪ báy zaɔri ɔoɔ ɔoɔ na, i ŋɔŋ ká ɔil mbika law ɔari, a í ŋɔiike nam báy nam ɔa pola pola.

Tem Law Pie kiε Pol zaɔ ɔay haŋa ni se ɔi

⁶ Pol báy Silas i kal báy tusiri Firizi ká kuɔu zaɔ ká Galasi munu hoɔy, ɔay ɪ le, Tem Law Pie ha faa ká ɔay haŋa ri se ka-kaa Bay Kere ŋɔεεwuru ká kuɔu zaɔ ká Azi ya. ⁷ Zaɔka i vi ɔi ya deɔ báy tusiri Misi na báyii le, i nzaa faa ɔay séke tusiri Bitini, roo le, Tem taa Zezu pɔŋ faa ha ri ya na rɔɔay. ⁸ Ze í saka báy tusiri Misi í kal i se Toras ká ɔa puo ká ɔo nzaa maambii. ⁹ Ká ɔil puoke ku na, fe tina nun ha Pol ɔa suŋ. Ka kɔ nzoɔ ká kuɔu zaɔ ká Maseduwɔn ɔo pol-e a koɔ ni mii: «Mu tuo mbii mú

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 16:1058Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 16:17

vi Maseduwan key ɓo, mú so ɓuru!» ¹⁰ Fal fe ká tina nun ha Pol na, zaɗe ku hoy le, ɓuru nzaa faa ɓay úru ɓúru se kuɗu zaɗ ká Maseduwan na, ɓay yi le, ɓuru ko ta-taŋ mii, ŋɛɛwuru ze ɗi ɓuru ɓay haŋa ɓuru vaa ka-káa Bay Kere na ha nzoɓri ká ɗi.

Pol ɓáy Silas se ɓa Filiɓ

¹¹ Úru ɓuru saa Toras na, ɓuru kaw ɓil bawda tuo, ɓúru se ndoy maa tukuɗu mbii ká Somotaras. Nzaaruoke na, ɓuru tji Neyapoli. ¹² Úru saa zaɗ nu ku le, ɓuru se Filiɓ ká ɓa puo ká ɗo titire zaɗ ká ɓil kuɗu zaɗ ká Maseduwan. Puoke ku na, nzoɓri ká ŋɛɛpuo Rom ze i leke í kaw ɗi. ɓuru ɗaa nam maa fe ndji ká ɗi. ¹³ Zaɗka *nam mgbaka taram Ziɓri na vi báyii le, ɓuru tji saa puoke na, ɓúru se nzaa nduo mbii, ɓúru ker ɓúru ɓaa mii, ko ya le, ɓuru ziŋ zaɗ ɗaa nzaa ɓay kere Ziɓri ká ɗi. Zaɗka ɓuru tji ɗi na, ɓuru kaw siri ziŋ máyri ká i mbu ki ká ɗi a ɓúru ɓaa ɓay ha ri. ¹⁴ Leɛ, máy mbiw ká sakra ɓari ku riŋ-e ɓa Lidi; ɓa máy ká ɗaɓ gari kere ká ɓa siɛ hola hola, a uru saa ŋɛɛpuo ká Tiyatir, a ɓa máy ká ruo ŋɛɛwuru. Be na, ka laa ɓay ɓuru, le, ŋɛɛmbay mgbuɗa ɓil law-e ha ni te suk-e kie a yaa ɓay ká Pol ɓaa na. ¹⁵ Báyii le, ka ha ɓuru ɗaa tul-e nduo mbii ɓáy nzoɓ ɓil puo ɓeri riw bele. Falɛ ku le, ka ɗi ɓuru a ɓaa mii: «Zaɗka ò ko mi ɓa nzoɓ ká mi zuo ziŋ ŋɛɛmbay ɓa tusue le, ò vi puo ɓi í káw ɗi.» Ro, a koɗ ɓuru kpuru, ha ɓuru hii ɗo ɗi ha ni.

I mgba Pol ɓáy Silas zuo hul sal

¹⁶ Nam mbiw munu ká ɓuru se ɓa zaɗ ɗaa nzaa ɓay kere na, leɗ máy tikɗi mbiw, ɓa leɗ káw ká wuru mbuma ɗo tul-e, dar ɓuru gbukru ká faa. Be na, ka ɓa nzoɓ kóko fe ha nzoɓri. Báy faa fe kóko ɓe na, ɓaa kaw ɓeri ziŋke lari wuruk wuruk. ¹⁷ Ze, a tii saw séke fal ɓuru Polri, a guu fe ɓeleŋ ɓeleŋ a ɓaa mii: «Nzoɓri key na, i ɓa leɗ ped

ŋgerewuru ká nulue siya! I ka-káa í kǐkeke rì faa ká bay haɲa rì zǐnke pam!» ¹⁸ Ka ɗaa munu munu namri maa fe, kpuru ha fe gúu be na kal law Pol gbereɲ ha ni fere nun-e ba luo leɗ máy tikɗi na, a ɗaa bay ziɲ wuru mbuma na mii: «Báy riɲ Zezu *Krisi, m̀ mbi nzaa-i ha m̀: tji ká tul-e!» LEE, zaɗe ku hoy, wuru mbuma na tji ká tul leɗ máy tikɗi na. ¹⁹ Zaɗka baa káw beri ko ká ɗari ti zɲ lari ɗáy faa be na mbaa báyii le, i mgbá Pol ɗáy Silas, a í kuɔ ri ká nun ruɔ nzoɓri, í séke ri pol ɗomay kún sal ɗayri. ²⁰ I séke ri pol nzoɓ réke tul puori í ɗaa ha ri mii: «Nzoɓ niri key na, i zukri kér ɗay nzoɓri ká puo naari key ɗo maɲ! ɓari na i ɗa Ziɓri ²¹ a í fere nzoɓri fe saw puo kǐ ká naari Rɔmri náa ɗori ɗáy faa ká bay yaɲa ya ndaw, ɗay ɗáa ya ndaw pi.» ²² Ro, ruɔ nzoɓri ká i ɗo ɗi na, i uru ɗáy ɗay giɲgiɲ ɗay ɗáa fe ziɲ ri. LEE, nzoɓ réke tul puori na mgbá ri, í goɗo gari ɗari ká sùo-ri tir tir a í mbi nzaa-ri ɗay haɲa ri ndaka ri ɗáy ndoy. ²³ Fal ndam ká i nda ri kpuru maa huɗ na báyii le, i vaa ɗaa ri zuɔ hul sal a í mbi nzaa ha nzoɓ kóro faa hul sal na koro ri kekeke. ²⁴ Zaɗka nzoɓ kóro faa hul sal na ko ká i mbi nzaa ha ni na báyii le, ka ha ri ri i se bil hul sal ká nziiya a vaa ɗaa foɗ zuɔ ɗal-ri.

²⁵ Nzaa zaɗ buo ɗiɲ na báyii le, Pol ɗáy Silas i ɗaa nzaa bay kere a í ɗi sim í písike ŋgerewuru, le, baw nam hul sal ɗari na laa kusol-ri ká mgbá na. ²⁶ Zaɗe ku hoy, tusiri laɲ yik yik tji tigbaa hul sal na, ha faa hulri riw bele mgbuɗa ɗo hoy baɲtaɲ baɲtaɲ. Salri ká i sínke nzoɓ naɲa hul salri na kara hina riw bele basak zuɔ siri. ²⁷ Zaɗka nzoɓ kóro faa hul sal na tuma saa nam a ko faa hul salri ká ɗo hoy baɲtaɲ baɲtaɲ na báyii le, ka naa maamii be saa ngole ɗay ikake sùo-e, ɗay ji le, ka ker mii, nzoɓ naɲa hul salri na, i tji í zekre kǐ kaɗ kaɗ riw bele ro. ²⁸ Ro, Pol ɗi ni ɗáy bawda kusol-e a ɗaa ha ni mii: «Mu ɗíe sùo-o ya! ɓuru ɗo key riw bele ɗáy!»

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 16:2960Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 16:39

²⁹ Báyyi ɛ, nzoḅ kóro faa hul sal na vbi huu a takra a séke bil hul sal na, ɛ, sùo-ε tɔ dɛk dɛk riw bele a v̄a hũkuke pol Pol báy Silas. ³⁰ Falɛ ɛ, ka tina ri a vbi ri bay mii: «Mbay biri woo! Fe ji ndaw roo mi d̄aa bay haṅa ŋɛɛwuru ȳake mi ɛ?» ³¹ Lɛɛ, Pol báy Silas ȳiṅra báy bay ha ni mii: «Mu d̄aa law-a bo tul ŋɛɛembay Zezu, ɛ, ŋɛɛwuru a yaṅa mù, bo báy nzoḅ ini bori riw bele.» ³² Falɛ ku ɛ, i baa Bay ŋɛɛembay ha ni, báy nzoḅri riw bele ká i kaw bil puo be na. ³³ Ká sunke ku hoy na, nzoḅ kóro hul sal na faa ri a v̄a w̄a nuo bari na ha ri. Ká zadɛ ku hoy ndaw ze, ka ha ri d̄aa tul-e nduo mbii, báy nzoḅ bil puo b̄eri riw bele. ³⁴ Falɛ ɛ, ka ȳiṅra ri vi bil puo be, a nzaa fe sum ha ri su. Be báy nzoḅ ini b̄eri riw bele na, i d̄aa bawda suoriya bay tul law-ri ká i d̄aa bo tul ŋɛɛwuru.

³⁵ Zadfka nzaaruo sil na báyyi ɛ, nzoḅ réke tul puori pie domay mgbaka mgbamri na ha ri v̄a baa ha nzoḅ kóro faa hul sal na mii, «Mu p̄oṅ nzoḅ niri key na ha ri zól.» ³⁶ Lɛɛ, nzoḅ kóro faa hul sal na, v̄a baa ha Pol mii: «Nzoḅ réke tul puori pie nzaaped ha mi bay haṅa mi p̄oṅ ri zól. Munu zu ɛ, faa d̄o hoy, i t̄ji í se zad sed̄ baari báy d̄ekɛɛ ro!» ³⁷ Roo ɛ, Pol baa ha nzoḅ mgbaka mgbamri na mii: «Hay! Buru na, buru ba led bil puo ká Róm. Be nu ku hoy kara i m̄gba buru, í ndaka buru ká nun ruo nzoḅri taṅ f̄oṅ bay hoy, a í d̄aa buru zuo hul sal. Lɛɛ, timbedɛ key roo, i hii bay tina buru ba muni hoy ɛ? Munu ya m̄baṅ! Ndad bay haṅa bari nzoḅ réke tul puori k̄i i vi sùo-ri ndaw roo, í tina buru báy!» ³⁸ Báyyi ɛ, nzoḅ mgbaka mgbamri na, i ȳi í v̄a ziṅ nzoḅ réke tul puori na í baa bayke ha ri. Zadfka i laa mii, Pol báy Silas i ba led bil puo ká Róm na báyyi ɛ, hiɛ d̄aa ri ha ri tɔ yɛr yɛr bay tul fe ká i d̄aa ziṅ ri na. ³⁹ Ro, í vi sùo-ri k̄i í vbi Pol báy Silas law huoke í tina ri, roo í koḅ ri bay haṅa ri

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 16:4061Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 17:7

tji saa puo ɓari na í zól. ⁴⁰ Tji saa hul sal na, Pol ɓáy Silas se puo Lidi, í kɔ yu ɓari í ɗaa w̄ara ɓo ɓil law nzoɓ mbika lawri riw bele na ndaw rɔɔ, i pɔŋ ri í zól ɓáy.

17

Pol ɓáy Silas se Tesalonik

¹ Pol ɓáy Silas i kal ɓáy faa ká tji Amfipoli ɓáy Apoloni, a í tji Tesalonik ká Zibri ɗo ɓáy *hul mbú k̄i ká ɗi. ² LEE, Pol kal a se hul mbú k̄i Zibri na munu ká'a ɗaa tii ni tii ɓaŋguo na. Ká ɓil nam mgbaka t̄aramri ká say na, ka may ɓay ká se tul ɓay ká ɗo ɓil mbede ŋɛɛwuru zih nzoɓri ká i ɗo zadɛ na ku. ³ Ka tina saw Bay ŋɛɛwuru, a kíɛke ri ha ri kɔ ta-taŋ mii: *Krisi, nzoɓ ká ŋɛɛwuru waa ɓay píe ni ví yaa nzoɓri na, ɗo nun haŋa ni kɔ sɛke fe a hu, rɔɔ a tji saa luɔ huɗ. Ka ɓaa mii: «Be Zezu ni key ká mì ɓaa ɓay ɓe ha rì na, ɓe k̄i ze ka ɓa Krisi.» ⁴ Báyji le, Zib haŋeri ká i laa ɓay ɓe na, ɓayke haw ri r̄ɛm a í zuo zih Pol ɓáy Silas. Rɔɔ, nzoɓ haŋeri ká i ŋji ɓamba ká í ɓa ɓɛɛkri í ruo ŋɛɛwuru, ɓáy ruo máyri ká nun-ri nzɛ-nzɛ na i zuo zih ri ndaw.

⁵ Roo le, Zib hawri na i ɗaa sere zih ri. Ro, í se faa buo í v̄aa mbú nzoɓ haŋeri ká gɔr munu ha ri tji hiyaw hiyaw í fɛɛ kér ɓay nzoɓri ká ɓil ŋɛɛpuo na. I se vbuɓuɓu í rii ɓil puo Zason, í nzaara Pol ɓáy Silas ɓay mgbaka ri í séke pol ruo nzoɓri. ⁶ LEE, i zih ri ya. Ze í mgba Zason ɓáy nzoɓ mbika law haŋeri í kuɔ ri, í séke luo nzoɓ réke tul puo ká ɓil ŋɛɛpuo na ku, í guu fe ká tul-ri godofɔ godofɔ í ɓãake ɓay mii: «Nzoɓ niri key na i yɔklo kér ɓay nzoɓri riw bele ká tusiri key, ze timbedɛ key ndaw rɔɔ i vi zad̄ ni key, ⁷ le, ɓe Zason na ka mgba ri ɓáy kere ɓa luo-ɛ! Bari riw bele key na, i ɗaa fe í t̄ɔŋke *bol kusol Mbay Sezar, ɓay ji le, i ɓaa mii, mbay k̄i ɓoɗ ɗo ku, riŋ-ɛ

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 17:862Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 17:18

ḅa Zezu.» ⁸ Báyji lɛ, ḅay ḅari ká i ḅaa na, fɛɛ kɛr ḅay ruo nzoḅri, ḅáy nzoḅ réke tul puori na. ⁹ Ze í ḅa Zason ḅáy nzoḅ mbika law ḅawri na, i puo mbol ḅay ká nzoḅ réke tul puori dɛaa ḅo tul-ri na ndaw rɔɔ, i pɔŋ ri ha ri zol ḅáy.

Pol ḅáy Silas se Bere

¹⁰ Zadf sii báyji lɛ, Pol ḅáy Silas na yu ḅariri ha ri se ḅa Bere. Zadfka i tji dɛi na, i kal í se *hul mbú kɛ Zifri. ¹¹ Zadfɛ ku na, i ziŋ nzoḅri ká i nɛ kal Zifri ká Tesalonik, ḅari na i yaa Bay ŋɛɛwuru ḅáy kere. Nam ḅáy nam na, i bekle mbede ŋɛɛwuru ḅay kókɔ, waa, ḅay ká Pol ḅaa na dɔ ḅáy zadfɛ kɛ zu lɛ? ¹² Nzoḅ ḅanɛri ká sakra ḅari ku ŋji ḅamba i dɛaa law-ri ḅo tul Zezu. Ká sakra ɛɛkri na, máy feziŋari, ḅáy wari ŋji ḅamba dɛaa law-ri ḅo tul Zezu ndaw.

¹³ Roo lɛ, zadfka Zifri ká Tesalonik laa mii, Pol dɔ ká káa Bay ŋɛɛwuru ká Bere na báyji lɛ, i vi í yoklɔ ruo nzoḅri ḅa kɛr ḅay ḅari fɛɛ. ¹⁴ Báyji lɛ, yu Polri mgba roy ya, í uru kod hoy í su Pol ḅa nzaa maambii ḅay ḅa ni ka mbi tuo a zól. Lɛɛ, Silas ḅáy Timote ze i tɔŋ fal. ¹⁵ Bari nzoḅri ká i su Pol na, i se ziŋ ni kpuru í tji Atɛn. Yji ḅari ḅa puo na báyji lɛ, Pol pie ri ḅay ḅa ri vaa ḅaa ḅa Silas ḅáy Timote, ḅo, zadfka faa dɔ dɛi lɛ, i vaa ziŋ beri ká lew ḅa vaa.

Pol kaw Atɛn

¹⁶ Zadfka Pol kaw Atɛn, a giyaŋ vika Silas ḅáy Timote na báyji lɛ, ka kɔ wuru ḅariri ká i dɛaa yaa bil puoke ku kpol kpol. Be ze dɛaa ḅa law-ɛ mbíke huu ḅay tul wururi ká i kod na. ¹⁷ Báyji lɛ, ká bil *hul mbú kɛ Zifri na ka máy ḅay ziŋ Zifri ḅáy nzoḅri ká i ḅa Zif ya ká í ruo ŋɛɛwuru na. Nam ḅáy nam na, ka se kaa a ḅaa ḅay ziŋ nzoḅri ká a ziŋ ri ká dɛi. ¹⁸ Nzoḅ fére nzoḅri nun nɛm ḅanɛri ká i ḅa nzoḅ fal ŋaŋ Epikuri ḅáy Esitokiri ḅaa ḅay ziŋ ni ndaw. Nzoḅ

hãeri ɓaa mii: «Bay ji na ro ze, nzoɓ roɗi nu na ɓaa ku le?» Nzoɓ hãwri laa le, ɓaa mii: «Rii fe ká'a ka-káa ɓay ká se tul wuru puo kiri.» I ɓaa munu, ɓay ji le, Pol ka-káa ɓay ká se tul Zezu ɓáy tji nzoɓri saa luɔ huɗ. ¹⁹ Ro, í sùu ni ɓo pol-ri, í séke ni zaɗ fón ɓay ká tul kuo Aropaze, roɔ í vbi ni ɓay mii: «Bay fe fére fie ká mù fere nzoɓri na, ɓuru máa ɓay láa sawke ká nzaa-a ya le, ²⁰ ɓay ji le, ɓay ɓori ká mù ɓaa ká toɗɔ ɓo suku ɓuru na ɓa ɓay fie, ze ɓuru hii ɓay láa saw ɓayke.» ²¹ Tusuke le, nzoɓ Ateni riw bele, ɓáy nzoɓ varuri ká i naa ziji ri na, i mbi saw síe í kaw ɓa láa ɓa ɓay, a í lo soro ɓay fie na ku hoy.

²² Báyii le, Pol uru a ɗo siya ká sakra ɓari ká i ɗo Aropaze na, a ɓaa ha ri mii: «Baari nzoɓri ká Ateni na, mi ko ri le, i ɓa nzoɓri ká i puo wururi ɓoɗ ɓoɗ ɓamba ɓáy faa feri ɓoɗ ɓoɗ riw bele. ²³ Zaɗka mi haari ɓil puo ɓaari ká mí bekle zaɗri ɓoɗ ɓoɗ ká i puo wuru ɓaari ká ɗi na, *tutakra fe poy ɓaari kara mi ko mbiw ká ɗi ká i vbie fe ɗo ɗi mii, “Tisaw key na, ɓa taa wuru ká nzoɓ ko sawke ya.” Nda ndaɗ! Munu zu le, timbeɗe key na, fe ká i ko sawke ya a í ruo ni na, mi vi ɓay tina sawke ha ri laa. ²⁴ ɗgerewuru ká ɗaa tusiri ɓáy feri riw bele ká ɗo ɗi na, ka ɓa Mbay nulue ndaw, Mbay tusiri key ndaw pi. Be na ka kaw ɓil hul ká nduo nzoɓ ɗaa ya. ²⁵ Ka se síe haɗa nzoɓ ɗaa fe ha ni ya, ɓay ji le, fe mbiw puo ni ya; be ki ze ka ha nzoɓri riw bele kumnun ndaw, ɗmi ndaw, a ha ri feri riw bele ndaw pi. ²⁶ ɗgerewuru ɗaa nzoɓ mbiw pola. Báyii faa nzoɓke na, ka ha ke saw nzoɓri tji ɓoɗ ɓoɗ riw bele, a ɗaa ri kaw tusiri key, a tuu ri sewke ká i káwke ɗi ɓáy faa tabelemke tabelemke munu ká'a waa ká ɓil law-ε piɗ lew hoy na. ²⁷ Ka ɗaa munu, a hii ɓay haɗa ri nzaara ni í kaa toɗom, i nzaa faa í mamke zaɗ kpuru, ko ya le i ziji ni. Tusuke le, ɗgerewuru na ɗo ɗi ya ká sakra naari key, ²⁸ ɓay ji le, taambol be na ze náa káwkeri ɓáy kumnun,

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 17:2964Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 18:3

a náa séri náa d́áari fe. Náa d́ori munu ká nzoḅ mbika tul sim baari ḥaneri baa mii: “Náa bári vi-eri.” ²⁹ Munu ká náa bari vi-eri na, kɔkɔ ká náa kéri mii, ḡgerewuru d́o munu ba wuru ká nzoḅri d́aa báy lari ká nduy ziriiri ziriiri, mase lari pie, mase tisaw, ká i ker báy tul-ri ku hɔy í fɛl na ku ya. ³⁰ Sew ká nzoḅri d́aa fe d́aa mbúo taḡ kóko sawke na, ḡgerewuru kiji fal fe d́aa kaayake ku na mbáa. A roo ɛ, timbede key na, ka di nzoḅri riw bele báy zad zad riw bele bay haḡa ri suo kér bay bari ká tul fe d́aa ya bari. ³¹ Tusuke ɛ, ka tuu nam ká'a kúnke sal bay zuo tul nzoḅri riw bele ká tusiri key báy zadɛ báy faa nzoḅ ká'a naa ni na. Ba fe ká'a ḡ nzoḅri riw bele kɔ ta-taḡ báy nam ká'a tina ni saa sakra nzoḅ huḍeri ḡ ni kaw báy kumnun.»

³² Zadzka i laa bay tji nzoḅ saa luɔ huḍ ká Pol baa bayke na báyii ɛ, nzoḅ ḥaneri siɛ ni. A nzoḅ ḡwri laa ɛ, i baa ḡ ni mii: «Nam kji kara, ḍuru láa bay bo na báy!» ³³ Be mini ze Pol zólke ká sakra bari na. ³⁴ Be nu ku hɔy kara, nzoḅ ḥaneri zuo ziḡ ni í d́aa law-ri bo tul Zezu. Sakra bari ku na, Deni ká ba nzoḅ mbijw ká sakra *nzoḅ kún sal bay luyeri ká tul kuo Aropaze ndaw, máy mbijw ká riḡ-ɛ ba Damaris ndaw, rɔɔ báy nzoḅ ḡwri na, i d́o di ndaw pi.

18

Pol ka-káa Bay Kere ká Kɔrɛte

¹ Falɛ ku báyii ɛ, Pol uru ká Aten a se ba Kɔrɛte. ² Zadzka'a tji di na báyii ɛ, ka ziḡ Ziḅ mbijw munu riḡ-ɛ ba Akilas. Puo ká i mboḡ ni ká di na d́o kuḍu zad ká Pɔn. Ka vi saa tusiri Itali timbede rɔbay báy máy be Prisil, bay yi ɛ, Mbay Sezar ká riḡ-ɛ ba Kolod na mbi nzi-ɛ ḡ Ziḅri riw bele ha ri tji saa bil ḡgerɛpuo ká Rɔm. Pol na se a vaa kɔ ri. ³ Munu ká ped d́aa bari maa kji mbijw hɔy ba

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 18:465Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 18:13

ped sáa huḅri í ḅaa ḅa hul puḅi na, ka ḅaa puo ziḅ ri, a í ḅaa ped ziḅ kḅ mbḅw hḅy. ⁴ Báy ḅil nam mgbaka ṭaramri mbḅw mbḅw riw bele na, Pol se *hul mbú kḅ Ziḅri, a fere nzoḅri ḅay ká se tul Zezu *Krisi, a nzaa faa ḅa Ziḅri ndaw, GERekri kara ndaw yaa ḅayke.

⁵ LEE, zadka Silas ḅáy Timote uru saa kuḅu zad ká Maseduwan í vi Kḅḅte na báyyi LE, ka ḅaa sùo-ε nduo ḅil Bay ḅGERewuru kḅ hḅy riw bele, a ka-káa a ḅáake nasi ḅay ḅa Ziḅri mii, Zezu ḅa Krisi, nzoḅ ká ḅGERewuru waa ḅay píe ni ví yaa nzoḅri na. ⁶ Roo LE, Ziḅri na tuḅ ḅay ḅe na ḅgereḅ í raḅ ni. Munu ká i ḅaa ḅḅḅ ziḅ ni na, ka uru a taa nduo-ε ká tul-ri a kpuo kusal ká gari ḅe, a ḅaa ha ri mii: «Zadka ì wuru faa LE, ḅa ḅay ḅaarì ro zu. A ḅi LE, ḅayke ti tul-i ya. Tii sawke vuri key na, mì séke ḅa luo nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya laa ro.»

⁷ Tíi saa hul mbú kḅ na ku báyyi LE, ka se puo ledban mbḅw ká riḅ-ε ḅa Titiyus Zustus. Be na, ka ḅa nzoḅ ká ruo ḅGERewuru ká hul ḅe ḅáy hul mbu kḅ Ziḅri huu kḅ nik na. ⁸ LEE, Krispus ká ḅa mbay tul hul mbú kḅ ḅáy nzoḅ ini ḅeri riw bele na, i ḅaa law-ri ḅo tul ḅGERembay. LEE, nzoḅri ḅḅḅ ḅamba ká Kḅḅte ká i laa ḅay ká Pol ḅaa na, i ḅaa law-ri ḅo tul Zezu ndaw, ha ri ḅaa tul-ri nduo mbii.

⁹ Báyyi LE, nam mbḅw munu fe tina nun ḅa Pol ḅa suḅ, LE, ḅGERembay ḅaa ḅa ni mii: «Mu ḅaa ḅḅḅ ya! Roo LE, mu ḅaa ḅa nzoḅri ḅanḅuḅ ḅa nzaa-a ka hú mù ká ḅi ya, ¹⁰ ḅay ḅḅḅ LE, mì sad ziḅ mù. Nzoḅ mbḅw mini kara ti ḅaa nduo zaa sùo-ḅ ḅay ḅaa fe sEKE ziḅ mù ya, ḅay ḅḅḅ LE, ḅil ḅGERepuo key na, nzoḅri ká i ḅa taa ḅiri na, i ḅḅḅ ḅamba ḅo ḅi ku.»

¹¹ Be ze ḅa Pol káwke Kḅḅte na mbiimbam mbḅw ḅáy few yie, a fere nzoḅri Bay ḅGERewuru.

¹² Báy sew ká Galion kaw ḅa nzoḅ réke kuḅu zad ká Akayi na, Ziḅri uru í mbu nzaa-ri í ḅaa so tul Pol í mgba ni, í séke ni zad fḅḅḅ ḅay ¹³ í ḅaa ḅa Galion mii: «Ledban key

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 18:1466Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 18:23

na ka nzaa faa ɓay haɗa nzoɓri ruo ŋɛɛwuru ha ni se maa ɓáy *bol kusol *Moyze ya.» ¹⁴ Zaɗka Pol aa nzi-ε ɓay yiɗra ɓáy ɓay na báyii le, Galion ɓaa ha Zibri mii: «Baari Zibri, ì laa ɓay ɓi key! Ba fe huɗ, mase ɓa fe kaaya roɔ, nzoɓke ɗaa le, m̀i iki law-i mí laa ɓay ɓaari na. ¹⁵ Roo le, munu ká ɓa may ɓay ká se tul ɓayri, mase riɗri, mase bol kusol ɓaari k̄i hoɗ na, ɓa ped ɓaari ro zu! Kiri ɓayri ká mini key na, m̀i ti kún sal ɓayke ya.» ¹⁶ Falε ku le, Galion na nii ri saa zaɗ fón ɓay na. ¹⁷ Ro, ɓari riw bele na i ɗaa so tul Sosten ká ɓa mbay tul hul mbú k̄i Zibri na í mɓa ni, í tii saw ndáka ni ká nzaa faa zaɗ fón ɓay na. Roo le, fe nuri riw bele ku na, Galion ɗaa fe mbiw ká ɗi ya.

Pol yi a se Antiyos ká tusiri Siri

¹⁸ Pol na kaw Korɛte bole ɗi maa fe. Falε ku le, ka waɗa yu-eri, roɔ ɓe ɓáy Prisil ɓáy Akilasri i hil í kaw ɓil bawda tuo ɓay séke tusiri Siri. Pola roɔ ɓay káw ɓil tuo na, ka suu tul-e ká Sankere, ɓay yi le, ka hii ɔro ɓie ɓay ká'a mbi nzi-ε ká ɗi ha ŋɛɛwuru na. ¹⁹ Zaɗka i tji Efεz na, Pol pɔɗ baw seɗ ɓeri ká ɗi, a kal a se *hul mbú k̄i Zibri, a may ɓay ziɗ ri ká ɗi. ²⁰ I koɗ ni ɓay haɗa ni ka sóro nam ɓe ndji, a káw zín ɓari nam maa fe roɔ a zól ɓáy. Roo le, ka hii ziɗ ri ya. ²¹ Zaɗka'a pɔɗ ri ɓay zól na báyii le, ka waɗa ri mii: «Zaɗka ŋɛɛwuru hii le, m̀i yi ɓay ví káw zín ri ɓáy.» Leε, ka kaw ɓil bawda tuo saa Efεz a se ɓa Sezare. ²² Zaɗka i tji Sezare na báyii le, ka ɗi saa ɓil bawda tuo na, roɔ a kal a se Zuruzalem ɓay híi soko ha nzoɓ mbika lawri ká i mbu tul k̄i ká ɗi. Falε ku roɔ a zól a se Antiyos ká tusiri Siri. ²³ Zaɗka'a kaw Antiyos bole ɗi maa fe ndji na báyii le, ka yi a se kuɗu zaɗ ká Galasi, ɓáy Firizi a ha hurusuo ha nzoɓ mbika lawri riw bele ká ɗi.

Apolos kaw Efεz ɓáy Korɛte

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 18:2467Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 19:4

²⁴ Ziḅ mbijw munu riḅ-ε ḅa Apolos, saḅ puo ḅe ḅa Alezandere vi Efεz. Ka ḅa nzoḅ ríi ḅay, a ko ḅay ká ḅo ḅil mbede ḅgerewuru taḅ ḅamba tasiri. ²⁵ Ka ḅa nzoḅ ká i fere ni Faa ḅgerembay Zezu, rɔɔ ḅe na ka suo a ka-káa ḅay a fere nzoḅri ḅay ká se tul Zezu ḅáy zadε. ḅay ḅe kara zaḅ sùo ndaw, roo le, ḅáa tul nduo mbii ká Zaa ḅaa hɔy ze ka ko. ²⁶ Ka tii saḅ ḅáa ḅay ḅáy nun wara nzoḅ ká ḅil *hul mbú kḅ Ziḅri. Zadka Prisil ḅáy Akilas laa ḅay ḅe na báyii le, i mgba ni ḅo fi mbijw í tina saḅ ḅay ká se tul Faa ḅgerewuru ká'a ko taḅ ya ḅáy na kad kad ḅa ni laa.

²⁷ Munu ká'a waa ḅay séke kuḅu zad ká Akayi na, yu-eri ká i ḅa nzoḅ mbika lawri na ḅa ni hurusuo í ḅaa mbede ḅa ni séke ḅa nzoḅ mbika lawri ká ḅi, ha ri mgbáke ni ḅa sùo-ri ḅáy kere. Zadka'a tḅi ḅi na báyii le, nzoḅri ká i vi ḅa nzoḅ mbika lawri ḅáy faa law kere ḅgerewuru na, ka sɔ ri ḅgḅi ḅamba, ²⁸ ḅay ḅi le, ka maḅ ḅay ziḅ Ziḅri ká zad ruɔ, a mba tul-ri, a kiε ri fe ḅáy faa ḅay ká ḅo ḅil mbede ḅgerewuru na ha ri ko mii, Zezu ḅa *Krisi, nzoḅ ká ḅgerewuru waa ḅay píe ni ví yaa nzoḅri na.

19

Pol kaw Efεz

¹ Zadka Apolos kaw Kɔrεte rɔḅay na, Pol se ḅáy zad zad ká ḅil kuḅu zad ká Azi kpuru a tḅike Efεz. Lεε, ka ziḅ nzoḅ mbika law ḅaneri ká ḅi, ² a vbi ri ḅay mii: «Zadka ì ḅaa law-rì ḅo tul Zezu na waa, ì ziḅ Tem Law Pie ziḅ zu le?» Lεε, i yiḅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «ḅay ká se tul Tem Law Pie na, tɔɔḅ ḅo suku ḅuru ya ḅáy.» ³ Báyii le, Pol vbi ri mii: «Waa, ḅáa tul nduo mbii taa ḅaa ze, i ḅáa rì nduo ḅi le?» Lεε, i yiḅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «ḅáa tul nduo mbii taa Zaa ze, i ḅaa tul ḅuru nduo ḅi.» ⁴ Báyii le, ka ḅaa ha ri rɔḅay mii: «ḅáa tul nduo mbii ká Zaa ḅaa nzoḅri nduo ḅi na, ḅay tul nzoḅri ká i suo kér ḅay ḅari ká tul fe ḅáa

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 19:568Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 19:14

yaa ḅari, roo ɛ, Zaa na ḅaa ha ri ḅay haṅa ri dfaa law-ri ḅo tul nzoḅ ká'a ví fal-ɛ vuku. 'Be ze ḅa Zezu.» ⁵ Zadfka i laa ḅayke na munu báyii ɛ, i ha ri dfaa tul-ri nduo mbii ḅáy riṅ ƆƆERɛmbay Zezu. ⁶ ɛɛ, zadfka Pol dfaa nduo ḅo tul-ri na, Tem Law Pie vi tul-ri, ha ri tii saṅ ḅáa nzaa ḅay k̄iri ḅoḅ ḅoḅ, í ḅaa ḅay ká i yaa saa nzaa ƆƆERɛwuru na ha nzoḅri. ⁷ Nzoḅkeri ku riw bele na, tul-ri maa duḅ falɛ siḅi.

⁸ Báý káw Pol ká Efɛz na, ka se *hul mbú k̄i Ziḅri ḅaṅguḅ. Ká ḅil few ká say na, ka ḅaa ḅay ḅáy nun wara nzoḅ, a ka-káa ḅay ká se tul réke mbay ƆƆERɛwuru, a nzaa faa ḅay haṅa nzoḅri yaa ḅayke na ḅa sùo ḅay. ⁹ Roo ɛ, nzoḅ haṅeri ká ḅi ḅa nzoḅ law ƆƆOṅori, í mbii suku-ri í dfaa law-ri ḅo tul ḅay ká'a ḅaa na ya, a í ḅaa ḅay kaaya se tul Faa ƆƆERɛmbay ká nun ruḅ nzoḅri ká i mbú tul k̄i na. 'Be ze Pol náake sùo-ɛ a pḅri ri, a faa nzoḅ mbika lawri a fere ri fe nam ḅáy nam ká ḅil hul fe fére ká Tiranus fere nzoḅri fe ká ḅi. ¹⁰ Pol dfaa ped key na munu ḅa mbiimbam siḅi ha nzoḅri ká kuḅu zad ká Azi riw bele, Ziḅri ḅáy GERɛkri kara laa Bay ƆƆERɛmbay na.

Vu Sevari nzaa faa ḅay níi temndayari

¹¹ ƆƆERɛwuru dfaa fe saṅri ká ƆƆOṅ ḅamba ḅáy faa Pol. ¹² 'Be mini ze, nzoḅri vaa faa vay gari ḅe ḅáy gari ndúo ḅo sùo-ɛ kara ndaw, í séke ḅay vaa dfaa taa sùo nzoḅ suosERɛmri ḅo ha sùo-ri ka vaa; a nzoḅ hayri ká temndayari ḅo tul-ri na kara, temndayakeri na t̄i ndaw pi.

¹³ Báyii ɛ, Ziḅ haṅeri ká i se ḅáy zad zad ḅay nii temndayari na, i nzaa faa ḅay níi temndayari saa tul nzoḅri ḅáy riṅ ƆƆERɛmbay Zezu na ndaw. I ḅaa ha temndayari mii: «Báy riṅ Zezu ká Pol káake káa na, ḅuru ḅaa ha ri, ì t̄i ká tul-ri!» ¹⁴ Nzoḅri ká i dfaa fe key na, tul-ri t̄oḅ say, i ḅa vu Sevari ká ḅa ƆƆERɛnzoḅ *fe poy ká

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 19:1569Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 19:25

luo Ziɔri. ¹⁵ Báyyi ɛ, temndaya yijra báy ɔay ha ri mii: «Zeu na, mi tuu ni tuu; a Pol kara, ɔa ve ɛ na, mi kɔ-kɔ. Waa, ɔaari na i ɔa nzoɔ veri ɛ?» ¹⁶ Ro, nzoɔ ká temndaya ɔo tul-e na zo kuruk ɔo tul-ri a mba ri báy hurusuo riw bele. Ka ɔara ri mbolon mbolon ha ri tij ɔul saa hula nduɔɔi nduɔɔi báy nuɔ mbisi mbisi. ¹⁷ Ziɔri báy ɔerɛkri riw bele ká i naa Efɛz ká i laa ɔayke na, hije ɔaa ri riw bele ha ri ɔaa riŋ ɔika ɔo tul riŋ ŋɔerɛmbay Zeu. ¹⁸ Báyyi ɛ, nzoɔri ká i ɔaa law-ri ɔo tul Zeu na, i vi ŋgij ɔamba tasiri i naa nzaa-ri, i kij ɔay fe ɔaa kaaya ɔari riw bele ɔa keɛ. ¹⁹ ɛɛ, nzoɔ hanɛri ŋgij ɔamba ká ɔil-ri ku ká i ɔaa fe ɔaa mgbiji na, i faa mbede mgbiji ɔari i vike ha ri tay báy huu kpɔɔk kpɔɔk ká nun ruɔ nzoɔri riw bele. Zaɔka i ɔaa suy larike riw bele na, maa lari peɔ nam isɔɔ sɔɔ duɔ zaɔ sijn ndebe. ²⁰ Be mini ze, báy faa hurusuo ŋɔerɛmbay na, ɔay be yaake zaɔ báy hurusuo ɔa pola pola.

²¹ Fal fekeri na ku báyyi ɛ, Pol waa ká ɔil law-ɛ ɔay seke ɔa kuɔu zaɔ ká Maseduwan báy Akayi, roɔ ɔay kál ɔay seke Zuruzalem báy. Ka ɔaa mii: «Zaɔka mi se Zuruzalem na ɛ, ɔo nun haŋa mi se ti mbijw mi kɔ Rom.» ²² Báyyi ɛ, ka pie Timote báy Erasi, ká i ɔa nzoɔ sɔkɔ ni na ha ri se kuɔu zaɔ ká Maseduwan na. Roo ɛ, ɔe na, ka kaw kuɔu zaɔ ká Azi nam maa fe roɔay.

Bawda ɔay ɔo ɔil puo ká Efɛz

²³ Ká ɔil sewke ku na, bawda ɔay uru ɔay tul Faa ŋɔerɛmbay. ²⁴ Nzoɔ mbijw munu ɔa nzoɔ túo fe suku riŋ-ɛ ɔa Demeterus ɔaa vu hulri ri bawda hul wuru ɔari ká i ɔi ɔa Artemis. Demeterus báy nzoɔ peɔ ɔeri na, i zij fe ká ɔi ɔamba. ²⁵ Báyyi ɛ, nam mbijw munu, ka mby nzoɔ peɔ ɔeri báy nzoɔ fe túo ku-ɛri riw bele ɔo tul kij mbijw hoy, a ɔaa ha ri mii: «Baari yu-iri, i kɔ ndaw,

Peď nzoḅ ndáy nzaapeďri 19:2670Peď nzoḅ ndáy nzaapeďri 19:34

taambɔl peď na key ze, náa t̄ikeri suku. ²⁶ Roo le, ɓaari na, fe ká led̄ban ni ká ɓa Pol ɗaa na, ì kɔ ndaw, í laa ɓayke ɓáy suku-rì ndaw. Ka ɓaa mii, wuru ká nzoḅri ɗaa ɓáy nduo-ri na ɓa ŋɛɛwuru taa tusuɛke ya. Be mini ze, ka ziŋ faa a gur h̄urusuo ruɔ nzoḅri ha ri hie fekeri na mbăa. ʼBa zad̄ ni ká Efɛz key huo-ɛ h̄oy ya, roo le, t̄oŋ nd̄ji h̄oy ɓay haŋa ni yaa kuḑu zad̄ ká Azi riw bele. ²⁷ Do munu le, ɓa peď naari h̄oy ze a ɓíɛ ya, roo le, bawda riŋ ɗika hul wuru Artemis na h̄oy kara, nzoḅri kókɔ ɓa fe ya ndaw, a riŋ ɗika ɓe Artemis ká nzoḅri kod̄ ni ká kuḑu zad̄ ká Azi ɓáy zad̄ri riw bele ká tusiri key na h̄oy kara, a ȳji ɓa fal ndaw pi.»

²⁸ Zad̄ka i laa ɓayke na munu báyi le, law-ri ɗa ri puu-u, í tii saw ɗaa fe ɓeleŋ ɓeleŋ mii: «Artemis, wuru Efɛzri na ŋɔḅ mba wuru h̄awri riw bele!» ²⁹ Bay tul fe gúu ɓari na, law nzoḅri ká ɓil ŋɛɛpuo riw bele nzaa ri ha ri se tama tama. I mɓa Gayus ɓáy Arisitak ká i ɓa ɓaw seď Pol ká í ɓa nzoḅ ká kuḑu zad̄ ká Maseduw̄an na, í takra í se fal k̄i buď buď riw bele í v̄aa mb̄y tul k̄i ká zad̄ mb̄y k̄i luye. ³⁰ Pol na hii ɓay ɗoko sakra ruɔ nzoḅri s̄u-ɛ, roo le, nzoḅ mbika lawri haa ni. ³¹ Nzoḅ h̄an̄eri ká i ɓa nzoḅ réke tul kuḑu zad̄ ká Azi ká i ɓa nzoḅ buɔ Pol kara, i pie nzoḅ ɓa luo-ɛ ɓay kóď ni ha ni ka mbi ɓal-ɛ nda zad̄ mb̄y k̄i luye na ya. ³² Ká zad̄ mb̄y k̄i ruɔ na, feri nduo k̄i ɗo maŋ. Nzoḅ h̄an̄eri guu fe k̄iɛ ɓoď, nzoḅ h̄awri guu fe k̄iɛ ɓoď ndaw, a ruokeri laa le, i kɔ saw fe ká i mb̄yke k̄i na ya. ³³ Báyi le, nzoḅ h̄an̄eri ká sakra ruɔ nzoḅri na ɓaa saw ɓayke ha nzoḅ mb̄iw ká riŋ-ɛ ɓa Alezandere ká Ziḅri suru ni ɗo pola na. Leɛ, ka ura nduo-ɛ a laŋ ká pol ruɔ nzoḅri ɓay haŋa ri ɗa ɓo, a ɓaa ɓay ha ri laa. ³⁴ Roo le, zad̄ka i kɔ ni ɓa Ziḅ na báyi le, i ɗaa fe ɓáy nzaa-ri riw bele ḡm maa saw síe síďi í ɓaa mii: «Artemis, wuru Efɛzri na, ŋɔḅ mba wuru h̄awri riw bele!»

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 19:3571Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 20:4

³⁵ FalE ku báyii lE, nzoḅ d́áa mbede ká ðil ηγερεπο na ziη faa a ḡ ruo nzoḅri d́o d́ekεkε a ḡaa ha ri mii: «Baari nzoḅri ká Efεz! Nzoḅri riw bele kō ηγερεπο naari ká Efεz na ḡa puo ká kōrō hul wūru Artemis ká ḡa wūru luye! I kō Efεz ḡa puo ká puu wūruke tōdō saa tumbam a d́o d́i na ya lE woo! ³⁶ Feke ku na, faa ká ḡay ḡaηa nzoḅ máyke ḡayke na tiya. Munu zu lE, d́o nun ḡaηa rì kaw d́ekεkε, í d́aa fe ḡáy takra pod pod ya. ³⁷ Nzoḅ niri ká i f́aa ri í víke ri key na, i f́aa feri ká ðil hul wūruri ya ndaw, í t́iiri wūru naari ya ndaw pi. ³⁸ Zadfka Demeterus ḡáy nzoḅ ped ḡeri hii ḡay d́áa ḡay ḡo tul nzoḅ lE, nam f́ōη ḡay, ḡáy nzoḅ f́ōη ḡayri d́o d́i ku ká i d́áa ḡayke na. Be ze ḡa zad ká i séke d́i í d́aa ḡay ḡo tul nzoḅ. ³⁹ Zadfka i hii ḡay d́áa ḡay ḱi ḡod lE, i léke ḡayke ḡáy faake ḡáy faa *bol kusol puo ká zad mbú ḱi ruo na. ⁴⁰ Feri ká kal ká vuri key na, nzoḅri ká Rōm i mgbaka í d́aa ḡay ḡo tul naari, ḡay j́i lE, ḡuru maa ḡay ḡáa saw ḡay mbú ḱike na ta-taη ha ri yaa ḡayke ya.»

⁴¹ Fal ḡay nzoḅ d́áa mbede na ku báyii lE, ka ḡa ruo nzoḅri zol faa puo.

20

Pol se a kō nzoḅ mbika lawri ká Maseduwan

¹ Zadfka law nzoḅ puori ḡáy kér ḡay ḡari nda siri na báyii lE, Pol mbu nzoḅ mbika lawri a huo law-ri. FalE ku rōo, a wadfa ri a zol ḡa kuḡu zad ká Maseduwan na ḡáy. ² Ka se ḡáy zad zad ká ðil kuḡu zad na key, a ḡo nzoḅ mbika lawri ḡáy ḡayri ηgji ḡamba, rōo a kal a se tusiri GrEs ³ a d́aa few say ká d́i. Zadfka'a d́o d́i ya ḡay mbika tuo ḡay séke ḡa tusiri Siri na, ka laa ḡay Zifri ká i kuma ni ḡay d́áa fe ziη ni. Be ze ḡa ni mbi nzi-ε ḡay ýi ḡáy faa kuḡu zad ká Maseduwan na. ⁴ Nzoḅri ká i se

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 20:572Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 20:13

ziḅ ni na ze riḅ ri dfo key: Sopater, nzoḅ ká Bere vu Pirus ndaw, Arisitak báy Sekundus ká i ba nzoḅri ká Tesalonik ndaw, Gayus ká Derbe ndaw, Timote ndaw, rɔɔ Tisik báy Torofim ká i ba nzoḅri ká kuḁu zaḁ ká Azi na ndaw pi. ⁵ Bari na i se pol í vaa giyaḅ ḁuru ká nzaa maambii ká Toras. ⁶ Buru na, buru kaw Filiḅ, búru daa *nam suoriya maapa ká i daa taḅ fe hew fe na ndaw rɔɔ, búru hil búru kaw ḁil bawda tuo búru zol báy. Falε ká daa nam ndeḁe na báyii le, buru ziḅ ki ká Toras. Zaḁε ku ze, buru daa nam tɔnɔ say ká di.

Pol vaa led kuban ká lie ba huḁ ká Toras

⁷ Fal nam mgbaka taram na, buru mbu ki ziḅ nzoḅ mbika lawri ḁay daa law mbiw ziḅ ki. Lεε, Pol ba ḁay ha ri. Munu ká'a zól ruo na, ka ba ḁay ngi-ngii ziḅ ri kpuru nzaa zaḁ buo. ⁸ Bil hul káy tul ki ká buru mbu ki ká di na, i daa huu ndeleri zuɔ di gbaa. ⁹ Báyii le, led kuban mbiw munu riḅ-ε ba Utik kaw fonεtere. Zaḁka Pol dfo ba ḁay bole di di koḅ rɔḁay na, ka duku nam a kal nam saw, a lie saa tul hul káy tul ki ndeke di sayke na gbáy nda siri. I se ḁay vaa úra ni, le, i mgbani ba huḁ yek. ¹⁰ Báyii le, Pol di a diḅ a mbi ni mgbolka dfo nduo-ε a ba ha nzoḅri mii: «ì ha law-rì ka nzáa rì ya, ḁay yi le, ɔmi be tòn dfo di rɔḁay.» ¹¹ Falε ku le, ka hil a se siya ba ki, a haw maapa a su ziḅ ri. Ka lo soro ziḅ ri ki kpuru, ha nzaa faa nzaaru ndaw rɔɔ, a uru a zol báy. ¹² Lεε, i sùu led kuban na báy kumnun ba puɔ. Káw kumnun be na, daa ha law nzoḅri riw bele nda siri ha ri kaw báy bawda suoriya.

Úru Pol saa Toras ba Mile

¹³ Fal fekeri na ku báyii le, buru uru búru vaa kaw ḁil bawda tuo, búru se pola búru se Asos. Ba zaḁ ká Pol waa ḁay ziḅ buru ká di, ze a hil a kaw ḁil bawda tuo na ziḅ buru. Ka mbi nzi-ε ká di munu, ḁay yi le, ka hii ḁay séke

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 20:1473Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 20:24

ɓáy faa kɛɛ. ¹⁴ Zaɗka ɓuru ziŋ kɪ ká Asos na báyyi ɛ, ka hil a kaw ɓil bawda tuo ziŋ ɓuru, a ɓúru kɪri ɓúru se ɓa puo ká Mitilen. ¹⁵ Úru saa zaɗ nu ku na, ɓuru se ɓáy ɓil maambii kpuru tji nzaaruoke ɓúru tji ɗi ya ɓáy tukuɗu mbii Kiyo. Nzaaruok kɪ na, ɓuru tji tukuɗu mbii Samos, a nzaaruoke taa kɪ na báyyi ɛ, ɓuru tji puo ká Mile ká ɗo nzaa maambii. ¹⁶ Tusueke ɛ, Pol mbi nzi-ε pola hɔy ɓay t̄a ká Efɛz na ya, ɓay ji ɛ, ka hii ɓay mgbaka roy ká kuɗu zaɗ ká Azi ya, ze a nzaa faa a takra a hii ɓay t̄i Zuruzalem pola ndaw rɔɔ, *nam suoriya pantekoɗ na vi ɓáy.

Pol waɗa ŋɛɛ tul pedri ká i vi saa Efɛz

¹⁷ Zaɗka ɓuru kaw Mile rɔɓay na, Pol pie nzaaped ha ri v̄a ɗi *ŋɛɛ tul pedri ká tul nzoɓ mbika lawri ká i mbu tul kɪ ká Efɛz na ɓay haŋa ri vi. ¹⁸ Zaɗka i tji luo-ε na báyyi ɛ, ka ɓaa ha ri mii: «Baarì na, ì kɔ sɪmsed̄ ɓi ɓáy ɗol ɓi ká mì ɗòke sakra ɓaarì, ɓáy titire nam ká mì víke kuɗu zaɗ Azi key na ndaw. ¹⁹ Mì ɗiŋ tul-i mí ɗaa ped̄ ha ŋɛɛmbay ɓáy mbii nun, a mí kɔ sɛke fe ŋgi-ŋgii ɓay tul Ziɓri ká i leke ɓay ɓay ɗáa fe ziŋ mì. ²⁰ ì kɔ ndaw, ɓayri ká'a ɓá kere ɓaarì na, mì muu rì mbij̄ ya. Mì ka-káake riw bele ha rì, a mí fere rì fe ká zaɗ ruo ndaw, ká ɓil hul ɓaarì ndaw pi. ²¹ Baŋguo na, mì ɗi Ziɓri ɓáy ɓari ká i ɓa Ziɓ ya ndaw na, ɓay haŋa ri suo kér ɓay ɓari ká tul fe ɗáa kaaya ɓari, í fɛɛ sùo-ri ɓa luo ŋɛɛwuru, a í ɗaa law-ri ɓo tul ŋɛɛmbay naari Zezu.»

²² «Timbede key na, mì séke ɓa Zuruzalem ro munu ká Tem Law Pie ha mì ɗaa, taŋ kóko fe ká'a t̄i tul-i ká ɗi. ²³ Roo ɛ, mì kɔ ɛ, ɓáy puo puo na, Tem Law Pie baka mì mii, ɗáa mì ɓo hul sal, ɓáy kóko sɛke fe na, ɗo giyaŋ mì. ²⁴ Bi na, káw kumnun, mase huɗ hɔy kara ɗaa fe mbij̄ ya. Roo ɛ, fe ká mgba law-i ŋɔ-ŋɔŋ ɓay ɗáa na, ɓa ɔro ɓie ped̄ ká ŋɛɛmbay Zezu pɔŋ zuo nduo-i ɓay haŋa

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 20:2574Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 20:35

mì ḏaa. Pedke na ḁa ka-káa Bay Kere ká se tul law kere Ḥgerewuru.»

²⁵ «Zadka mì ḏo sakra ḁaari na, mì fere rì ḁay ká se tul réke mbay Ḥgerewuru. Roo le, timbede key na, mì ko le, ká sakra ḁaari na, nzoḅ ti kókó mì mbáa wum. ²⁶ Be ze, mì ḁaa ha rì vuri key ta-taḅ: zadka nzoḅ mbijw ká sakra ḁaari key wuru faa le, ḁayke ti tul-i ya, ²⁷ ḁay ij le, ferì riw bele ká Ḥgerewuru leke ḁay ḏáa na, mì ka-káake ha rì mí muu rì mbijw ya. ²⁸ Ì nze ḁáy sùo-rì, kakalke le, ḁay tul nzoḅ mbika lawri riw bele ká Tem Law Pie pḅḅ ri zuḅ nduo-rì, ḁay haḅa ri nda faa pol-ri munu ká nzoḅri kḅḅoke fe ḁol ḁari. Ì ko-kóm ḁa tul nzoḅ mbika lawri ká i mbu tul kḅ ká i vi ḁa taa Ḥgerewuru ḁáy faa sím Vi-e ká uo ká tul puu say huḏ na. ²⁹ Mì ko le, zadka mì zól mí pḅḅ rì na, nzoḅ law mgbḅḅri ká i ḏo munu ḁa váy koyri na, i ví sakra ḁaari í ndḅḅ fal-rì kpuru ḁay ḏáa seke zij rì. ³⁰ Nzoḅ ḁaneri ká sakra ḁaari kḅ ḁoy kara, i úru ḁay kúḏ ḁay gbaḏ gbaḏ ḁay úlake nzoḅ mbika lawri ḁay fáa ri zuḅ fal-ri. ³¹ Munu zu le, ì káw ḁáy nzaa ḁal-rì kekeke. Ì ḁa law-rì ka kér se tul ḏol ḁi ká sakra ḁaari ká mì ḏaa mbiimbam say ḁáy ḁay ká mì fere rì mbijw mbijw riw bele suḅ ḁáy ḁisie ḁanḅuḅ ḁáy mbii nun-i na.

³² «Timbede key le, mì ala rì zuḅ ḁil nduo Ḥgerewuru ḁay haḅa ni ka kḅḅ rì ḁáy law kere ḁe. Ka ḏo ḁáy ḁurusuo ká ḁay haḅa rì ḅḅḅ ḁa pola pola ndaw, ḁay haḅa fe kereri ká'a kḅḅ ḁay haḅa nzoḅ taa ḁeri riw bele na, ì zij ndaw. ³³ Kḅḅn lari ḁaari, mase feziḅa ḁaari, mase gari ḁaari na, ḏáa mì mbijw ya. ³⁴ Baari ḁoy kara ì ko ndaw, nduo-i kḅ ze mì ḏáake ped ḁay tul fe ká puo mì ndaw, ḁay tul nzoḅri ká i ḏo zij mì ndaw pi. ³⁵ Bi na, ferì riw bele ká mì ḏaa na, mì kíeke rì ḁay haḅa rì ḏaa mini key ndaw, í sóke nzoḅri ká ḁurusuo-ri tiya, í kérke ḁay se tul ḁayri

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 20:3675Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 21:6

ká ḡgerembay Zezu k̄i sùo-ε ḡaa mii: “Mbika fe ḡay haḡa nzoḅ na ḡa suoriya ḡamba, mba yaḡake.”»

³⁶ Zaḡka Pol ḡaa ḡayri na munu ɔ riw bele báyii le, ka huku siri gburuk zih ri riw bele, a ḡaa nzaa ḡay kere.

³⁷ Báyii le, ḡari riw bele na i haw rεw saḡak, í mgbáke nduo-ε zuḡuḡu í ul suk-e. ³⁸ I ḡaa síe ḡgii ḡamba ḡay tul ḡay ká'a ḡaa mii, i ti kókɔ nun ḡeri mbáa w̄m na. Falε ku le, i su ni kp̄uru í séke nzaa bawda tuo ndaw rɔɔ, í pɔḡ ni ha ni zol ḡáy.

21

Pol ȳi a se Zuruzalεm

¹ Zaḡka ḡuru pɔḡ k̄i ḡáy mbii nun, búru kaw ḡil bawda tuo na báyii le, ḡuru se ndoy maa tukuḡu mbii Kos. Nzaaruoke ku na ḡuru uru búru se tukuḡu mbii Rode. Úru saa zaḡ nu ku na, ḡuru se puo ká Patara. ² Lεε, ḡuru zih bawda tuo ká ḡi ká se nun-ε ḡa Fenisi, búru hil búru kaw ḡi a búru zol. ³ Zaḡka ḡuru ḡo sikḡa maambii na, ḡuru kɔ tukuḡu mbii Sipir ḡo ḡa nduo gel, a búru se nun ḡuru mak ḡa tusiri ká Siri, búru t̄i puo ká Tir. ḡuru ḡira ká ḡi, ḡay i le, ḡa zaḡ ká i f̄a soḡari saa ḡil bawda tuo ká ḡi. ⁴ Ká Tir na ḡuru zih nzoḅ mbika lawri ká ḡi, a búru kaw zih ri nam tɔnɔ say. Lεε, Tem Law Pie suru ri ha ri ḡaa ha Pol ḡay haḡa ni ka se Zuruzalεm ya. ⁵ Roo le, zaḡka ḡuru ḡaa nam ḡa tɔnɔ say na báyii le, ḡuru uru búru mbi faa, le, ḡari riw bele ḡáy máy ḡariri ḡáy vu ḡariri na, i su ḡuru kp̄uru ha ḡuru t̄i saa ḡil ḡgerεpuo na. Zaḡka búru k̄iri búru t̄i nzaa maambii na báyii le, ḡuru huku siri ká nzaa kporo, búru ḡaa nzaa ḡay kere ká ḡi. ⁶ Falε ká ḡuru waḡa k̄i mb̄iw mb̄iw riw bele na ndaw rɔɔ, búru pɔḡ k̄i búru hil búru kaw ḡil bawda tuo na. A ḡari na laa le, i ȳi faa puo ḡari.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:776Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:18

⁷ Buru uru ká Tir na, búru se báy bawda tuo ba pola kpuru tji Tolemay. Zadfka buru tji di na, buru hii soko ha yu bururi a búru kaw zih ri nam mbiw. ⁸ Nzaaruoke na, buru uru ká zadf nu ku búru se kpuru, búru tji ngerepuo ká Sezare. Buru se luo Filiḅ ká ba nzoḅ káa Bay Kere, búru naa luo-ε. Ba be ká sakra nzoḅri ká tɔnɔ say ká i nan ri ká Zuruzalem na. ⁹ Be na, ka do báy ledf máy tikdiri ba niḅ ká i yaa bay saa nzaa ngerewuru í baa ha nzoḅri. ¹⁰ Buru kaw di kpuru nam buru maa fe báyji le, nzoḅ yaaha bay saa nzaa ngerewuru mbiw, riḅ-ε ba Agabus uru saa kuḅu zadf ká Zude a ví zih buru ká di. ¹¹ Lεε, ka mbi sal bil huɔ Pol a síḅke bal-eri báy nduo-eri ki sùo-ε a baa mii: «l kɔ, bay ká Tem Law Pie tina máake na ze do key: nzoḅ sal bil huɔ key na Zibri ká Zuruzalem i síḅ ni faa mbiw munu ká m̀i síḅ bal-iri báy nduo-iri key, í ala ni bo nduo nzoḅri ká i tuu ngerewuru ya.» ¹² Zadfka buru laa bayke munu na báyji le, búru kiri ká buru do zadε na, buru kodf Pol bay haḅa ni ka se Zuruzalem ya. ¹³ Roo le, Pol yiḅra báy bay ha buru mii: «Bay ji ndaw rɔɔ, ì rε-rεw í daa ha law-i kuḅ mbii gbaḅ mini key le? Bay tul riḅ ngereḅbay Zezu na, m̀i do di ya bay haḅa ri síḅ m̀i síḅ hɔy ya, roo le, huḅ hɔy kara m̀i do di ya bay huka ká Zuruzalem.» ¹⁴ Munu ká buru zih faa ká bay mbaka tul-e ya na, buru pɔḅ nzaa kódf ni búru baa mii: «Ndadf bay haḅa ngereḅbay ka daa munu ká law-ε hii.» ¹⁵ Fal namri ká kal na ku báyji le, buru leke fe bururi a búru uru búru zɔl ba Zuruzalem. ¹⁶ Nzoḅ mbika law haneri ká Sezare su buru se puo Manason ká ba nzoḅ ká Sipir, a ba nzoḅ mbika law ká piεdf lew hɔy, a ha buru naa luo-ε. ¹⁷ Zadfka buru tji Zuruzalem na, yu bururi ká di i mgbá buru báy suoriya. ¹⁸ Nzaaruoke na báyji le, Pol se zih buru se puo Zak, ká *ngere tul pedri riw bele do mbú ki ká di.

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 21:1977Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 21:26

¹⁹ Pol ḏaa soko ha ri, a kji fal feri riw bele ká ḡḡerewuru ḏaa ká sakra nzoḅri ká i ḡa Ziḅ ya ḡáy nzi-ε lem lem ḡáy faa ped̄ ḡe na ha ri laa. ²⁰ Zaḏka i laa ḡayke na báyiḡi le, i pisi ḡḡerewuru í ḡaa mii: «Yu ḡuru, mù kḡ nzoḅri ḡa mina mina ká sakra Ziḅri key ze i ḏaa law-ri ḡo tul Zezu le! Roo le, ḡari riw bele na, i ḡa nzoḅri ká i nduḡ ká tul *bol kusol *Moyze. ²¹ ḡari na, i laa ḡay ká se tul-a mii, mù fere Ziḅri riw bele ká i kaw sakra nzoḅri ká i ḡa Ziḅ ya na, ha ri pḡḡ bol kusol Moyze, a mú ḡaa ha ri ḡay haḡa ri kuḡ ḡgori vu ḡariri mbăa ndaw, ḡay haḡa ri ḏaa fe saw puo naari mbăa ndaw pi. ²² Náa ḏári mina ro le, ḡay ḡi le, vika ḡo key na, i laa ḡayke ḡa tusue! ²³ Munu zu le, mú ḏaa fe ká ḡuru ḡaa ha mù. Ká sakra ḡuru key na, nzoḅri ká i mbi nzaa-ri ḡa ḡḡerewuru na, i ḡa niḡ. ²⁴ ḡo na, mu se ziḡ ri mú sán̄ sùo-ḡ ziḡ ri, rḡḡ mú puo feri riw bele ká ḡay haḡa ri sḡuke tul-ri. ḡe mini ndaw rḡḡ, nzoḅri riw bele na, i kókḡ mù ḡa nzoḅ ká mù ḏo tul fe saw bulu naari mú ḏaa vu mbom ḡo tul bol kusol Moyze ḡangḡo. ḡe rḡḡ i kókḡ ḡay ḡaa nzoḅri ká i ḡaa se tul-a na ḡa kúḏ ḡay ḡoy ḡáy. ²⁵ A ḡay ká se tul nzoḅri ká i ḡa Ziḅ ya ká í ḏaa law-ri ḡo tul Zezu na, ḡuru mbi nzaa ḡuru pola, ḡuru pie ḡáy mbede ha ri ḡay haḡa ri mḡba sùo-ri ká tul náyri ká nzoḅri púoke fe ḡa wuru ḡari ndaw, ká tul sım ndaw, ká tul nayri ká i piri sol-ri ká sımke ndiḡ ḡa ḡaḏi ndaw, rḡḡ ḡay tul ḏaa nun pie ndaw na.»

²⁶ Báyiḡi le, nzaaruoke na, Pol se ziḡ nzoḅri ká niḡ ku na, í tii saw ḏaa fe saw puo Ziḅri. Falε le, ka se ḡil *hul kaḡi ḡḡerewuru ḡay haḡa nzoḅ fe poyri kḡ nam ká i órḡke ḏaa fe saw puo na. ḡa nam ká ḡari nzoḅ fe poyri púoke fe ḡay tul-ri mbjw mbjw riw bele.

I mḡba Pol ká ḡil hul kaḡi ḡḡerewuru

²⁷ Zadfka nam ká tɔnɔ say na tòn deḅ ḅay harja óro ḅie nam sáḅ sùo-ri maa báyii lɛ, Zifri ká i uru saa kuḁu zadf ká Azi na, i kɔ Pol ḁo ḅil *hul kaḅi ḅgerɛwuru. Lɛɛ, ḅari na i suru tigḅaa ruɔ nzoḅri riw bele í mḅa ni ²⁸ í ḁáake fe ḅeleḅ ḅeleḅ mii: «Nzoḅri ká *Izarayɛl, ì ví sɔ ḅuru! Ì kɔ ledḅan ni key, ka se ḅáy zadfri riw bele a ka-káa ḅay a ùlake nzoḅri riw bele se tul ledf Izarayɛlri ndaw, se tul *bol kusol *Moyze ndaw, se tul hul kaḅi ni key ndaw pi. Ka ḁaa kpuru ha nzoḅri ká i ḅa Zif ya hɔy kara, i vi ḅil hul kaḅi ḅgerɛwuru, í ḅɛke zadf ká ḁo ḅodf ḅa taa ḅe na.»

²⁹ (I ḅaa munu, ḅay yi lɛ, ká pola na i kɔ Torofim ká ḅa nzoḅ ká Efɛz na ḁo ziḅ Pol mbjw hɔy ká ḅil ḅgerɛpuo na ku. I ker í ḅaa mii, Pol ha ni rì a se ḅil hul kaḅi ḅgerɛwuru na.) ³⁰ Báyii lɛ, nzoḅri ká ḅil ḅgerɛpuo ku na riw bele uru gbaw, a í ḁuu ḅáy zadfri riw bele nzal nzal ḅa tul-e. I mbu so tul Pol na í mḅa ni í kuɔ ni í tji ke ni saa hul kaḅi ḅgerɛwuru na ḅa zadf kɔ ḅgerɛ, a í dar faa hulri ḅa vaa hɔy gbukru gbukru ḁo ḁi. ³¹ Zadfka i ḁo nzáa faa ḅay ika ni na báyii lɛ, ḅay tɔḁo ḅo suku ḅgerɛnzoḅ yum ká Rɔm ká ḁo Zuruzalɛm mii: «Nzoḅri riw bele ká ḅil puo ká Zuruzalɛm na, i se tul kɔ hali hali.» ³² Zadfɛ ku hɔy lɛ, ka nan nzoḅ yumri ḅáy ḅgerɛ tul nzoḅ yumri zuɔ tul-e a ḁũuke ḅa luɔ ruɔ nzoḅri na. Zadfka ruɔ nzoḅri kɔ ḅgerɛ tul nzoḅ yumri ḅáy nzoḅ yumri na báyii lɛ, i pɔḅ nzaa ḅɔḁ Pol na. ³³ Báyii lɛ, ḅgerɛ tul nzoḅ yumri soro ḅa lakun-ɛ a mḅa ni, a mbi nzi-ɛ ha ri siḅ ni ḅáy sal lari ḅa siḁi. Falɛ lɛ, ka vbi ri mii: «Ka ḅa ve lɛ? Mase fe yi ze ka ḁaa lɛ?» ³⁴ Nzoḅ ha ha kara ḁaa fe ḅáy nzi-ɛ ḅeleḅ ḅeleḅ í láake kɔ ya, lɛ, ḅgerɛ tul nzoḅ yumri mbi nzaa ha ri mḅa Pol na í tji ke ni ká sakra ruɔ nzoḅri ḅa zadf káw nzoḅ yumri ká siya, ḅay yi lɛ, ka ziḅ faa ká ḅay láa saw ḅayke ḅa tusuɛ ya ḅay tul nzoḅri ká i se tul kɔ hali hali na. ³⁵ Zadfka i tji ḅáy Pol na kpedere ká saw sólo ká ḅay

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:3679Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 22:5

hil ḅa siya na báyii le, nzoḅ yumri mbi ni zúruru, ḅay yi le, ruo nzoḅri nzuu ki nziḁ nziḁ. ³⁶ Ruo nzoḅri ká tḅḅ bol-ri na, i ḁaa fe ḅeleḅ ḅeleḅ í ḅaa mii: «I ni i ki ḅa ḅuru!»

Pol ḅaa ḅay ká ḅay yaḅake sùo-ε

³⁷ Tḅḅ ndii mini key ká ḅay haḅa Pol se ḅil hul ká siya na báyii le, Pol vbi ḅεεε tul nzoḅ yumri na mii: «LEε, mù ti pḅḅ faa ḅa mì ḅaa ḅay ḅi key ndii ḅa mù laa ya le?» LEε, ḅεεε tul nzoḅ yumri na yiiḅra ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Yee, mù kḅ nzaa ḅεεε ndaw zey kéle? ³⁸ Munu le, mù ḅa nzoḅ ká tusiri Ezifte ká uru ziiḅ nzoḅ réke tul puori ká timḅεεε key ká'a ḅa nzoḅ ika nzoḅri se ḅil law kor ḅa isḅḁ duḅ zaḁ niḅ na ya (4.000).» ³⁹ Pol yiiḅra ḅáy ḅay ha ni mii: «Mì ḅa Ziḅ ká i mboḅ mì ká Tars ká tusiri Silisi. Mì ḅa leḁ ḅil puo ká ḅil ḅεεεpuo ká Tars na key ki. Mì kod mù, mu pḅḅ faa ḅa mì ḅaa ḅay ḅa ruo nzoḅri key na i laa.» ⁴⁰ ḅεεε tul nzoḅ yumri ḅa Pol ḁo tul sólo ká siya zeleḅ, a laḅ nduo-ε ḅa luo ruo nzoḅri ha ri ḁaa sēm riw bele. Zaḁka nzaa rḁḁi kuḅ na báyii le, Pol mbi ḅay ḅáy nzaa eboro mii:

22

¹ «Baari yu-iri ḅáy bāari, i laa ḅay ḅi ká mì ḅaa ha ri timḅεεε key ḅay yaḅake sùo-i na.» ² Zaḁka ruo nzoḅri laa mii, ka ḅaa ḅay ḅáy nzaa eboro na báyii le, zaḁ ḁo kununu. Ro, Pol mbi ḅay a ḅaa ha ri mii: ³ «Bi na, mì ḅa Ziḅ ká i mbḅḅ mì ká Tars ká tusiri Silisi. Roo le, i hol mì ká Zuruzalem key, a mí kaw saw ḅal *Gamaliyel ḅa ni fere mì *bol kusol bulu naari na ḅáy zaḁε ḅgidḁ bele. Mì pḅḅ sùo-i ḅáy kēr ḅay ḅi riw bele ḅa ḅεεεwuru munu ká ḅaari riw bele ká vuri key ndaw. ⁴ Mì ḁaa nun nzoḅri ká i mbi Faa ḅεεεmbay Zezu tuḅ síe ha ri hu, mí mḅa wārari ḅáy máyri, mí siḅ ri mí ḁaa ri zuḅ hul sal. ⁵ ḅεεεnzoḅ *fe poy luye ḅáy *nzoḅ kúḅ sal ḅay luyeri riw bele kara,

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:680Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:16

i naa hoḁo ḅay ḅi mii, mì ḅaa sùo ḅay. Mì yaa mbede ká nduo-ri ḅay séke ḅa yu ḅaari Zibri ká Damas, a mí se ḁi ḅay mgbaka nzoḅ mbika lawri ḅay síḅ ri ḅáy sal lari, ḅay f̄a ri ḅay víke ri Zuruzalɛm ḅay ḁáa ri se-se.

⁶ «Munu ká mì se faa kḁḅ rḁḅay, a mí ḁo ḁi ya deḅ ḅáy Damas, ḅáy síe ká ḁo law tul na báyii ɛ, zaḁɛ ku hɔy zaḁ hie gbɛɛɛ saa nulue a kiri mì gbuk. ⁷ Mì lie raḁ ḅo siri, ɛ, mì laa kusol nzoḅ ká ḁi mì mii: “Sol! Sol woo! ḅay j̄i ndaw rḁḁ, mù ḁaa nun-i tuḁ síe munu ɛ?” ⁸ ɛɛ, mì yij̄ra ḅáy ḅay ḅa ni mii: “Mbay, waa, mù ḅa ve ɛ?” Báyii ɛ, ka yij̄ra ḅáy ḅay ḅa mì mii: “Mì ḅa Zezu ká Nazarɛḁ ká mù ḁaa nun-i tuḁ síe na zu.” ⁹ Nzoḅri ká i ḁo ziḅ mì na, i kḁ zaḁ ká hie, roo ɛ, kusol nzoḅ ká ḅaa ḅay ziḅ mì na i laa ya. ¹⁰ Báyii ɛ, mì vbi ni mii: “Mbay, waa, mì ḁáa mina ro zey ɛ?” ɛɛ, ka yij̄ra ḅáy ḅay ḅa mì mii: “Úru siya mú se Damas, ɛ, i kíe mù feri riw bele ká mì leke ḅay haḅa mù vaa ḁaa na ḅáy.” ¹¹ Munu ká mì kḁ zaḁ ya ḅay tul zaḁ ká hie gbereḅ ká nun-i na, b̄aw seḁ ḅiri mgbā nduo-i mgbā rḁḁ í kuḁ mì í séke Damas na ḅáy.

¹² «ɛɛ, nzoḅ mb̄iw ḁo Damas ku riḅ-ɛ ḅa Ananiyas, ka ḅa nzoḅ híe ɲɛɛwuru, a ḁaa vu mbom ḅo tul bol kusol naari ḅáy zaḁɛ ɲgid̄ bele, ḅa Zibri riw bele ká Damas ḅaa ḅay ḅe ḅáy kere. ¹³ Ka ví ziḅ mì a ḅaa ḅa mì mii: “Ȳu-i Sol, mu mgbúḁa nun-a mú kḁ-kóm.” Zaḁɛ ku hɔy mì ura nun-i mí mgbuḁa, ɛ, mì kḁ zaḁ a mí kḁ ni. ¹⁴ Báyii ɛ, ka ḅaa ḅa mì mii: “ɲɛɛwuru bulu naari na náa mù piḁḁ lew hɔy ḁo ḅoḁ, ḅay haḅa mù kḁ law hiiya ḅe, ḅo mú kḁ Zezu, ká ḅe huḁ-ɛ hɔy ḅa nzoḅ fe ḁáa ḅáy zaḁɛ nzeḁɛm na, ḅay haḅa mù laa ḅay ká nzi-ɛ. ¹⁵ Tusueke ɛ, mù bá nzoḅ nasi ḅay ḅe ḅay ka-káa ḅay feri ká mù kḁ ḅáy nun-a, a mú laa ḅáy suk-a na ká nun nzoḅri riw bele. ¹⁶ A timbeḁɛ key na waa, ḅa j̄i rḁḁ mù giyaḅ ḅáy ɛ? Mu úru siya mu ḁi riḅ ɲɛɛmbay ha ri ḁaa tul-a nduo mbii

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:1781Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:26

hà ḡgerembay ka wáa feyaa ḃori riw bele ká ḃil law-a hà mù.”

¹⁷ «Fale ká bole ḃi maa fe na báyii le, mì yìi mí se Zuruzalem. Zadžka mì se ḃil *hul kani ḡgerewuru, a mí ḃo ḃáa nzaa ḃay kere na, fe tina nun hà mì. ¹⁸ Mì kḃ ḡgerembay, le, ka ḃaa hà mì mii: “Mu úru ḃa vaa mú tji saa ḃil ḡgerepuo ká Zuruzalem key, ḃay ji le, ḃay ká mù ḃaa se tul-i na, nzoḃkeri ti yaḡa ya.” ¹⁹ Le, mì yijra ḃáy ḃay hà ni mii: “Mbay, ḃari na i kḃ ta-taḡ, ḃa ḃi kḃ ze mì se ḃil *hul mbú kḃ ḃariri, mí mgba nzoḃri ká i ḃaa law-ri ḃo tul-a, mí ḃaa ri zuḃ hul sal, a mí nda ri ndaw. ²⁰ Zadžka i mgba Etjen ká ḃa nzoḅ nasi ḃay ḃo, í i ni na kara mì ḃo zadž, mí hii ḃayke zij ri, a mí kḃḃo gari ḃari nzoḅ ika niri na.” ²¹ Báyii le, ḡgerembay ḃaa hà mì mii: “Úru siya mú se, ḃay ji le, ḃa ḃi kḃ ze, mì pie mù ḃi ḃi se luo nzoḃri ká i ḃa Ziḃ ya.”»

Pol ḃáy ḡgerE tul nzoḅ yumri

²² Ruḃ nzoḃri te suku-ri kpuru, í laa ḃay ká tji ká nzi-ε ká'a ḃaa mii, ḡgerewuru pie ḃeri ḃa luo nzoḃri ká i ḃa Ziḃ ya. Be nu ku ro, i tii saḡ ḃáa ḃay ḃáy nzaa-ri riw bele gbaw mii: «Nzoḅ ká mini na, ndadž ḃay haḡa ni ka ti tusiri key ya! Mgba ni í i ni, ka maa ḃay káw kumnun ya!» ²³ Ro, í yiw fe í nan gari ḃari í vbuku ḃa siya, rḃḃ í faa siri í mii ḃa tul-ri ndaw. ²⁴ Be ze hà ḡgerE tul nzoḅ yumri na mbi nzi-ε ḃay haḡa ri mgba Pol í séke ni ḃil hul káw nzoḅ yumri ká ḃo siya kávbaw ndaw rḃḃ, ḃay vbika ni ḃay ḃáy ndoy ḃay kḃkḃ saḡ fe ká ruḃ nzoḃri gúuke fe mini ká tul-e na. ²⁵ Roo le, zadžka i mgba Pol í siḡ ni ḃay ndáka ni na báyii le, ka vbi ḡgerE tul nzoḅ yumri ká ḃo pol-e na mii: «Nzoḅ ká nzoḅ réke tul puo ká Rḃm kḃ ni ḃa leḃ ḃil puo na waa, ḃaari ḃo ḃáy faa ḃay ndáka ni taḡ ḃay ká i ḃaa ḃo tul-e hḃy le?» ²⁶ Zadžka ḡgerE tul nzoḅ

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 21:2782Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 23:3

yumri laa ɓay ká Pol ɓaa munu na báyyi ɓe, ka ɗuu a se luɔ ɳɳɛ tul-e a baka ni mii: «Mu ɗáa mina ɓáy sùo-ɔ key ɓe? Ledban na, i kɔ ni ɓa led ɓil puɔ ká Rɔm!»²⁷ LEE, zaɗɛ ku hɔy ɳɳɛ tul nzoɓke na uru a vi luɔ Pol, a vbi ni ɓay mii: «Mu ɓaa ha mi laa! Waa, mù ɓa led ɓil puɔ ká Rɔm kɪ ɓe?» Pol yiɳra ɓáy ɓay ha ni mii: «Ū-uu, ɓe kɪ zu.»²⁸ Báyyi ɓe, ɳɳɛ tul nzoɓ yumri na mbi ɓay a ɓaa ha ni mii: «Bi na, mì faa lari ɳɳi-ɳɳii mí puo ndaw rɔɔ, ha ri kɔ mì ɓa led ɓil puɔ ká Rɔm ɓáy.» LEE, Pol yiɳra ɓáy ɓay ha ni mii: «Bi ɓe, ɓáy mboɳa ɓi hɔy, i kɔ mì ɓa led ɓil puɔ ká Rɔm.»²⁹ Zaɗɛ ku hɔy nzoɓri ká i hii ɓay vbika ni ɓay ɓáy ndoy na, i naa sùo-ri ká lakun-ɛ. A ɳɳɛ tul nzoɓ yumri na, zaɗka'a kɔ Pol ɓa led ɓil puɔ ká Rɔm na báyyi ɓe, hiɛ ɗaa ni ɳɳii ɓamba, ɓay yi ɓe, ka ha ri mgba ni í siɳ ni ɓáy sal lari.

Pol kaw pol nzoɓ kúɳ sal ɓay luyeri ká luɔ Zifri

³⁰ ɳɳɛ tul nzoɓ yumri na hii ɓay kóko, ɓay yi kɪ rɔɔ Zifri ɗáake ɓay ɓo tul Pol ɓe! Saɓke mini ze, nzaaruoke na báyyi ɓe, ka ha ri hina sal lari ká i siɳke ni, a mbi nzi-ɛ ha *ɳɳɛnzɔɓ fe poyri ɓáy *nzoɓ kúɳ sal ɓay luyeri riw bele ha ri mbu kɪ. Falɛ ku rɔɔ, a sùu Pol a vike ni a ɗaa ni ɗo pol-ri.

23

¹ Pol na kɔ-kóm ɓa luɔ nzoɓ kúɳ sal ɓay luyeri a ɓaa ha ri mii: «Yɔ-iri, ɓáy kɛr ɓay ká *taɳ kaɗ kaɗ ze, mì séke simseɗ ká saɓ ɓal ɳɳɛwuru kpuru tiɳ vuri key.»

² LEE, ɳɳɛnzɔɓ fe poy luye ká ɓa Ananiyas mbi nzi-ɛ ha nzoɓri ká i kaw lakun Pol na nda tinzi-ɛ wɔɓ ɗo ɗi.

³ Báyyi ɓe, Pol ɓaa ha ni mii: «Bo ká mù ɗo munu ɓa tɔy kere ká ɓo tupal hɔy na, ɳɳɛwuru a ndáka tinzaa-a ɓáy. Mù kaw ɓay kúɳ sal ɓay ɓo tul-i munu ɓáy faa *bol kusol naari na, roo ɓe, mù waɗ tul bol kusolke na mú ha ri nda

Peď nzoď ndáy nzaapeďri 23:483Peď nzoď ndáy nzaapeďri 21:11

mì.» ⁴ LEE, nzoďri ká i kaw đí ya báy lakun-ε deď na i baa ha ni mii: «Ŋgerenzoď *fe poy luye taa Ŋgerewuru zu waa, mù raď ni le wool!» ⁵ Báyji le, Pol yijra báy bay ha ri mii: «Yu-iri, mì kɔ ni ba Ŋgerenzoď fe poy luye le, mì ti b́aa munu ya, bay ji le, mì kɔ ndaw, i daa do bil mbede Ŋgerewuru mii: “Mbay tul nzoď bori na, mù ti b́aa bay kaaya se tul-e munu ya*.”»

⁶ Pol na kɔ ndaw, nzoďri ká i ba nzoď kún sal bay luyeri na, nzoď haneri ba *Sadusiri, a nzoď hawri ba *Fariziri. Sawke mini ze, ka baa bay beleŋ ba siya ha ri mii: «Yu-iri, bi na mì ba Farizi, a mí ba vu bil Fariziri! Bay tul daa law nzokdo te tul tji nzoďri saa luɔ huď na ze, i daake bay do tul-i ká vuri ká pol-rì key!» ⁷ Zaďka'a baa bay key na munu báyji le, Fariziri báy Sadusiri na, i may kɔ bayke ká zaď mbú kɔ ha nzoďri téke bil kɔ. ⁸ (I may kɔ bay, bay ji le, Sadusiri kɔ í baa mii, nzoď huďeri ti tji saa luɔ huď kpay ya mgbaŋ. Leď nzaapeďri ká nulue báy temri kara tiya ndaw. Roo le, Fariziri na i daa law-ri do tul fe niri na key riw bele). ⁹ Máj bayke ku na ŋoŋ bamba tasiri ha zaď do giŋgiŋ. Nzoď fére nzoďri bol kusol haneri ká i ba Fariziri na, i uru siya í baa bay báy ŋoŋke ha nzoďri mii: «Leďban key na buru ziŋ kaaya be mbij ya! Kɔ ya le, tem, mase leď nzaapeď ká nulue ze baa bay ha ni.» ¹⁰ Máj bay bari na ŋoŋ bamba tasiri ha ŋere tul nzoď yumri na daa hje a baa mii, kɔ ya le, i mgbaka Pol na í goď ni mbedke mbedke. Sawke ze, ka ha kuďu nzoď yumri se í vaa mgba Pol ká sakra bari na, a í se ziŋ ni bil hul káw nzoď yumri ká do siya na robay.

¹¹ Sunke ku na báyji le, Ŋgerembay tji tul Pol a baa ha ni mii: «Siŋ law-a, bay ji le, nasi bay bi ká mù baa ha nzoďri ká Zuruzalem key na, do nun haŋa mù daa munu ká Rom

* 23:5 23.5 Tji kele 22.28.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:1284Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 21:21
ndaw.»

I leke ḅay mgbaka Pol ḅay ika ni

¹² Zaḁka nzaaruḅ sil ḁa síe tji na báyii ḅe, Ziḁri mbu ki í sụ mjiiri zuḅ nduo ki í ḅaa mii: «Náa súri fe ya ndaw, náa nzóri mbii ya ndaw, kpuru maa ḅáy ika Pol ndaw rḅ.»
¹³ Nzobri ká i leke ḅay ika ni na i kal síḅ niḅ. ¹⁴ Ro, í vǎa ziḅ *ḅgerenzoḅ fe poyri ḅáy ḅgerē Ziḁri í ḅaa ha ri mii: «Buru na, ḅuru mbi nzaa ḅuru ḅúru sụ mjiiri zuḅ nduo ki ḅay suḅa fe ya kpuru ḅo, ḅúru i Pol na ndaw rḅ. ¹⁵ Munu zu ḅe, ḅaari ḅáy *nzoḅ kúḅ sal ḅay luyeri ná, ì pie nzaaped timbeḁḁ key ḁa ḅgerē tul nzoḅ yumri ḁa ni ka tina Pol a víke ni pol-rì key munu rìi fe ká ì hii ḅay békle fe ḁáa ḅeri lem lem ḅáy zaḁe. A ḅuru ḅe, pola rḅḅ ḅay haḅa ni ka vi ḅe, ḅuru ḁo ḁi ya ḅay ika ni.»

¹⁶ Zaḁka vu tinam Pol laa ḅay ká i leke ḅay ika ni-ε na munu báyii ḅe, ka zḅl a vǎa rii ḅil hul káw nzoḅ yumri na, a ḅaa ḅayke ḁa ni. ¹⁷ Báyii ḅe, Pol ḁi ḅgerenzoḅ yum mbjw munu a ḅaa ḁa ni mii: «Mu sùu leḁ kuban key na mú séke ni luo ḅgerē tul nzoḅ yumri, ḅay ji ḅe, ka ḁo ḅáy ḅay ḁaḅe ḅay ḁáa ḁa ni.» ¹⁸ LEE, ka sùu leḁ kuban na ḅo pol-e a séke ni luo ḅgerē tul-e a ḅaa ḁa ni mii: «Pol, nzoḅ ká naa hul sal na ḁí mì, a koḁ mì ḅay haḅa mì sùu leḁ kuban key na, mí víke luo-ḅ ḁa ni ḅaa ḅay ḁa mù laa.»
¹⁹ Báyii ḅe, ḅgerē tul nzoḅ yumri mgbá leḁ kuban na báyii nduo-ε, a tjiḁe ni ḅa nzaa zaḁ ndij, a vbi ni ḅay mii: «Bay ji rḅḅ, mù vi ḅay ḁáa ḁa mì le?» ²⁰ LEE, leḁ kuban na yijira ḅáy ḅay ḁa ni mii: «Ziḁri siḅ tul ḅay ḅay kóḁ mù ḅo, ruo báyii ḅe, mu tina Pol ḁa ni se zaḁ kúḅ sal ḅay luye munu ká i hii ḅay békle fal ḅay ḅe lem lem ḁa ni ḁo ḅáy zaḁe na. ²¹ Roo ḅe, ḅo na, mu hii puu ḅay ḅari na ya, ḅay ji ḅe, nzoḅri kal síḅ niḅ ká sakra ḅari ku i muu sùo-ri ḅay ḁáa fe séke ziḅ ni. Bari na, i sụ mjiiri zuḅ nduo ki ḅay

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 21:2285Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 21:30

suɗa fe ya ndaw, bay nzoƙo mbii ya ndaw kpuru bay ika Pol na ndaw ro! Timbede key na, i giyan kekeke bay laa nzaa-a ki hoy.»

²² ɗgere tul nzoɓ yumri na baka led kuban na ngo-ngoɗ bay haɗa ni ka baa bay key na ha nzoɓ mbiw ka laa ya. Fale ku le, ka poɗ ni ha ni zol.

I soro Pol se Sezare

²³ Fale ku le, ɗgere tul nzoɓ yumri na di ɗgerenzoɓ yumri siɗi a baa ha ri mii: «I leke suo-ri i mbu nzoɓ yumri ba isod siɗi, nzoɓ piriri ba siɗi tɔno say ndaw, roo nzoɓ nzawri ba isod siɗi ndaw, a i do di ya bay seke ba Sezare suɗ key bay huu mgbaj ka'a ta korok. ²⁴ I leke piriri ha Pol ka seke bay kere dekeke ha fe mbiw kara ka za suo-e ya, a se lu Felis ka ba nzoɓ reke tul puo.» ²⁵ Ka daa mbede bay pie ha Felis. Bay ka'a daa do bil mbedeke na ze do key:

²⁶ «Bi Kolod Liziyas, mi daa mbede key ha mu bo Felis, nzoɓ reke tul puo ka mu ba nzoɓ luye na, mi hiike soko gi-gi ha mu.

²⁷ Ledban ka mi pie ni ha mu na, Zibri mba ni i hii ika ni. Zafka mi laa mii, ka ba led bil puo ka Rom na bayi le, mi faa nzoɓ yum biri mi seke mi yake tul-e, a mi naa ni saa nduo-ri. ²⁸ Munu ka mi hii bay koko saw fe ka Zibri daake bay bo tul-e na, mi mba ni mi seke ni lu nzoɓ kuɗ sal bay bari na. ²⁹ Lee, bay ka i daa bo tul-e na do bay tul *bol kusol bari ki hoy bo, ba bay ka maa daake bay huɗ bo tul-e ya ndaw, bay haɗa ni ka naake hul sal ya ndaw pi. ³⁰ Zafka mi laa mii, Zibri siɗi tul bay bay ika ni na, mi pie ni ba vaa munu hoy ha mu, a mi baa ha bari ka i daa bay bo tul-e na mii, i se luo-o ki ndaw roo, i va baa bay bari na ha mu laa bay. Soko ro zu.»

Ped nzoḅ ndáy nzaapedfri 21:3186Ped nzoḅ ndáy nzaapedfri 24:4

³¹ Báyyi ɛ, nzoḅ yumri na i ɔaa fe ká'a ḅaa ha ri na. I sùu Pol ká sunke ku hɔy í séke ni kpuru í tíike puo ká Antipatis. ³² Nzaaruoke na, ḅari nzoḅ yumri ká i se ḅáy ḅal-rì na í yìi faa puo, a í pɔŋ nzoḅ piriri se zih Pol nun-ri ḅa pola. ³³ Zaɔka ḅari nzoḅ piriri na i tii Sezare báyyi ɛ, i vǎa zuɔa mbeɔe na nduo ndúo nzoḅ réke tul puo a í ɔaa Pol nduo nduo-ɛ. ³⁴ Zaɔka'a kii mbeɔe na o riw bele na báyyi ɛ, ka vbi Pol ḅay mii: «Mù ḅa nzoḅ ká kuɔu zaɔ ká ḅaa ɛ?» Zaɔka'a laa mii, ka ḅa nzoḅ ká tusiri Silisi na báyyi ɛ, ³⁵ ka ḅaa ḅa ni mii: «Zaɔka nzoḅ ɔ́aa ḅay ḅo tul-ari na, i vi rɔo mì ɔ́aa ḅay ḅo na ḅáy.» ɛɛ, ka mbi nzi-ɛ ḅay ḅaŋa ri kɔrɔ Pol ɔo ḅil boro mbay ká ḅil pile mbay *Eroɔ.

24

Ziḅri ɔaa ḅay ḅo tul Pol

¹ Falɛ ká ɔaa nam ndeḅe na báyyi ɛ, Ananiyas ká ḅa *ŋgerenzonḅ fe poy luye na se Sezare. ŋgerɛ Ziḅ ḅanɛri ḅáy nzoḅ mbijw ká riŋ-ɛ ḅa Tertulus ká kɔ *bol kusol Rɔmri ḅáy zaɔɛ a ḅa nzoḅ yaŋa tul nzoḅ na, i se zih ni í vǎa kiɛ sùo-ri ká pol Felis nzoḅ réke tul puo na ḅay ɔ́aa ḅay ḅo tul Pol. ² Zaɔka'a ɔi Pol vi na báyyi ɛ, Tertulus tii saw ɔ́aa ḅay ḅo tul-e a ḅaa mii: «ḅo Felis ká mù ḅa Mbay luye, taambol ḅo ze ɔ́ekɛɛ ɔ́oke tusiri ḅuru key ḅa ḅuru kaw ḅáy law pie kpala kpala. Taambol nun nzem ḅo kii ze, mù lǎkeke feri ká tusiri ḅuru na ḅa ni ɔo ḅa fie. ³ Bay tul feri riw bele ká ḅuru zih ḅáy namri riw ndaw, ḅáy zaɔfri riw bele ndaw na, ḅuru ɔ́aake law ḅuru ḅo tul-a. ⁴ Roo ɛ, ḅuru hii ḅay kúŋ mù kaw bole ɔi ḅamba ya. Bay ḅuru ndii ɔo ku, ḅuru hii ḅay ḅaŋa mù laa zih ḅuru. Mbay nzoḅ law kere, mu iki law-a ḅo mú laa ḅay ká ndii key zih ḅuru.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 24:587Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 24:14

⁵ «Buru na, ḅuru ziḅ ledban key na ḅa nzoḅ doko law nzoḅ, a wal nzoḅri kperke kperke ká sakra Ziḅri riw bele ká tusiri key. Be na, ka ḅa nzoḅ ndáka faa pol ḅa Ziḅri fere kér ḅay ḅari í se fal nzoḅ ká Nazareḅ na. ⁶ Ka nzaa faa kpuru, ḅay d́áa ḅíe ḅo tul *hul kani ḅgerewuru ḅuru ká taḅ kaḅaḅ na, le, ḅuru mḅba ni ká d́i. [ḅuru hii ḅay kún ḅay ḅo tul-e munu ká bol kusol ḅuru kie, ⁷ roo le, Liziyas ḅgerē tul nzoḅ yumi na, tiḅ tul ḅuru hiyaw a ví naa ni ḅáy wára hár saa nduo ḅuru, a yaa tul-e. ⁸ Fale ku le, ka mbi nzi-ε ḅa ḅuru nzoḅ d́áa ḅay ḅo tul-eri na, ḅa ḅuru vi pol-a kḅ ndaw ro.] Bo kḅ mù vbi ni ḅay le, mù kóko feri riw bele ká ḅuru d́áake ḅay ḅo tul-e na ḅa sùo ḅay.» ⁹ Ziḅri riw bele na, i mbu nzaa-ri zuo tul ḅay na í ḅaa mii, ḅa tusue, zadē kḅ zu.

Pol fḅḅ ḅay ḅe ká pol Felis ḅay yaḅjake sùo-ε

¹⁰ Báyi le, nzoḅ réke tul puo na kaa nduo-ε ḅa Pol ḅay haḅa ni ḅaa ḅay ḅe na, le, Pol ḅaa ḅa ni mii: «Mì ko mù ḅa nzoḅ kún sal ḅay ká tusiri key mbiimbam ḅgii ḅamba ro. Sawke mini ze, mì d́aa law-i ḅo tul-a ḅáy law kere mí d́oke pol-a key ḅay ḅáake saw ḅay ḅi ká ḅay yaḅjake tul-i na ḅa mù laa ziḅ mì.

¹¹ «Kal nam duo fale siḅi ya roḅay ze mì se Zuruzalem ḅay rúo ḅgerewuru ká d́i. Bo kḅ mù maa ḅay békle saw ḅayke mú ko. ¹² Bi na, i ziḅ mì ba mbiw mini ká ḅil *hul kani ḅgerewuru, mase ḅil *hul mbu kḅ Ziḅri, mase ká ḅil ḅgerepuo, ká mì d́o máy ḅay ziḅ nzoḅ, mase mì mbu nzoḅri ha ri uru ḅáy ḅay ya ndaw pi. ¹³ Bari key na, i maa ḅay zḅ fe ká i d́áake ḅay ḅo tul-i timbeḅē key na ya. ¹⁴ Roo le, mì ko fe d́áa ḅiri key na ká pol-a: Bi na, mì d́aa ped ḅa ḅgerewuru bulu ḅuru mí séke Faa ḅgerembay ká ḅari na i ḅaa mii, ḅa faa ḅíe kér ḅay nzoḅri. Mì d́aa law-i ḅo tul ḅayri riw bele ká i d́aa d́o ḅil *mbeḅe bol kusol

ndaw, ɓáy taa *nzoɓ yaɗa ɓayri saa nzaa Ŋɓɛɛwuru ndaw pi. ¹⁵ Mì ɗaa law-i nzokɗo te tul Ŋɓɛɛwuru munu ká ɓari na ku, a mí kɔ mii, ɓe na a haɗa nzoɓ fe ɗáa ɓáy zadɗeri ɓáy nzoɓ fe ɗáa kaayari na riw bele tji saa luɔ huɗ. ¹⁶ Sawke mini ze, mì ɗaa hɗurusuo-i tuɗ ki, ɓay káw ɓáy kér ɓay ká taɗ kaɗ ká pol Ŋɓɛɛwuru ndaw, pol nzoɓri ndaw pi.

¹⁷ «Fale ká ɗaa mbiimbam ŋji maa fe ká mì ti Zuruzaɓem ya na, mì yi saa ɗi mí se ɓay haɗa fe ká nzoɓ mbika lawri mɓu na ha nzoɓri ká i ɓa saw ɓiri ndaw, ɓay puo feri ha Ŋɓɛɛwuru ndaw pi. ¹⁸ Sawke mini ze, mì ɗɗke ɓil hul kaɗi Ŋɓɛɛwuru mí ɗo ɗáa peɗkeri, ze i ví zih mì ká ɗi. Roo ɓe, mì saɗ sùo-i mí puo fe, a mí ɗaa fe saw puo Ziɓri na pola ndaw roɔ mí ri ɗi ɓáy. Ruɔ nzoɓri ɗo zih mì ya ndaw, fe ndúo ki kara ti ɗi ya ndaw pi. ¹⁹ Roo ɓe, Ziɓ haɗeri ká kuɗu zad ká Azi na i ɗo zadɗe. Zadka i ɗo ɓáy fe haɗe ká ɓay ɗáa zih mì ɓe, ɓa ɓari ki ze, ɗo nun haɗa ri ɗo pol-a ɓay ɗáa ɓay ɓo tul-i. ²⁰ Mase, ɓáy nam ká mì káwke pol nzoɓ kún sal ɓay luye Ziɓri na, ɓari ká i ɗo zad ni key na, ndaɗ ɓay haɗa ri ɓaa ɓay fe kaaya ká mì ɗaa na ha mu laa. ²¹ Fe mɓiw hoɗ ká mì ɗaa ká namke ku na, ɓa ɓay ká mì ɓaa ɓáy bawda kusol-i gbarara gbarara ká sakra ɓari mii: “Bay tul ɗáa law nzokɗo te tul tji nzoɓri saa luɔ huɗ na ze, i ɗáake ɓay ɓo tul-i ká pol-ri ká vuri key!”»

²² Báyii ɓe, Felis, nzoɓ réke tul puo ká kɔ Faa Ŋɓɛɛmbay maa fe na, ka fɔɗ ɓay Pol na ya, a ha nzoɓri zol a ɓaa ha ri mii: «Zadka Liziyas, ŋɓɛɛ tul nzoɓ yumri na vi ndaw roɔ, mì mbika nzaa-i ɓay tul ɓay ɓaari na ɓáy.» ²³ Fale ku báyii ɓe, ka mbi nzi-ɛ ha ŋɓɛɛnzoɓ yum ɓay haɗa ni ka kóro Pol ha ni ka naa ɓil hul sal ká nziiya ya, a haa faa ha nzoɓ buɔ-eri ká i hii ɓay víke ɓáy feri ha ni na ya ndaw pi.

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 24:2489Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 25:6

Pol ḅaa ḅay ḅay yaṅake sùo-ε ká pol Felis

²⁴ Nam kal maa fe ndaw rɔɔ, Felis vi ḅáy máy ḅe Dursil ká ḅa Ziḅ. Ka pie nzaaped ha ri vǎa ḅi Pol, a laa ḅay ḅeri ká se tul ḅáa law ḅo tul Zezu *Krisi. ²⁵ Roo le, zadka Pol tii saw ḅáa ḅayri ká se tul simsed ká ḅo ḅáy zadε ndaw, mgbaka sùo ká tul fe ḅáa ndaya ndaw ḅáy nam kúḅ sal ḅay ḅgerewuru ká'a ví ndaw na, Felis ḅaa hiε a ḅaa ḅa ni mii: «Mu se mgbum ro. Ze, zadka mì zih faa le, mì píe ha ri vǎa ḅí mù ḅa kḅ ḅáy.»

²⁶ Rɔḅay, ka ḅaa law-ε nzokḅo te tul Pol a ker mii, kɔ ya le, a ḅaṅa ḅeri lari. Sawke mini ze, ka pie nzaaped ḅa Pol vi luo-ε ḅaṅguɔ ḅay sorori zih ni.

²⁷ Falε ká mbiimbam kal siḅi mini na báyii le, i tina Felis í ḅa Porsiyus Fetus suo bol-e ḅa nzoḅ réke tul puo. Felis ká hii ḅay ḅáa fe ká rii law Ziḅri na, ka pɔḅ Pol naa hul sal na rɔḅay.

25

Pol hii ḅay séke luo Mbay Sezar ḅa ni ḅaa ḅay ḅe

¹ Zadka Fetus tji zad ká'a réke mbay ká ḅi, a ḅaa nam say ká falε na ku báyii le, ka uru ká Sezare a se ḅa Zuruzalem. ² Zadka'a tji ḅi na báyii le, *ḅgerenzoḅ fe poyri ḅáy ḅgerε Ziḅri mbi riḅ Pol í séke nzaa Fetus ³ í kod ni ḅay ḅaṅa ni ka ḅaa fe ká law-ri hii ḅo, a yiḅra Pol vi Zuruzalem ḅa kḅ, ḅay yi le, ḅari na i leke ḅay zih kḅ pola ḅay ḅaṅa nzoḅri mu faa í i ni. ⁴ Roo le, Fetus yiḅra ḅáy ḅay ha ri mii: «Pol na i kɔrɔ ni ḅo Sezare ká lew. A ḅi kara mì yḅi ḅay séke ḅi ká timbedε key. ⁵ Ndad ḅay ḅaṅa ḅgereri ká sakra ḅaari key i se zih mì mbḅw hɔy. Ze zadka ledban na ḅaa fe ká kaaya le, i ḅáa ḅay ḅo tul-e.»

⁶ Fetus na ḅaa nam tɔnɔ siḅi, mase duɔri munu ká sakra ḅari rɔɔ a yiḅ a se Sezare na ḅáy. Nzaaruoke báyii le, ka tji a vǎa kaw zad fɔḅ ḅay a mbi nzi-ε ḅay ḅaṅa ri

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 25:790Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 25:14

v̄aa mgb̄a Pol í víke ni h̄a ni ka káw pol-e. ⁷ Zadf̄ka i mgb̄a Pol í víke ni na báyyi l̄e, Zif̄ri ká i uru saa Zuruzal̄em na, i uru vbuḅuḅu í ví kiri ni í tii saḡ ḑáa bawda ḑayri ḡḡii ḑamba ḑoḑ ḑoḑ zuḑ nzi-ε, roo l̄e, i maa ḑay kóko fe ká i ḑáake ḑay ḑo tul-e na ya. ⁸ Báyyi l̄e, Pol mbi ḑay ká ḑay yaḡḡake tul-e na a ḑaa mii: «Mì ḑaa fe mbiw ká ḑay haḡa ḑay ka mgb̄ake tul-i ya. Mì ḑaa fe mí wáḑke *bol kusol Zif̄ri ya nd̄aw, mì ḑaa fe mí ḑíeke *hul kaḡi ḡḡerewuru ya nd̄aw, a mí tuḡ Mbay Sezar ḡḡereḡ ya nd̄aw pi.»

⁹ Báyyi l̄e, Fetus ká hii ḑay ḑáa fe ká rii law Zif̄ri na ka vbi Pol ḑay mii: «W̄aa, mù ḑo ḑáy law hiiya ká ḑay séke Zuruzal̄em ḑay haḡa mì v̄aa ḑaa ḑay ḑori ká zad̄ f̄oḡ ḑay na ku ti mbiw h̄a mù l̄e?» ¹⁰ L̄e, Pol ȳiḡra ḑáy ḑay h̄a ni mii: «Mì ḑo zad̄ f̄oḡ ḑay Mbay Sezar key. Zadf̄ ni key ze, ḑa zad̄ ká ḑo nun haḡa rì ḑaa ḑay ḑi na ká ḑi. Mì ḑaa kaaya nd̄ji mini kara ziḡ Zif̄ri ya, ḑo s̄uḑ-ḑo kara mù ko ta-taḡ nd̄aw. ¹¹ Zadf̄ka mì ḑaa fe kaaya ká maa ḑay haḡa mì ziḡ huḑ l̄e, mì ti máy ḑay huḑ ḑi na ya. Roo l̄e, zad̄ka ḑay feri ká i ḑaa ḑo tul-i na ḑa kúḑ ḑay hoḡ l̄e, nzoḅ mbiw mini kara ḑo ḑáy faa ká ḑay mgb̄aka mì ḑay ḑáa mì ḑo nduo-ri na ya. Munu l̄e, mì séke ḑáy ḑay ḑi key na ḑa zad̄ áake h̄a Mbay Sezar ká R̄om ze ka ḑaa.»

¹² Báyyi l̄e, Fetus mb̄u k̄i ziḡ nzoḅ haḡa nzaa ḑoko ḑeri ká zad̄ f̄oḡ ḑay na. Fal̄e ká i ḑaa ḑay ziḡ k̄i na báyyi l̄e, ka ȳiḡra ḑáy ḑay h̄a Pol mii: «Zadf̄ka mù hii ḑáy haḡa Mbay Sezar ze ka ḑaa ḑay ḑo l̄e, mu séke pol-e ká lew.»

Pol kaw pol Mbay Agiripa

¹³ Fal̄e ká nam kal maa fe na báyyi l̄e, Mbay *Agiripa ḑáy Berenis i se Sezare ḑay híi soko h̄a Fetus. ¹⁴ Munu ká i ḑaa namri ká ḑi ḡḡii maa fe na báyyi l̄e, Fetus tina fe ḑáa Pol na h̄a Mbay Agiripa a ḑaa h̄a ni mii: «Mì ḑo ḑáy nzoḅ mbiw munu ká zad̄ ni key ká Felis p̄oḡ ni naa hul

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 25:1591Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 25:24

sal. ¹⁵ Zadžka m̀ se Zuruzalɛm na báyii ɛ, *ngɛɛnzob fe poyri ḅáy ngɛɛ Zibri mbi riŋ-ɛ í séke nzaa-i, í vbi m̀ ḅay haŋa m̀ ḅaa ḅay huɔ ḅo tul-e. ¹⁶ ɛɛ, m̀ yijra ḅáy ḅay ha ri mii: “Saw ḅuru Rɔmri na ḅuru ḅaa fe munu ya. Nzoḅ ká i mbi riŋ-ɛ í séke nzaa nzoḅ ḅaa ḅayri ɛ, ḅuru ha ni ḅo zaɔ f́oŋ ḅay ká nun nzoḅri ká i ḅaa ḅay ḅo tul-e na ḅay haŋa ni ka tína saw feri ká i ḅaaḅe ḅay ḅo tul-e na, ha nzoḅ ḅaa ḅayri na i laa. ḅo munu ya ɛ, ḅuru ti ṕoŋ ni ḅo ḅil nduo nzoḅri gɔr hoɔ ya.” ¹⁷ Bari na i vi ziŋ m̀ ká zaɔ ni key, ɛ, m̀ mgba roy ya. Nzaaruoke ku hoɔ ɛ, m̀ se zaɔ f́oŋ ḅay na, a mí mbi nzaa-i ḅay haŋa ri mgba ledɔban na í víke ni. ¹⁸ A ɛ, nzoḅri ká i ḅaa ḅay ḅo tul-e na i vi. ɛɛ, m̀ ker mí ḅaa mii, i ḅaa bawda ḅay ḅo tul-e. ¹⁹ Roo ɛ, i maɔ ḅay ziŋ ni se tul fe saw puo ḅari ká ḅa faa kóɔ ngɛɛwuru ḅari, a í maɔ ḅay ziŋ ni se tul nzoḅ mbiw munu ká riŋ-ɛ ḅa Zezu ká hu ká Pol ḅaa mii, ka kaw ḅáy kumnun timbeɔɛ key na. ²⁰ Bi na, m̀ ko faa békle kiri ḅayri ká mini key na ya. Sawke mini ze, m̀ vbi Pol mii, zaɔka'a ḅo ḅáy law hiiya ɛ, ka se Zuruzalɛm ḅo ha m̀ ḅaa ḅay ḅe na ká ḅi. ²¹ Roo ɛ, Pol hii ḅay séke ḅáy ḅay ḅe na ká zaɔ áake, a hii ḅay haŋa m̀ koɔ ni ḅo hul sal ha Mbay Sezar ká Rɔm ze ka ḅaa ḅay ḅe. Báyii ɛ, m̀ mbi nzaa-i ḅay haŋa ri koɔ ni kpuru maa nam ká m̀ píeke ni ḅay haŋa ni ka se luo Mbay Sezar na.»

²² Báyii ɛ, Agiripa yijra ḅáy ḅay ha Fetus mii: «Bi hoɔ kara, m̀ hii ḅay láa ḅay ledɔban na ku ndaw.» ɛɛ, Fetus yijra ḅáy ḅay ha ni mii: «Ruo ɛ, mù láa ḅay ḅe na ḅáy.»

²³ Nzaaruoke na báyii ɛ, Agiripa ḅáy Berenis i tij ḅáy nzoḅri tururu ká nun nzoḅri, í ri ḅil bawda *hul mbú ki, ḅáy ngɛɛnzob yumri ndaw, ḅáy ngɛɛri ká ḅil ngɛɛpuo ndaw pi. ɛɛ, Fetus mbi nzi-ɛ ha ri tina Pol í mgba ni í vieke ni pol-ri. ²⁴ Báyii ɛ, Fetus mbi ḅay a ḅaa

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 25:2592Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 26:5

mii: «Bo Mbay Agiripa, ḅáy ḅaarì riw bele ká ì kaw zaḑ ni key ziḅuru na, ì kḵ ledḅan ni key. Ruḵ Ziḅri riw bele ká Zuruzaleḅ ḅáy zaḑ ni key na, i ví re ḅay ḅe ká luoi mii, ḑo nun haḅa ni ka káw ḅáy kumnun mbáa. ²⁵ Bi na, mì ziḅ fe mbijw mini ká ḅay ḑáake ḅay huḑ ḅo tul-e ya. Munu ká ḅe kḷ sùo-ε hii ḅay haḅa Mbay Sezar ká Rḵm ze ka ḑaa ḅay ḅe na, mì mbi nzaa-i ḅay píeke ni se luoi-ε. ²⁶ Roo le, mì kḵ ḅay mbijw ká ḅay ḑáake mbede se tul-e ḅay píeke ni ḅa Mbay Sezar ká Rḵm ya. Saḅke mini ze, mì ḑi ni ḅa ni ḑo pol-rì key, kakalke le, ká pol ḅo Mbay Agiripa, ḅay haḅa ḅo, fal békle ḅay ḅe na le, mì kḵ kḵ faa ḑáa mbedeke na ḅáy. ²⁷ Tusuke le, ḅay haḅa mì pie ḅáy nzoḅ ká naa hul sal taḅ ḑáa mbede ká kiε saḅ fe ḑáa ḅeri ḅa Mbay Sezar ká Rḵm na, mì kḵ ḅa fe ḑáa mbúo hḵy.»

26

Pol fḵḅ ḅay ká ḅay yaḅake sùo-ε ká pol Mbay Agiripa

¹ Báyii le, Mbay *Agiripa ḅaa ḅa Pol mii: «Mì pḵḅ faa ḅa mù ḅay haḅa mù ḅaa ḅay ḅori na ḅa ḅuru laa.» Leε, Pol ura nduo-ε a tii saḅ ḅáa ḅay ḅay yaḅake sùo-ε a ḅaa mii: ² «Mbay Agiripa, sùo-i rii mì ḅamba vuri key ḅay haḅa mì ḑo pol-a mí ḅaa ḅay feri riw bele ká Ziḅri ḑáake ḅay ḅo tul-i na ḅa mù laa. Sùo-i rii mì ḅamba ḅay haḅa mì ḅaa ḅay yaḅa sùo-i ká pol-a, ³ ḅay yi le, mù kḵ fe saḅ puo Ziḅri na ḅáy zaḑe riw bele, a mú kḵ máy ḅay ḅari na kara ndaw. Be ze, mì koḑ mù ḅay haḅa mù iki law-a mú láake ḅay ḅi key.»

⁴ «Bi na, ḅáy kuban ḅi hḵy na, Ziḅri riw bele kḵ simseḑ ḅiri. I kḵ ḑol ḅi ká ḅa ḑiε ká sakra nzoḅ ḅiri ká puo ḅi ndaw, ká Zuruzaleḅ ndaw pi. ⁵ I kḵ mì ḅa ḑiε ká lew hḵy ká mì zuḵ ziḅ *Fariziri, ká ḅúru kḷri ḅúru yiḅ ká tul fe saḅ bulu naari ká ḅay mgbaka mba nzoḅ ḅawri. Bari

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 26:693Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 26:14

na, i kɔ ndaw, zadka i hii le, i máa báa bayke na ha mù. ⁶ Timbede key na, i ha mì vi zad fón bay ni key, bay ji le, mì daa law-i nzokdo te tul bay ká ngerewuru waa zinj bulu naari. ⁷ Bayke ku na, saw kani naari ká duɔ fale sidfi bele na, i daa law-ri bo di í giyan bay kóko feke í dáake ped ha ngerewuru sun bay bisie banɔ. Agiripa Mbay luye, bay law-i ká mì daa nzokdo te tul bay ká ngerewuru waa na ze, Zibri dáake bay bo tul-i. ⁸ Kúy! Bay haɗa ngerewuru tina nzoɓ huɗeri saa luɔ huɗ na waa, daa mina ndaw roɔ, baari Zibri na ì kɔ ba fe ká bay daa law bo di ya le wool!»

⁹ «Bi na hoy kara, pola lew na mì nzaa faari bodf bodf mí daa hurusuo-i tun ki bay haɗa riɗ Zezu ká Nazareɗ na ka gbɔ. ¹⁰ Be ze ba fe daa bi ká Zuruzalem. Zadka *ngerezoɓ fe poyri ha mì faa na, mì mɓa nzoɓ mbika lawri ngii bamba zuɔ hul sal. A zadka i kun bay huɗ bo tul-ri kara, mì hii bayke zinj ri ndaw. ¹¹ Mì haari báy bil hul mbú kiri riw bele mí daa ri kɔ seke fe, a mí nzaa faa bay haɗa ri may bay ká tul mbika law bari. Law fáa bi na nda siri ká tul-ri ya báy, ha mì daa nun-ri tuɔ síe kpuru mí tíike bil ngerepuori ká zad ki.»

Pol baa bay ká se tul súo kér bay be ká pol Mbay Agiripa

¹² «Be mini ze, mì yaa mbede ká nduo *ngerezoɓ fe poyri, mí séke Damas báy bol kusol-ri ká i ha mì. ¹³ *Agiripa Mbay luye, zadka mì se faa roɓay, ká síe do law tul na báyii le, mì kɔ zad taɗa uru saa nulue a hie mba síe a kiri mì báy baw sedf biri gbuk riw bele. ¹⁴ Báyii le, buru riw bele na, buru lie radf zuɔ siri, le, mì laa kusol nzoɓ ká di mì báy nzaa eboro mii: “Sol! Sol wool! Sawke mina roɔ, mù daa nun-i tuɔ síe munu le? Do ngɔɗ bamba bay haɗa mù ruu zinj mì munu ká nday ruu baa ganf be.”

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 26:1594Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 26:23

¹⁵ ƛƛ, m̀i yijra ḅáy ḅay ḅa ni mii: “Mbay, waa, m̀i ḅa ve ƛ?” Báyii ƛ, ŋgerembay na yijra ḅáy ḅay ḅa ni mii: “M̀i ḅa Zezu ká m̀i ḅaa nun-i tuḵ síe na. ¹⁶ Mu úru siya mú ḅo sikḅa, ḅay yi ƛ, m̀i tji tul-a mini ḅay náa m̀i ḅa m̀i vi ḅa nzoḅ ped ḅi. M̀i ḅá nzoḅ nasi ḅay ḅi, mú ḅaa ḅay feri ká m̀i kḵ ká timbeḅe key, rḵḵ ḅáy fe kiri ká m̀i kíe m̀i ḅa m̀i kḵ ndaw na. ¹⁷ M̀i kóro m̀i ká sakra Zibri ḅáy saw nzoḅ ḅawri ká m̀i píe m̀i se luori na. ¹⁸ M̀i píe m̀i ḅay ḅa m̀i se luori mú vaa mgbúḅa nun-ri, mú tína ri saa ḅil suḅ ha ri vi zaḅ taḅa, a mú tína ri saa nduo *Satan ká re mbay ká tul-ri ha ri vi luori ŋgerewuru, ḅay ḅa ḅo, ḅari na kara ḅáy faa law-ri ká i ḅaa ḅo tul-i na, mi ndáke buma ká tul feyaa ḅari ha ri vi ḅa nzoḅ taa ḅiri a í ḅo sakra nzoḅ ḅawri ká ŋgerewuru nan ri a ḅaa ri zuḵ ḅoḅ na.”»

Pol ḅaa ḅay ped ḅáa ḅeri ká pol Mbay Agiripa

¹⁹ «Be ze, Mbay *Agiripa, fe ká uru saa nulue ká'a tji tul-i na, m̀i tuḅ ŋgereḅ ya. ²⁰ Roo ƛ, titire na m̀i ka-káa Bay Kere ká Damas ḅáy Zuruzalem, rḵḵ ḅáy puori riw bele ká kuḅu zaḅ ká Zude ndaw, a mí se luori saw nzoḅri ká i tuu ŋgerewuru ya na ndaw pi. M̀i ka-káake ha ri ḅay ḅa ri suo kér ḅay ḅari ká tul fe ḅáa yaa ḅari, í fére sùo-ri ḅa luori ŋgerewuru, a í ḅaa ḅa fe ḅáa ḅari na ka kíe nzoḅri mii, i suo kér ḅay ḅari ká tul fe ḅáa yaa ḅari na. ²¹ Sawke mini ze, Zibri mgbáke m̀i ká ḅil *hul kani ŋgerewuru, a í nzaa faa ḅay ika m̀i. ²² Roo ƛ, ŋgerewuru sḵ m̀i a kḵḵ m̀i ḅa m̀i kaw kpuru tji vuri, a mí ḅaa nasi ḅay ḅe ḅa nzoḅri riw bele, nzoḅ luyeri ndaw, nzoḅ ḅoykeri ndaw pi. Bay ká m̀i ḅaa na, ḅo munu ḅáy taa ḅay ká *Moyze ḅáy *nzoḅ yaaḅa ḅayri saa nzaa ŋgerewuru ḅaa na. I ḅaa ḅay feri ká'a ví fal-ri na ²³ mii, ḅo nun ḅay nzoḅ ká ŋgerewuru waa ḅay píe ni ví yaa nzoḅri na a kóko seke fe. Be kji ze a

Ped nzoḅ ndáy nzaapedfri 26:2495Ped nzoḅ ndáy nzaapedfri 26:32

ḅá titire nzoḅ ká'a tji saa luḅ huḑ, a ka-káa ḅay zaḑ taṅa ká ḅa pam ḅa naari Ziḅri ḅáy saḅ nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya.»

I zih kaaya Pol mbij ya

²⁴ Munu ká Pol ḅaa ḅay munu ḅay yaṅake sùo-ε na báyii LE, Fetus kuṅ nzaa ḅay ḅe a ḅaa ḅay ḅelen mii: «Pol, ḅa ḅala ro ze ḑáa mù key ya! Fe kókḅ ḅo ká mù kḅ ḅamba na mbi mù ḅa ḅala ro!»

²⁵ Báyii LE, Pol yijira ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Fetus, ḅo ká mù ḅa mbay luye na, mu kḅ, ḅa ḅala ze ḑáa mì ya. Bayri ká mì ḅaa na ḅa tusue ḅay, a ḅa ḅay ká ḑo ḅáy faake.

²⁶ Mbay *Agiripa na kḅ saḅ fekeri key na ta-taṅ. ḅe ze ḅa mì maa ḅáa ḅaykeri key na ḅáy nun wára nzoḅ ká pol-e. Mì kḅ ku na, ka kḅ fe niri key na riw bele, ḅay ji LE, ḅa feri ká kal ká zaḑ hie ḅo, ká zaḑ muni ya. ²⁷ Mbay Agiripa, ḅay ká *nzoḅ yaṅa ḅayri saa nzaa ḅgerewuru ḅaa na, mù ḑaa law-a ḅo ḑi kḅ LE? Mì kḅ ku na, mù ḑaa law-a ḅo ḑi na kḅ.»

²⁸ Báyii LE, Mbay Agiripa na yijira ḅáy ḅay ḅa Pol mii: «Vu ḅay ḅo ká ndji key hḅy, mù hii ḅay ḅaṅa mì fεε sùo-i mí vi ḅa nzoḅ *Krisi LE?»

²⁹ LEε, Pol yijira ḅáy ḅay ḅa ni mii: «Bole ḑi ya hḅy, mase bole a ḑi ndji hḅy kara, mì kod ḅgerewuru ḅay ḅaṅa ni fεε mù, ḅo ḅáy nzoḅri riw bele ká i laa ḅay ḅi vuri key na ha rì ḑo munu ká ḅi key, roo LE, sal lari ká i síṅke mì na, ka síṅ rì ya.»

³⁰ Báyii LE, Mbay Agiripa na uru siya, rḅḅ nzoḅ réke tul puo ndaw, Berenis ndaw, ḅáy nzoḅri ká i kaw zih ri na, i uru siya gbaw. ³¹ Zaḑka i naa sùo-ri na, i ḅaa ḅay ká sakra kḅ mii: «Ledban ni key na ḑaa fe mbij ká maa huḑ ya ndaw, maa naṅa hul sal ya ndaw pi.» ³² LEε, Mbay Agiripa ḅaa ḅa Fetus mii: «Ledban ni key na, ḅa fe ká'a mbi nzi-ε

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔfri 27:196Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔfri 27:7

ɔay haɔa Mbay Sezar ká Rɔm ze ka ɔaa ɔay ɔe ya le, a ndáɔ ɔay tína ni ká ɔil hul sal na.»

27

Pol ká naa hul sal na i soro ni ɔa Rɔm

¹ Zaɔka Fetus mbi nzi-ε ɔay haɔa ɔuru kaw ɔil bawda tuo ɔúru se tusiri Itali na báyii le, i pɔɔ Pol ɔáy nzoɔ haɔeri ká i naa hul sal na zuɔ ɔil nduo ɔgeɔenzoɔ yum ká riɔ-ε ɔa Zuliyus. Be na, ka re tul nzoɔ yumri ɔa isoɔ ká tul kuɔu nzoɔ yumri ká i ɔi ri ɔa nzoɔ yumri ká puoruo Mbay Sezar. ² Báyii le, ɔuru hil ɔúru kaw ɔil bawda tuo ká uru saa Adaramiti a se ɔa puori ká ɔo nzaa kporombii ká kuɔu zaɔ ká Azi ɔúru zɔl. Arisitak, ká ɔa nzoɔ ká Tesalonik ká kuɔu zaɔ ká Maseduwan na se ziɔ ɔuru mbiw hoy. ³ Nzaaruoke na, ɔuru ɔaa ká Sidon. Leε, Zuliyus ɔaa law kere ziɔ Pol a pɔɔ faa ha ni ɔay haɔa ni ka se ɔil puɔ ká luo nzoɔ buɔ-eri ha ri so ni ká tul feri ká'a se síeke. ⁴ Úru saa zaɔ nu ku báyii le, ɔuru hil ɔúru kaw ɔil bawda tuo ɔúru kal ɔáy lakun tukuɔu mbii ká Sipir ɔúru laɔa ɔáy nzaakoɔ ká zuu kuu ɔi ɔgii ya, ɔay ii le, zuu kuu ɔgii ɔamba ká ɔil mbii a suɔ nun ɔuru. ⁵ Falε ku le, ɔuru tuo maambii ká ɔo ɔi ya ɔáy kuɔu zaɔ ká Silisi ɔáy Pamfili, ɔúru tii Mira ká ɔo kuɔu zaɔ ká Lisi.

⁶ Zaɔ nu ku báyii le, ɔgeɔenzoɔ yum na ziɔ bawda tuo ki ká uru saa Alezandere, a ɔo ɔi ya ɔay séke ɔa tusiri Itali, ze a ha ɔuru hil ziɔ ni mbiw hoy ɔúru zɔl. ⁷ Buru ɔaa nam ɔgii maa fe, ɔúru se ɔáy ɔil mbii na ɔaka ɔaka ɔúru ɔaa ká ɔi pɔɔɔ pɔɔɔ kpuru ndaw rɔɔ, ɔúru tii ɔúru kɔ tul puo ká Sinide ká ɔo pol ɔuru dil. Munu ká zuu kuu a suɔ nun ɔuru ká ɔuru nzaa faa kpuy, ɔúru ziɔ faa séke ɔa pola ya na báyii le, ɔuru yi ɔúru ɔaa ɔúru se nun ɔuru ɔa tukuɔu mbii Keɔɔ ɔúru tii tii zaɔ ká ɔi ká riɔ-ε ɔa Salmone. Falε le, ɔuru kal ɔúru ɔaa ɔáy bawda tuo

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 27:897Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 27:14

na, búru se báy nzaakonj ká fi mbiɛ. ⁸ Buru kaa tɔɔm ká nzaakonj na ku kpuru ndaw rɔɔ, búru tíike zaɔ mbiw munu ká riŋ-ɛ ba Zaɔ ɔol Tuori búru ɔa ká ɔi. Zaɔɛ ku na ɔo ɔi ya báy ŋɛɛpuo ká Laze.

⁹ Munu ká namri kal ŋgii ɔamba na, se-seɔ ba pola báy bawda tuo na ba huɔ, ɔay yi ɛ, few varu kere na kal báy nam ká Ziɔri sãŋke sùo-ri í sù fe ya na. Saŋke mini ze, Pol baka nzoɔ peɔ tuori a ɔaa ha ri mii: ¹⁰ «Yù-iri woo! Mì kɔ ku na, zaɔka náa zɔlri timbeɔɔ key báy faa mbii ɛ, a bá ɔíɛ naari. Tuo báy soɔari ká zuɔ ɔil-e na a ɔíɛ riw bele, a naari nzoɔri ká náa káwri ɔil-e kara, a bá huɔ naari ndaw.» ¹¹ Roo ɛ, ŋɛɛnzoɔ yum ká kɔɔ Pol na, ɔaa law-ɛ ɔo tul nzoɔ mgbaka ŋɔɔj bawda tuo báy ŋɛɛ tul nzoɔ bawda tuo hɔy, a hii ɔay ɔaa law-ɛ ɔo tul ɔay ká Pol baka ri na ya. ¹² Munu ká Zaɔ ɔol Tuori ká ɔil fewri key, ba zaɔ kere ká ɔay káw ɔi ya na báyii ɛ, ruɔ nzoɔ haŋɛri ká sakra ɔuru mbi nzaa-ri ɔay haŋa ɔuru nzáara faa ɔo, zaɔka ɔuru ziŋ faa ɛ, ɔuru se nun ɔuru ba pola búru tji Finez. Pooke ku na ba zaɔ ɔol kere ká tukuɔu mbii Keɔɔ ká nzoɔri ɔo ɔi í kɔ-kóm ba zaɔ riŋ síe ká labil-e fi gel ndaw, ká labil-e fi hoɔo ndaw pi. Be ze, i hii ɔay haŋa ɔuru kiri búru káw ɔi báy fewri ká zuu kúuke ndaw, mbam tɔke ndaw pi.

Zuu bura kuu a laŋ bawda tuo ká ɔil maambii

¹³ Nam mbiw munu ká zuu uru saa fi hoɔo a tii saŋ kúuka perere na báyii ɛ, nzoɔ bawda tuori na ker í ɔaa mii, fe ká ɔari mbi nzaa ɔari ká ɔi na, fe ká'a hiyaŋ faake hiyaŋ na tiya. Ro, nzoɔ peɔ bawda tuori na kuɔ fe ká mgbá bawda tuo ɔo zaɔ mbiw na í ɔaa ɔo ɔil-e, í ha ɔuru se nun ɔuru ba pola maa báy nzaakonj ká tukuɔu mbii ká Keɔɔ na. ¹⁴ Waka ya hɔy ɛ, zuu bura uru giŋgiŋ saa fi zaɔ tji síe labil-e fi gel. Ba zuu ká uru saa tul kuori ká

Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 27:1598Peɔ nzoɔ ndáy nzaapeɔri 27:24

tukuɔu mbii ká Kεεɔ ká i ɔi ɔa zuu ká uru saa fi zaɔ tji síe labil-e fi gel. Zuu ke kuu giŋgiŋ, ¹⁵ a mbi nzaa bawɔa tuo na mari ɔa zaɔ ki ha bawɔa tuo na uma seɔ kpuy. Báyii le, ɔuru kaw munu hoɔ ro ha zuu kuɔ ɔuru a séke munu ká law-ε hii. ¹⁶ Zuu na kuɔ ɔuru ha ɔuru kal ká labil vu tukuɔu mbii fi mbiε ká zuu kuu ɔi ŋgii ya ká riŋ-ε ɔa Koda, ha ɔuru yaa ɔmi ndii ká ɔi. ɔuru kaa tɔɔm ndaw roɔ, ɔúru ziŋ faa ɔúru mbi vu tuo ká i siŋ ɔo fal bawɔake na, ɔúru ɔaa ɔo ɔil-e. ¹⁷ Zaɔka i mbi vu tuo na ɔo siya báyii le, i kaari bawɔa tuo na ɔáy sal lari kpɔɔfik kpɔɔfik ha ni ŋɔŋ kpaŋ kpaŋ. Roɔay, i leke tuo ɔáy fe peɔkeri riw bele, i ɔaa ɔo ɔay haŋa zuu ka kúɔ ri ŋgii ya, ɔay ji le, i hiε i ɔaa mii, bawɔa tuo na a dáa dikufi ká ɔo ɔi ya ɔáy Libi. ɔe munu ndaw roɔ, zuu na kuɔ ɔuru a séke munu ká law-ε hii ɔáy.

¹⁸ Munu ká bawɔa zuu kuu bivbiɔ bivbiɔ ha mbii laŋ bawɔa tuo beŋna beŋna na báyii le, nzaaruoke ku na i tii saɔ faa soɔari i vbuku zuɔ maambii. ¹⁹ Ndeke ɔi nam sayke na, i nan fe peɔ bawɔa tuo haŋeri ɔáy nduo-ri ki i vbuku zuɔ maambii. ²⁰ Leε, ká ɔil namri ká kal maa fe na, ɔuru ko nun síe ya ndaw, mbaymawri ya ndaw pi. Bawɔa zuu na kuu ɔaŋguɔ a ha law ɔuru kuŋ mbii gbaɔ, ɔúru ɔaa mii, ɔuru hu-huka ro ɔo, ɔuru ti tji suku mbáa.

²¹ Munu ká i sɔ fe ya nam maa fe na báyii le, Pol uru siya ká sakra ɔari a ɔaa ha ri mii: «Yɔ-iri! ɔa fe ká i laa ɔay ɔi ká mi ɔaa ha ri pola, a i uru saa tukuɔu mbii Kεεɔ ya na le, a ɔoko ɔáy kere hoɔ ɔo, náa ti ɔokori ɔil kóko seke feri mini key ya ndaw, náa ti ɔíeri ya ndaw pi. ²² Timbeɔε key na, mi koɔ ri ɔay haŋa ri siŋ law-ri, ɔay ji le, nzoɔ mbiw ká sakra ɔaari key na ti huka ya. Roo le, bawɔa tuo hoɔ ze a ɔíε. ²³ Mi ɔaa ha ri munu, ɔay ji le, ŋgerewuru ká mi ɔa nzoɔ taa ɔe mí ɔaa peɔ ha ni na, pi leɔ nzaapeɔ ká nulue tji tul-i suŋε ²⁴ a ɔaa ha mi mii:

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 27:2599Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 27:33

“Pol, mu híε ya! Do nun haṅa mù ḅaa ḅay mú yǎake sùo-
o ká pol Mbay Sezar. Mu kɔ, nzoḅri riw bele ká i kaw ḅil
bawda tuo ziṅ mù key na, ḅgerewuru ḅaa kere ziṅ ri ḅáy
faa ḅo, ḅay haṅa ri kaw ḅáy kumnun.” ²⁵ Sǎwke mini ze,
yü-iri, ndaḅ ḅay haṅa rì siṅ law-rì, ḅay yi lé, mì ḅaa law-i
ḅo tul ḅgerewuru. ḅay ká’ a ḅaa hǎ mì na, fekeri a ḅoko
munu na ki. ²⁶ Roo lé, ḅo nun haṅa bawda tuo na ka daa
dikufi ká ḅo lakun tukufu mbii ká zaḅ ḅaṅε munu.»

Nzoḅri tji saa ḅil bawda tuo ká ḅie

²⁷ Ndeke ḅi nam duo fale niṅke ká ḅa suṅ na báyii
lé, bawda zuu na kuo ḅuru ḅa lie ḅa lew ḅaṅguo ká law
sikḅa Maambii Mediterane. Maa ḅáy nzaa zaḅ buo báyii
lé, nzoḅ ped̄ bawda tuori na tul-ri loṅ ri wǎy ha ri ker
mii, ḅari tɔṅ ḅi ya ḅáy tusiri. ²⁸ Báyii lé, i mbi sal i siṅ
fe híike ḅaṅε ḅo ḅi í vbu ḅo mbii í kuo vi kele í lie í ko
lé, ḅa tunduo gbarak gbarak síṅ síḅi. Roḅay, zaḅka i se
ndji ḅa pola na, i lie na roḅay. Líeke taa ḅe nu ku báyii lé,
tunduo gbarak gbarak ḅa duo fale ndeḅe hoṅ ro. ²⁹ Léε, i
ḅaa híε ḅay bawda tuo ká’ a dár tisawri, ze í faa fe híikeri
ká ḅa niṅ ká mḅba bawda tuo ḅo zaḅ mbiw ká zuo ḅil
bawda tuo na, í siṅ sal ḅo ḅi, roḅo í vbuku zuo tigḅaa mbii,
ḅo zaḅka faa ḅo ḅi lé, fekeri na ka mḅba bawda tuo na ka
ḅo zaḅ mbiw ḅa ḅari gíyaṅke nzaaruo ká’ a sil.

³⁰ Léε, nzoḅ ped̄ bawda tuori na i nzaa faa ḅay ḅú, ze í
mbi vu tuo ká ḅo ḅil bawda tuo na, í ḅaa ḅo mbii rì fe ká i
hii ḅay síṅ fe híikeri ḅo nzaa müu tuo ḅgoḅke í vbuku zuo
mbii. ³¹ Zaḅka Pol ko munu báyii lé, ka ḅaa ḅa ḅgerenzob̄
yüm ḅáy nzoḅ yümri mii: «Nzoḅ niri key na, i kaw ḅil
bawda tuo naari key ya lé, i ti zín faa ká ḅay yaṅa sùo-ri
ya.» ³² Báyii lé, nzoḅ yümri na kuḅ sal ká i síṅke vu tuo
na, í pɔṅ ḅa ni tɔḅo ḅo mbii a kal. ³³ Ndi munu ká ḅay
haṅa nzaaruo sil na báyii lé, Pol ḅo nzoḅri riw bele ḅay

haɗa ri su fe. Ka ɓaa ha ri mii: «Vuri key na, ɓa nam duo faɓe niŋke ro, ze mbii fe sum tɔɗɔ ɓo ɓil-ri ya, a í giyaŋ kekeke munu taɗ suɗa fe. ³⁴ Saɓke mini ze, mi koɗ rì ɓay haɗa rì su fe. Be ze ɓa fe ká'a haɗa rì hurusuo a í káwke ɓáy kǔora. Ì kɔ, suɓ tul nzoɓ mbijw mini ká sakra ɓaari key hoɓ kara ti zéeke goɗ ya.» ³⁵ Fal ɓay ká Pol ɓaa ha ɓuru munu na ku báyii ɓe, ka mbi maapa a ɗaa taambɔɓ ha ŋgerewuru ká nun nzoɓri riw bele, roɔ a haw a tii saɓ suɗa. ³⁶ Be nu ku báyii ɓe, ɓari riw bele na, i siɗ law-ri ŋgo-ŋgoŋ í su fe. ³⁷ Buru riw bele ká ɓuru kaw ɓil bawda tuo na, tul ɓuru maa isoɗ siɗi ɓáy síŋ tɔnɔ say paɗe yie. ³⁸ Zaɗka i su fe maa ri siɓ siɓ na báyii ɓe, i faa ɓɔɓ paɗa fe payri ká zuo ɓil bawda tuo na, í vbuku zuo mbii ɓay pɔŋ bawda tuo na ka hii ya.

³⁹ Zaɗka nzaaruo sil na báyii ɓe, tusiri ká ɓuru ɗo ɗi na zee nzoɓ ped bawda tuori na seɓ. Roo ɓe, zaɗka i bekle zaɗ ɓe, i kɔ dikudɗi ɗo zaɗ raɗa mbii ká gulma munu. Be ze, ɓa zaɗ ká i hii í ɓaa mii, zaɗka faa ɗo ku ɓe, ɓari vaa ɗaa tuo na ka daa ɗi. ⁴⁰ Ro ze, í kudɗ sal fe híike ká mɓa bawda tuo ɗo zaɗ mbijw na í pɔŋ zuo mbii, í hina salri ká i síŋke ŋgoŋke na ha ni ɗo zaɗe. Fale ku ɓe, i mbi bawda gari í ɗaa ɓo siya ká nzaa muu bawda tuo ɓay haɗa zuu ka súru ɓuru kpuru, ha ɓuru vaa daa dikudɗi ká nzaakonɗ. ⁴¹ Zaɗka ɓuru ɗo séke ɓa pola roɓay na, bawda tuo ví daa dikudɗi ká tigbaa mbii ndoko a taɗa a ɗo ɗi ha nzaa muu-ɛ nduo dikudɗi malak ha faa zaɗ laɗ suɔ-ɛ tiya. A saɓ tigbi-ɛ na laa ɓe, zuu faa mbii ndaka ɗi suku suku ha ni nan nzaɗi nzaɗi zuo mbii.

⁴² Báyii ɓe, nzoɓ yumri na hii ɓay ika nzoɓ naaɗa hul salri na ɓay haɗa nzoɓ mbijw mini ká sakra ɓari ka uo mbii a tji ɗul ya. ⁴³ Roo ɓe, ŋgerɛ tul nzoɓ yumri ká hii ɓay haɗa Pol tji saa ɓil maambii ɓáy kumnun na, haa faa ɓay tul feri ká i hii ɓay ɗáa na. Ka mbi nzi-ɛ ha nzoɓri ká i

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 27:44101Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 28:9

uo mbii uo na, í zóḉ zuḵ mbii pola í uo í tji kéle. ⁴⁴ Ka yji a mbi nzi-ε ha nzoḅ hayri ká i tḵḵ na, bay haḵa ri faa puuri bay fe bawda tuo haḵeri ká nan zuḵ tul mbii temleḵ, rḵḵ í mgbá í tji ke kéle. Faake mini ze, nzoḅri riw bele ká kaw bil bawda tuo na, i tji yoroḵ bay kere ha fe mbijw kara daa ri ya.

28

Pol daa fe bay hurusuo ḵgerewuru ká Malte

¹ Zadaḵa buru tji yoroḵ saa bil huḉ, a buru do tukuḉu mbii na bayji le, i ba ha buru mii, buru do tukuḉu mbii ká riḵ-ε ba Malte. ² Nzoḅ puokeri ku na i yaa buru bay bawda law kere. Munu ká mbam to ká ted huḵo ndik ndik na, i mberε huu ha buru kiri buru kaw nzi-ε na riw bele bay nju. ³ Bayji le, Pol vaa faa nzaa vawri a ví daa zuḵ huu, le, kuḵḵol naa di a tji bay ram huu na, a te nduo-ε maḵ do di. ⁴ Zadaḵa nzoḅ puori ko soḵ ká te nduo-ε a do di maḵ na bayji le, i ba bay ká sakra ki mii: «Ba tusuε ki, ledban key na ba nzoḅ ika nzoḅ! Ze ka tji na saa bil huḉ ká bil maambii hoḵ kara, nasi yaa ni ya roḵbay.»

⁵ Pol veke soḵ na ha ni gay zarak bo huu, le, bole se ni ndji ya. ⁶ Bari key na, i giyaḵ waka munu í ba mii, nduo-ε na a mbáa, mase a líe gbay ba huḉ ká zade ku hoḵ. Leε, i giyaḵ kurum kpuy, ha suḵo-ri yaa ri, le, i ko fe mbijw mini kara kal ká suḵo-ε ya. Bayji le, i yji í suo nzaa-ri í ba mii: «Be ni key na ba wuru ro ze do key ya!»

⁷ Zade ku na do di ya bay waa mbay tukuḉu mbiike ká riḵ-ε ba Pubiliyus. Be na, ka yaa buru bay kere, a ha buru naa luo-ε nam say bay suoriya. ⁸ Leε, ba Pubiliyus na naa bay sem bay tul suḵo-ε ká mbi huu bid bid ndaw, a zo-zóḅi sím ndaw. Leε, Pol ri a se tul-e a daa nzaa bay kere, rḵḵ a daake nduo-ε bo tul-e a vaa ni. ⁹ Fale ku le, nzoḅ suosεm hawri riw bele ká i naa tukuḉu mbiike na

Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 28:10102Ped nzoḅ ndáy nzaapedri 28:18

i vi luo-ε í vaa ndaw. ¹⁰ Báyji Ƽ, i ɔaa feri kirƼ ɔoɔ ɔoɔ í ɔ́aaƼe riŋ ɔ́ika ɔo tul ɔuru. Rɔɔay, zaɔka ɔuru ɔo pɔŋ ri ɔay zól na báyji Ƽ, i ha ɔuru feri ɔoɔ ɔoɔ ká'a sókɔ ɔuru ɔáy faa varu ɔuru.

Pol ɔáy bǎw seɔ ɔeri tji Rɔm

¹¹ FalƼ ká ɔuru kaw tukuɔu mbiike few say na báyji Ƽ, ɔuru hil bawda tuo mbjw ká i ɔaa riŋ ɔo tul-e ɔa «Wuru Ndɔŋɔri», ká uru saa Alezandere a ɔo tukuɔu mbiike na ɔáy few lew teɔri. ¹² Báyji Ƽ, ɔuru se ɔúru tji ŋƼƼƼpuo ká Sirakus, ɔúru kaw ɔi nam say. ¹³ Úru saa zaɔ nu ku báyji Ƽ, ɔuru se ɔáy nzaakon kpuɔu ɔúru tji Reziyo. Nzaaruoke ku na, zuu kuu saa fi hoɔo, a suru ɔuru ha ɔuru ɔaa nam siɔi hoɔ ɔúru tji Puzole. ¹⁴ Ká puoke ku na, ɔuru ziŋ yu ɔuru nzoḅ mbika law hanƼri ká i koɔ ɔuru ɔay haŋa ɔuru kaw ziŋ ri nam tɔnɔ say. Be ze, ɔa saw soro ɔay varu ɔuru ká ɔuru tjiƼke Rɔm na.

¹⁵ Munu ká yu ɔururi ká Rɔm laa mii, ɔuru ɔo ɔi ya ɔáy puɔ na báyji Ƽ, i uru í suɔ nun ɔuru. Nzoḅ hanƼri suɔ nun ɔuru kpuɔu, í ziŋ ɔuru ká zaɔ fe hie ká Apiyus. A nzoḅ haŋwri laa Ƽ, i ziŋ ɔuru ká zaɔ ká i ɔi ɔa Zaɔ Káw Varuri Ba Say. Zaɔka Pol mbi nun-ε a kɔ ri munu na báyji Ƽ, ka ɔaa taambɔl ha ŋƼƼƼwuru, a ziŋ huɔusuo. ¹⁶ Zaɔka ɔuru tji Rɔm na, i mbi nzaa-ri ha Pol ɔay haŋa ni ka mbi hul mbjw a naa ɔi, ɔe ɔáy nzoḅ yum ká kɔɔ ni na.

Pol tina saw ɔay ví ɔe ha Ziɔri ká Rɔm

¹⁷ Ndeke ɔi nam sayke ká Pol kaw Rɔm na, ka ɔi ŋƼƼƼ Ziɔri. Zaɔka'a ɔi ri ví mbu tul kɔ na báyji Ƽ, ka ɔaa ha ri mii: «Yu-iri! Bi na, Ziɔri ká Zuruzalem, i mgba mì í ɔ́aa mì ɔo ɔil nduo nzoḅri ká Rɔm taŋ fe ká mì ɔaa ziŋ saw naari leɔ IzarayƼlri ndaw, mí ɔaa fe mí ɔiƼke fe saw bulu naari ya ndaw pi. ¹⁸ FalƼ ká nzoḅri ká Rɔm vbi mì saw fe ɔ́aa ɔiri na, i hii ɔay pɔŋ mì tji saa hul sal na, ɔay ji Ƽ, i

Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 28:19103Ped nzoɓ ndáy nzaapedri 28:25

ziŋ fe mbjw ká luo-i ká ɓay haŋa m̀ zĩŋke huɗ ya. ¹⁹ LEE, Ziɓri na tunj ɓayke ŋgeren. Saŋke mini ze, m̀ ziŋ faa ɓay ɗáa fe k̄i ɓoɗ mbáa, a mí ker mba ɓay séke ɓáy ɓay ɓi na ɓa zaɗ áake ɓay haŋa Mbay Sezar ze ka ɗaa. Roo le, m̀ ɗo ɓáy ɓay ká ɓay ɗáa ɓo tul saŋ nzoɓ ɓiri ya. ²⁰ Bay tul saŋ fe niri key ze, m̀ ɗíke r̀ ɓay haŋa r̀ ko, a mí ɓaa ɓayke ha r̀ laa. I síŋ m̀ ɓáy sal lari, ɓay j̄i le, m̀ ɗaa law-i ɓo tul nzoɓ ká ŋɛɛwuru waa ɓay píe ni ví yaa nzoɓri na. A leɗ Izarayɛri riw bele kara ɗaa law-ri nzokɗo te tul-e í gijaŋ ni ɓay kókó ni ɓáy nun-ri.»

²¹ Báyii le, Ziɓri yij̄ra ɓáy ɓay ha ni mii: «Buru na, ɓuru ziŋ mbeɗe mbjw ká uru saa Zude ká ɓaa ɓay se tul-a na ya. Rɔɓay, yu ɓururi ká i uru saa lew í vi na, i ví k̄i fal fe ɗáa ɓori ká kaaya na ya, mase i ɓaa ɓay ndaya se tul-a ha ɓuru laa ya ndaw. ²² Roo le, ɓuru na ɓuru hii ɓay kókó k̄er ɓay ɓori, ɓay j̄i le, ɓuru ko ndaw, ɓáy zaɗri riw bele na nzoɓri ɓaa ɓay kaaya se tul kuɗu nzoɓri ká i se fal Zezu.»

Pol k̄i saŋ ɓay Zezu ha Ziɓri ká Rɔm

²³ Báyii le, i leke ɓay ziŋ k̄i í tuu nam mbjw munu ɓay ví ziŋ Pol ká hul nam ɓe. LEE, namke ku na i vi ŋgii ɓamba í ziŋ ni ká ɗi. Úru saa tiɓie kpuru mgba law na, Pol tina saŋ ɓay ká se tul réke mbay ŋɛɛwuru na ha ri laa. Báyii faa k̄ij̄na *mbeɗe bol kusol *Moyze ɓáy taa *nzoɓ yaŋa ɓayri saa nzaa ŋɛɛwuru na, ka t̄nake saŋ ɓayri ká se tul Zezu ha ri, a nzaa faa ɓay haŋa ri ko ɓay ká'a ɓaa na ɓa sùo ɓay. ²⁴ LEE, Ziɓ haŋeri yaa ɓay ɓe ká'a ɓaa ha ri na ɓáy kere, a nzoɓ haŋri laa le, i hii puu ɓayke ya. ²⁵ Zól ɓari na, i te ɓil k̄i í zuɔ ziŋ k̄i ya ɓaŋguɔ. Ro, Pol mbi ɓay a ɓaa ha ri mii: «Bay ká Tem Law Pie ɓaa ha bulu naari ɓáy faa Ezay nzoɓ yaŋa ɓay saa nzaa ŋɛɛwuru na ɗo ɓáy zaɗe. Ka ɓaa mii:

Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 28:26104Ped̄ nzoḅ ndáy nzaaped̄ri 28:31

²⁶ “Úru siya mú se luo led̄ Izarayel̄ri key na mú ḅaa ha ri mii,

‘Baarì na, ì láa ḅáy suku-rì k̄i, roo le, ì ti kók̄o sawke ya.
Ì kók̄o ḅáy nun-rì k̄i, roo le, ì kók̄o ḅa ḅaḅi munu h̄oy!’

²⁷ Tusueke le, law nzoḅ niri key na ví ḅo tidi:

i mbii suku-ri diḅ diḅ ḅáy vay,
í um nun-ri s̄ji s̄ji ḅo ḅi,
ḅay haḅa ḅo nun-ri ka k̄o fe ya,
suku-ri ka laa ḅay ya ndaw,
a law-ri kara ka vuo ya ndaw,

ḅo í suo ker ḅay ḅari í vi luo-i ha mi vaa ri ya*.”»

²⁸ Pol ḅaa ha ri na roḅay mii: «Mì hii ḅay haḅa rì k̄o ḅáy kere ndaw ro! Nzoḅri ká i ḅa Ziḅ ya na, Ḥgerewuru pie ḅáy ḅay ká se tul pam na ha ri. Bari na, i láa ḅayke í yaa.» ²⁹ [Zadka Pol ḅaa ḅayke munu ha ri na báyii le, Ziḅri may ḅay ngi-ngi ká sakra k̄i í zólke.]

³⁰ Fal fek̄eri ku na, Pol kaw mbiimbam siḅi roḅay ká ḅil hul few ká’a mgba ká R̄om na. Bari riw bele ká í vi ḅay kók̄o ni na, ka mgba ri ḅáy kere ḅa s̄uò-ε. ³¹ Ka ka-káa ḅay ká se tul réke mbay Ḥgerewuru, a fere ri ḅay ká se tul Ḥgerembay Zezu *Krisi ḅáy nun w̄ara nzoḅ. Nzoḅ mb̄iw mini kara haa ni faake ya.

* 28:27 28.27 Ezay 6.9-10.

Mbede sáka kuni fie
New Testament in Kuo

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kuo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 28 May 2022

1bae8b8b-6141-55e9-b352-adf7a01da5f4